

SV REVIJA

SLOVENSKA VOJSKA
POMAGA NA KREDARICI

6

INTERVJU
VARNO IN PROFESIONALNO IZVAJANJE
NALOG V ZRAKU IN NA ZEMLJI

10

IZPOSTAVLJAMO
VRH NATA POTRDI ENOTNOST
IN ZAVEZANOST SKUPNIM CIJEM
V ZADRU ODPRI CENTER ZA LETALSKO USPOSABLJANJE
ZA PODORO SPECIALNIM SILAM
PREMIER ŠAREC V BIH IN NA KOSOVU
POVELJNIKI KONTINGENTOV POROČALI
KADROVSKE DEJAVNOSTI V PRAVO SMER
ZŠČ PRAZNUJE 25 LET

16

IZ NAŠIH ENOT
SLOVENSKA VOJSKA BOGATEJŠA ZA
15 NOVIH ČASTNIKOV
VOJSKA POMAGA POLICIJI PRI
VAROVANJU DRŽAVNE MEJE
»SREČNO, PRVA!«
OB MAISTROVEM DNEVU SLOVESNO V 72. BRIGADI
IZVIDNIKI VSE LETO VZDRŽEVALI
DOSEŽENE ZMOGLJIVOSTI
VOJAŠKI POTAPLJAJČI NA VAJI EGEJSKI TJULENJ 2019
NA TAKTIČNI VAJI SODELOVALI KLEŠČMANI IN GAMSİ

28

SPREMLJAMO
NA SREČANJU Z NEKDANJIMI
SODELAVCI OBUDILI SPOMINE

29

PREDSTAVLJAMO VAM
BALKANSKE ZDRAVSTVENE NAMENSKE SILE

33

VIDELI SMO
DELO V EKSTREMNIH RAZMERAH

36

ŠPORT V VOJSKI
SREBRNI JUBILEJ ŠPORTNE ENOTE SV
RAZGLASILI NAJBOJŠE NA ŠPORTNEM
PODROČJU V SLOVENSKI VOJSKI
ALPINIST MORA DOBRO POZNATI
SEBE IN SVOJE ZMOŽNOSTI

43

IZ VOJAŠKE ZGODOVINE
VOJAŠTVO V PREKMURJU
BITKA PRI SISKU

46

OBRAZI
LJUBEZEN DO KONJ ŽE OD OTROŠTVA

48

PREŽIVETJE
SUŠILNICA

49

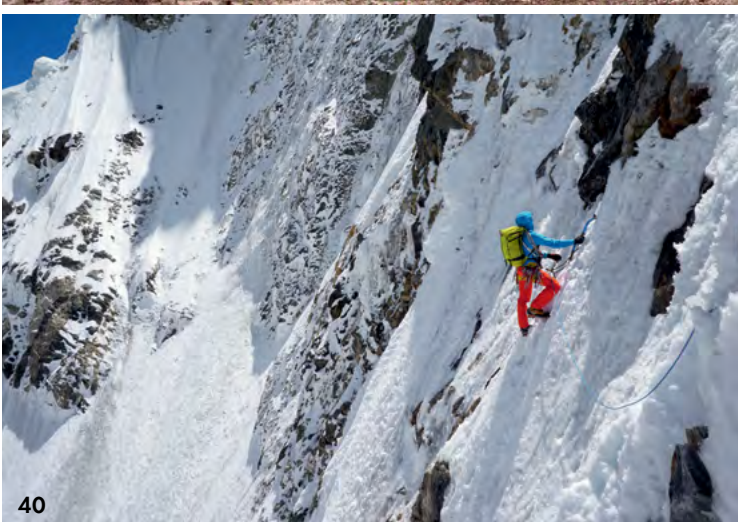
SPODBUDNA MISEL
PRAZNIČNA DOMAČNOST NA TUJEM

49

PREBRALI SMO
M. ŞÜKRÜ HANIOĞLU: ATATÜRK:
AN INTELLECTUAL BIOGRAPHY

50

RAZVEDRILLO
NAGRADNA KRIŽANKA
POIŠČI PET RAZLIK

Priložnost za spremembe in nov začetek

Staro leto se poslavlja in nezadržno se bližajo božično-novoletni prazniki. Po navadi se v tem času zazremo v iztekajoče se leto in ocenimo, kako uspešno je bilo. Leto 2019 je na obrambno-varnostnem področju minilo v znamenju številnih pomembnih dogodkov in obletnic. Tako smo zaznamovali 15. obletnico vstopa Slovenije v Nato in praznovali 70-letnico delovanja zavezništva. Počastitev visokega jubileja je zaznamovalo tudi vrhunsko zasedanje voditeljev članic zveze Nato v začetku meseca v Londonu. Kljub posameznim razhajanjem so voditelji držav zavezništva potrdili enotnost zavezništva in zavezanost k nekaterim skupnim ciljem. Poleg jasne potrditve zaveze 5. člena Washingtonske pogodbe so na srečanju izpostavili zlasti pomen čezatlantske vezi, solidarnosti, načelo pravične delitve bremen ter prilagajanje zavezništva novim globalnim varnostnim izzivom in sodobnim oblikam groženj.

Leto 2019 je minilo tudi v znamenju praznovanja 100-letnice slovenskega vojaškega letalstva, saj so 12. januarja pred 100 leti pripadniki ljubljanske letalske stotnije izvedli svoj prvi izvidniško-bojni polet. Od skromnih začetkov pred sto leti pa vse do danes je slovensko vojaško letalstvo doživelo hiter razvoj, kar se je v zadnjih desetletjih kazalo z nakupom novih letalnikov, opreme in prenovu osrednjega vojaškega letališča v Cerkljah ob Krki. Težko breme varčevanja zadnjih nekaj let in težave na kadrovskelem področju pa pred slovensko vojaško letalsko enoto postavljajo vedno nove izzive, o čemer pišemo v osrednjem intervjuju s poveljnikom 15. polka vojaškega letalstva.

Slovenska vojska je bila letos intenzivno vključena v izvedbo zahtevnih in pomembnih nalog v domovini ter v mednarodnih operacijah in na misijah po svetu, kjer trenutno deluje s približno 350 pripadniki. Pripadnike, ki skrbijo za mednarodni mir in varnost v Bosni in Hercegovini ter na Kosovu, je v prazničnem decembru obiskal tudi predsednik Vlade Republike Slovenije z delegacijo. Slovenska vojska s 170 pripadniki vsak dan podpira tudi Policijo pri varovanju državne meje, s čimer prispeva k preprečevanju nezakonitih migracij ter odvrčanju, odkrivanju in preiskovanju drugih oblik kriminalitete. Z našo ekipo smo odšli na območje Policijske uprave Novo mesto, kjer smo na Gorjancih spremljali delovanje mešanih patrulj Policije in Slovenske vojske ter v dolini reke Kolpe pri Vinici v Beli krajini spoznavali delo slovenskih vojakov na samostojnih opazovalnih točkah.

Skok v novo leto je vsekakor priložnost za nov začetek in čas za nekatere spremembe. To je tudi čas za nove zaobljube, ki si jih po navadi zastavimo ob začetku novega leta. Naj bo leta 2020 teh čim več in naj trajajo dlje kot le nekaj tednov. Želimo vam, da bi si v prazničnih dneh vzeli več časa druga za drugega, se povsili s svojimi najbližjimi in si nabrali novih moči za prihodnje leto.

Srečno, uspešno, zdravo in zadovoljno 2020!

Marko Pišlar

Spoštovani sodelavke in sodelavci, cenjeni bralke in bralci,

za vse, ki delujemo v obrambnem resorju, je bilo leto 2019 zahtevno in uspešno. Najprej se vam iskreno zahvaljujem za strokovnost in zavzetost, ki ju izkazuje pri opravljanju svojih nalog. Prepričan sem, da sta vaši odliki zelo pomemben dejavnik na poti k obrambnemu sistemu, kakršnega naša država potrebuje. Še posebej bi rad izpostavil pripadnice in pripadnike Slovenske vojske, ki ste delovali v mednarodnih operacijah in na misijah po svetu, ter tiste, ki ste pomagali pri varovanju državne meje. Vaš prispevek k zagotavljanju varnosti državljanov Republike Slovenije in ohranjanju miru na kriznih žariščih pomembno dviguje ugled obrambnega sistema ter naše države v domačem in mednarodnem okolju. Obenem bi rad poudaril tudi prispevek gasilcev, reševalcev, pripadnikov Civilne zaščite ter drugih, ki delujejo v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Posebna pohvala gre pripadnikom Državne enote za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi, ki so letos opravili več kot 400 intervencij, med njimi tudi izredno zahtevni odstranitvi 250- in 500-kilogramskih bombe iz druge svetovne vojne, najdeni v Mariboru.

S sodelavci smo sledili uresničitvi prednostnih ciljev, ki smo si jih zadali ob začetku mandata sedanje vlade. Zadovoljen sem, da nam je uspelo premakniti stvari na bolje, predvsem kar zadeva izboljšanje položaja pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske ter zagotovitev varnejše opreme. Sklep Vlade Republike Slovenije glede uresničevanja 59. člena Zakona o službi v Slovenski vojski in nova Uredba o posebnih denarnih nagradah ob sklenitvi in podaljšanju pogodbe o zaposlitvi v Slovenski vojski sta dva izmed mehanizmov, s katerimi smo izboljšali materialni položaj pripadnic ter pripadnikov Slovenske vojske. Čaka nas še reševanje stanovaljske problematike, ki bo zagotovilo, da bodo vojaki in podčastniki imeli več možnosti za pridobitev službenega stanovanja v najem.

Pomemben dosežek letošnjega leta je bil vsekakor sprejetje nove Resolucije o strategiji nacionalne varnosti, s katero smo odgovorili na spremembe varnostnega okolja naše države ter zagotovili podlago za pripravo področnih strategij in strateških načrtov, s katerimi se bo resolucija uresničila v praksi. V začetku leta 2020 načrtujemo predstavitev Bele knjige o obrambi RS, ki bo dala vizijo nadaljnjega razvoja obrambnega sistema in še posebej Slovenske vojske. Pričakujem, da bodo na tej podlagi prepoznavne določene rešitve, ki bodo med drugim omogočale izboljšanje kadrovskega popolnjevanja Slovenske vojske, predvsem pa okvire za načrtovanje njenega dolgoročnega obsega in strukture.

V sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami moramo uresničiti pomembne načrte, ki bodo omogočili, da se bomo še učinkoviteje odzivali na naravne in druge nesreče. Tako med drugim načrtujemo vpeljavo zmogljivosti, s katerimi bomo pomagali prebivalstvu ob poplavah. S pomočjo Evropske unije bomo izvedli državno protipotresno vajo, ki bo odlična priložnost za preverjanje usklajenosti delovanja vseh udeležencev, ki prispevajo svoje znanje, veščine in zmogljivosti za reševanje slovenskih državljanov v stiski.

Spoštovani,
vsem zaposlenim, vašim družinskim članom, prostovoljcem in upokojemcem voščim vesele ter mirne božične in novoletne praznike. Čestitam vam ob prazniku naše domovine, dnevu samostojnosti in enotnosti. V prihajajočem letu 2020 vam želim veliko zdravja, zadovoljstva, delovnih uspehov in osebne sreče. Svoje voščilo še posebej namenjam pripadnicam in pripadnikom Slovenske vojske, ki bodo v prazničnih dneh opravljali dolžnosti v mednarodnih operacijah in na misijah, v okviru katerih ponosno zastopajo našo domovino.

Karl Erjavec,
minister za obrambo

Spoštovani pripadnice in pripadniki Slovenske vojske,

leto, ki se izteka, je minilo v znamenju številnih dogodkov in pomembnih obletnic, ki so ponovno potrdili zavezanost naših pripadnic ter pripadnikov skrbi za nacionalno in mednarodno varnost ter stabilnost. Pomembno smo prispevali k utrjevanju ugleda Slovenske vojske kot kredibilne zaveznice in partnerice v domačem ter mednarodnem okolju in pokazali, da si kljub omejenim virom prizadevamo.

Ob tej priložnosti bi želela poudariti dve pomembni obletnici, ki sta zaznamovali to leto. Prva je 70-letnica Nata, ki se mu je Slovenija pridružila leta 2004. Z vstopom v Evropsko unijo istega leta je tako postala članica obeh strateško pomembnih struktur in letos praznovala že 15-letnico svojega članstva.

Letos smo v Slovenski vojski gostili tudi konferenco Vojaškega odbora Nata v formatu načelnikov obrambnih štabov. To je bil za Slovensko vojsko in Slovenijo velik ter pomemben projekt, ki je glas o naši zanesljivosti, usposobljenosti in lepota slovenske dežele ponesel daleč v svet. Brez vsakega izmed vas tega projekta ne bi mogli uresničiti, zato vam tudi za to predanost še enkrat iskrena hvala.

V okviru več pomembnih večnacionalnih vaj smo letos znova dokazali, da smo v koraku z najboljšimi. Zvesto in predano smo svoje naloge opravljali pri varovanju državne meje ter zavzeto nadaljevali naloge v mednarodnih operacijah in na misijah. Naši pripadnice in pripadniki ste svoje sposobnosti in talent ponosno izkazovali na šolanjih, tekmovanjih ter dolžnostih doma in v tujini ter bili nagrajeni z najvišjimi priznanji in odlikovanji, za katera vam še enkrat čestitam. Že tradicionalno smo sodelovali pri nujni helikopterski medicinski pomoči ter tako potrjevali svojo predanost domovini in njenim državljanom. Ker pri vsem tem brez podpore družinskih članov ne gre, se iskreno zahvaljujem tudi vašim družinam.

Pravijo, da konec leta ni ne konec ne začetek, temveč nadaljevanje učenja, pridobivanja izkušenj in sklepanja prijateljstev z vso modrostjo, ki smo jo pridobili v preteklem letu. Naj bo to vaše vodilo leta 2020. Želim vam lepe in mirne praznike v krogu sodelavcev, prijateljev ter vaših dragih, tistim v mednarodnih operacijah in na misijah ter vašim družinam pa želim veliko poguma. Zahvaljujem se vam in vam želim, da se leta 2020 ponovno srečamo *močnejši skupaj*.

Generalmajor Alenka Ermenc,
načelnica Generalštaba Slovenske vojske

Dragi sodelavke in sodelavci,

december je čas, ko se oziramo v preteklost in delamo inventuro leta, ki se izteka. Hkrati je čas, ko se oziramo tudi v prihodnost, v leto, ki prihaja. Razmišljamo o obljubah, zaobljubah in željah zase ter za druge. Poleg rednih nalog smo se tudi letos spoprijemali s številnimi priložnostmi in ovirami, ki smo jih bolj ali manj uspešno premagovali. Naš letošnji najvidnejši dosežek so uspešno izvedeni Bogatajevi dnevi zaščite in reševanja v Postojni. Skupaj smo predstavili vse razsežnosti našega sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki mu ljudje zaupajo ter na katerega smo lahko zelo ponosni.

V novem letu cilji ostajajo preventivne aktivnosti in ozaveščanje prebivalcev, vzdrževanje pripravljenosti in odzivnosti reševalnih služb, dopolnjevanje državnih rezerv materialnih sredstev ter opreme državnih enot in mednarodno sodelovanje. Priprave za predsedovanje Evropski uniji bodo v prihajajočem letu še intenzivnejše, veselimo pa se tudi izvedbe mednarodne vaje v Ljubljani na temo potresa v okviru projekta #SIQUAKE2020.

Želim vam, da božično-novoletne praznike ter dan samostojnosti in enotnosti preživite mirno ter v krogu najbližjih. V novem letu pa želim vsem sodelavkam in sodelavcem ter bralkam in bralcem Revije SV zanimive izkušnje ter izjemne dosežke. Srečno, predvsem pa varno leto 2020!

Darko But,
generalni direktor Uprave Republike Slovenije
za zaščito in reševanje

VARNO IN PROFESIONALNO IZVAJANJE NALOG V ZRAKU IN NA ZEMLJI

Pogovor s poveljnikom 15. polka vojaškega letalstva Slovenske vojske podpolkovnikom Janezom Gaubetom

Leto 2019 je bilo v znamenju praznovanja pomembnih obletnic, med drugim tudi 100-letnice slovenskega vojaškega letalstva, saj je 12. januarja minilo 100 let, odkar so piloti ljubljanske letalske stotnije izvedli prvi izvidniško-bojni polet na Koroško. V počastitev te visoke obletnice so v 15. polku vojaškega letalstva Slovenske vojske letos izvedli številne aktivnosti, praznovanje pa se je končalo s slavnostnim koncertom Orkestra Slovenske vojske 18. decembra v Kulturnem domu Krško. Slovensko vojaško letalstvo, ki je danes sestavni del 15. polka vojaškega letalstva, je bilo tudi v prazničnem letu vključeno v izvedbo številnih nalog doma in na tujem. Več o preteklem delu enote in načrtih za prihodnost pa v pogovoru s poveljnikom polka podpolkovnikom Janezom Gaubetom.

Besedilo: Marko Pišlar
Foto: Bruno Toič

Katere aktivnosti ste v enoti izvedli v počastitev 100-letnice slovenskega vojaškega letalstva?

Leta 2019 smo v polku ob praznovanju visokega jubileja izvedli veliko aktivnosti. Ob tej priložnosti smo že konec lanskega leta posneli spominsko fotografijo, na kateri so vsi tipi naših letalnikov, pripadniki enote pa so postrojeni v obliki številke 100. Praznično leto se je začelo 12. januarja z osrednjo proslavo ob dnevu vojaškega letalstva v gradu Brežice, na kateri je bil osrednji govornik predsednik Republike Slovenije in vrhovni poveljnik obrambnih sil Borut Pahor. Aktivnosti smo nato dopolnili z različnimi razstavami v Vojašnici Jerneja Molana v Cerkljah ob Krki in v Parku vojaške zgodovine Pivka, kjer smo septembra v okviru festivala vojaške zgodovine sodelovali na dinamični predstavitvi ter prikazali zmogljivosti letalstva SV. Pomen tega jubileja smo izpostavili tudi v okviru junijske mednarodne vojaške vaje Jadranski udar 2019, saj smo po odprtju vaje na dnevu odprtih vrat letališča v Cerkljah ob Krki gostili 100 vojaških in civilnih letalnikov. Praznovanje 100. jubileja pa smo sklenili 18. decembra s svečanim božično-novoletnim koncertom Orkestra Slovenske vojske in skupine Kvatropirci v Kulturnem domu Krško. Ob koncu bi še dodal, da smo v sodelovanju s Pošto Slovenije ob 100-letnici slovenskega vojaškega letalstva izdali priložnostno znamko in pisemsko ovojnico.

Čeprav ste že več let pripadnik slovenske letalske enote, saj ste med drugim svojo poklicno pot v Slovenski vojski začeli prav kot pilot na letalu Zlin 242 in pozneje na letalu Pilatus PC-9M, vam poveljevanje slovenski vojaški letalski enoti predstavlja novo izkušnjo v nadaljevanju vojaške kariere. Kako jo doživljate?

Poveljevanje letalski enoti SV je predvsem zelo odgovorno delo, saj zahteva veliko profesionalnosti. Zavedam se, da so zračna plovila 15. polka vojaškega letalstva vsak dan v zraku, ne samo v Sloveniji, temveč letijo tudi v tujini. To predstavlja za nas, pripadnice in pripadnike 15. polka vojaškega letalstva, veliko odgovornost in hkrati čast, da s predanim in strokovnim delom uspešno ter varno izvajamo vse svoje naloge.

Katere so bile temeljne naloge 15. polka leta 2019?

Najpomembnejša naloga tega leta je bilo varovati in zaščititi zračni prostor nad Slovenijo ter podpreti Policijo pri nadzoru državne meje. To nalogo izvajamo neprekinjeno 24 ur na dan in sedem dni v tednu z vojaškega dela letališča Jožeta Pučnika in letališča v Cerkljah ob Krki.

Pomembno je bilo tudi zagotavljanje zračnega transporta in podpore enotam SV, kar prav tako opravljamo vse leto. Naši helikopterji in letala so bili tudi letos vključeni v sistem zaščite in reševanja ob naravnih ter drugih nesrečah. Pri tem bi posebej poudaril, da se obseg naših nalog na tem področju ekstremno povečuje. Z letali in helikopterji smo uspešno podpirali tudi naše enote, ki delujejo v mednarodnih operacijah in na misijah v tujini, zlasti na Kosovu, v Bosni in Hercegovini ter Latviji. 15. polk vojaškega letalstva je bil letos kar tri mesece vključen v izvedbo Regijskih vaj 2019. Na letališču v Cerkljah ob Krki smo v okviru podpore države gostiteljice zagotovili pogoje za delo in življenje več kot 3000 pripadnikom zaveznških vojsk ter sprejeli in odpemili več kot 30 transportnih letal. Polk je letos organiziral že osmo mednarodno vajo Jadranski udar, ki je vsako leto uspešnejša in številčnejša. Pomembna letošnja pridobitev za našo enoto pa je tudi novi taktični simulator za usposabljanje kontrolorjev združenih ognjev, ki smo ga uradno odprli prav med to vajo.

Koliko ur ste letos naleteli za potrebe sistema zaščite in reševanja?

Slovenska vojska vsak dan zagotavlja helikopter v 15-minutni pripravljenosti dežurni helikopterski posadki za potrebe reševanja v gorah in izvajanja helikopterske nujne medicinske pomoči na vojaškem delu letališča Jožeta Pučnika in letališču Edvarda Rusjana v Mariboru ter helikopter v 120-minutni pripravljenosti na letališču v Cerkljah ob Krki. Leta 2019 so dežurne posadke 151. helikopterske eskadrilje Slovenske vojske v reševalnih akcijah posredovale že 713-krat, od tega 177-krat pri reševanju v gorah, 492-krat so poskrbele za helikoptersko nujno medicinsko pomoč, 38-krat za prevoz inkubatorja, šestkrat pa so sodelovale pri gašenju požarov. Pri tem so prepeljale 745 poškodovanih ali obolelih oseb, na pogorišča požarov pa odvrgle približno 290.000 litrov vode in skupno naletele 820 ur.

Slovenska vojska je pred nekaj leti v svojo floto prevzela vladno letalo Falcon, ki se

Od podpisa pogodbe marca 2015 o sodelovanju med Ministrstvom za obrambo in Zavodom Republike Slovenije za presaditev organov in tkiv Slovenija transplant so dežurne posadke 152. letalske eskadrilje do danes izvedle 55 prevozov, od tega letos 14.

Kaj bo posebnost prihodnje vaje Jadranski udar, saj bo ta leta 2020 tudi osrednja vaja Slovenske vojske?

Ko smo začeli načrtovati izvedbo vaje Jadranski udar, je bila naša glavna zamisel, da bi na vajah združili različne vrste ognja, na primer letalskega, minometnega, tankovskega in druge. Z dosegom zadovoljive ravni združevanja različnih ognjev bomo vajo izpopolnili tudi z vključitvijo drugih vsebin. Na vaji Jadranski udar bodo sodelovali enota Role 2 in enote za JRKBO, kar bo še poudarilo vrednost vaje. Z udeležbo na vaji bodo te enote lahko preverile svoje delovanje na terenu. Vsi letošnji udeleženci vaje so že potrdili udeležbo za prihodnje leto. Načrtujemo prihod več kot 40 zaveznških letal in helikopterjev. Vaja Jadranski udar je postala tako prepoznavna in priljubljena v regiji, da ne moremo sprejeti vseh skupin kontrolorjev združenih ognjev, ki bi se želeli usposablja pri nas. Naslednja vaja bo potekala v Sloveniji od 1. do 6. junija 2020, začela pa se bo 31. maja z otvoritveno slovesnostjo in tradicionalnim dnem odprtih vrat Vojašnice Jerneja Molana v Cerkljah ob Krki.

danesh prednostno uporablja za prevoze predstavnikov državnih organov in tudi sodelovanje v okviru projekta Slovenija transplant, pri katerem skrbite za prevoz človeških organov ter tkiv za presaditev. **Kako ste danes zadovoljni z uporabo letala in koliko ur ste že naleteli letos?** Kot nekdanji poveljnik 152. letalske eskadrilje, ki upravlja letalo Falcon, bi najprej rad povedal, da je letalo že v prvem letu naletelo 53 ur, čeprav je bilo javno mnenje temu letalu sprva nenaklonjeno. Letos smo z njim naleteli že približno 380 ur od predvidenega naleta, ki znaša 400 ur. Veseli nas, da se letalo uporablja za potrebe prevoza telesnih organov ter tkiv za presaditev v okviru projekta Slovenija transplant, prav tako pa tudi za prevoz predstavnikov državnih organov.

Koliko prevozov ste izvedli do zdaj za potrebe Slovenija transplanta in koliko življenj ste rešili letos?

Od podpisa pogodbe marca 2015 o sodelovanju med Ministrstvom za obrambo in Zavodom Republike Slovenije za presaditev

organov in tkiv Slovenija transplant so de-
žurne posadke 152. letalske eskadrilje do
danes izvedle 55 prevozov, od tega letos 14.

Glede na vse pogostejšo rabo letala
Falcon ste letos usposobili nove
člane posadke in pridobili še enega
kapitana na letalu. Kaj bo to pomenilo
za prihodnjo uporabo letala?
Do zdaj je letalo Falcon imelo samo enega

kapitana in tri kopilote. Glede na civilno za-
konodajo, ki predpisuje, da je treba kapitanu
letala zagotoviti predpisano število ur počit-
ka, smo bili z uporabo letala zelo omejeni. S
prešolanjem posadke za ta tip letala in pred-
vsem s pridobitvijo novega kapitana smo za-
gotovili, da lahko v prihodnosti sprejmemo
še več nalog in jih izvajamo tudi 24 ur na
dan. Želeli pa bi imeti še rezervno posadko,
vendar nam glede na kadrovske omejitve to
najbrž ne bo uspelo, saj bi morali kader vzeti
drugje, kjer pa ga tudi nujno potrebujemo.

**Slovenska vojska in njeno letalstvo
sta v preteklem obdobju prešla eno
najtežjih obdobjih v svoji zgodovini,
predvsem zaradi pomanjkanja denarnih,
materialnih in kadrovskih virov. Kako
se je to odražalo pri delu v polku?**
Ko se je začela kriza, smo v polku ostali brez
določenih materialnih in finančnih sredstev,
vendar se to pri izvajanju naših nalog ni po-
znalo. Ljudje so čutili pripadnost enoti in
potrebo, da svoje naloge opravljajo profesio-
nalno ter natančno. Kljub pomanjkanju de-
narja in materialnih sredstev nismo prene-
hali reševati, gasiti požarov, prav tako nismo
zmanjšali števila prevozov. Kriza se je naj-
močnejše poznala predvsem pri nakupih re-
zervnih delov. Te smo po koncu finančne
krize kupili, kar pomeni, da z njimi trenutno
nimamo težav. Pomanjkanje denarja pa tudi
ni vplivalo na varnost letenja, saj smo bili še

*Letos smo nadgradili osem šolskih letal Zlin
242 in eno letalo Zlin 143 ter štiri helikopterje
Bell-206 z novimi radijskimi postajami,
radarskimi odzivniki in napravami za
določitev lokacije v primeru nesreče.*

pozornejši na to, da zadržimo visoke stan-
darde glede zagotavljanja varnosti. Morda
smo nekoliko upočasnili tempo usposabljanj,
nismo pa ga ustavili. Če bi ga, ga ne bi mogli
znova začeti.

**Letalniki, ki jih uporabljate pri
svojem delu, se približujejo polovici
svoje življenjske dobe, zato bi jih bilo
treba čim prej temeljito nadgraditi
ali zamenjati. Katero opremo enota
trenutno najbolj potrebuje?**
Letos smo nadgradili osem šolskih letal Zlin
242 in eno letalo Zlin 143 ter štiri helikop-
terje Bell-206 z novimi radijskimi postajami,
radarskimi odzivniki in napravami za dolo-
čitev lokacije v primeru nesreče. Te nadgra-
dnje so potekale na podlagi zahtev evropske
uredbe, da se prilagodimo novi zakonodaji,
ki bo sprejeta predvidoma konec leta 2020.
Prihodnje leto nas čaka podobna nadgradnja
še na letalih Pilatus PC-9M in helikopterjih
Bell-412. Letali PC-6 je treba nadgraditi z
registratorji leta oziroma črnimi skrinjica-
mi. To bomo končali predvidoma do marca
2020. Večina naših helikopterjev ima nalete-
nih več kot 5000 ur, zato je treba na njih iz-
vesti obsežnejši vzdrževalni servis. Del tega
bomo izvedli doma, del pa v tujini pri poo-
blaščenih serviserjih. Helikopterji in leta-
la 15. polka vojaškega letalstva so stari več
kot 20 let. Zdaj je čas, da jih posodobimo,
kajti na področju letalstva se v operativno

uporabo uvajajo novi sistemi. Da bi šli v
korak s časom in z našimi partnerji iz zave-
zništva, je treba sredstva nujno posodobiti.
Vsaka posodobitev pa zahteva svoja čas in
denar. Pričakujemo, da bodo do leta 2021 vsi
helikopterji in letala nadgrajeni s sistemi, ki
jih zahteva nova evropska zakonodaja.

**Kakšne nove letalske zmogljivosti bi
glede na sedanje potrebe v Slovenski
vojski najbolj potrebovali?**
Najbolj bi potrebovali podoben tip helikop-
terjev, kot sta Bell-412 in AS A532 Cougar, saj
oba veliko uporabljamo pri izvajanju nalog
sistema zaščite in reševanja. S takim helikop-
terjem bi lahko povečali obseg podpore iz-
vajanja vojaških nalog za Slovensko vojsko.
Nove helikopterje si želimo in bi nam prišli
zelo prav. Pri tem se je treba zavedati, da so
postopki nakupa dolgotrajni, saj potekajo po
sistemu javnih naročil.

**Kako rešujete vsakdanje kadrovske
izzive in kje vidite morebitne rešitve?**
Določene rešitve za kadrovske težave se izva-
jajo na ravni Slovenske vojske, kako prikazati
vojaški poklic v čim boljši luči in v vojsko pri-
vabiti čim več ljudi. Večina pripadnikov na-
šega polka je specialistov, pa naj gre za ma-
nipulante z gorivom, voznike avtosticern,
vzdrževalce navigacijskih sredstev, letali-
ške gasilce in meteorologe, letalske tehnike,
pilote ali druge letalske strokovnjake. Vsak

izmed njih mora imeti ustrezno licenco za
delovanje. Skrbijo nas odhodi pripadnikov v
pokoj, saj tako izgubljammo znanje. V enoto pa
ne prihaja nov kader, kot bi si želeli, zato smo
se glede tega že povezali z okoliškimi sre-
dnjimi šolami, zlasti z gimnazijo v Krškem.
V sodelovanju z njimi iščemo ustrezne reši-
tve za mogoč prihod novega kadra, predvsem
iz lokalnega kadrovskega bazena. V enoti po-
trebujemo vse profile poklicev, električarje,
strojnike, voznike in druge. V enoto bi mo-
rali nenehno prihajati novi ljudje, in sicer od
treh do petih novih sodelavcev na leto.

**Polk uporablja za izvajanje svojih nalog
vojaško-civilno letališče v Cerkljah
ob Krki. V njegovo posodobitev je
bilo v preteklem obdobju vloženo
ogromno denarja, več kot dve tretjini
iz proračuna zavezništva. Kakšne so
trenutne zmogljivosti tega letališča?**
Vojaško-civilno letališče v Cerkljah ob Krki
razpolaga z glavno vzletno-pristajalno stezo
dolžine 3000 metrov. Letališče je še v pro-
cesu tehnološke prenove in rekonstrukcije.
Zavezništvo je za njegovo obnovo prispeva-
lo približno 65 odstotkov finančnih sredstev,
preostanek denarja pa je iz državnega prora-
čuna zagotovila Slovenija. Letos smo na le-
tališču pridobili dodatne letališko opremo,
stroje in mehanizacijo, ki olajšujejo vzdrže-
vanje letaliških površin ter omogočajo nato-
varjanje in raztovarjanje transportnih letal,
kar smo že preizkusili med letošnjimi vo-
jaškimi vajami. Obseg uporabe letališča se
bo v prihodnosti samo še širil, saj letališče
leži na strateško pomembni lokaciji, zrač-
ni promet nad Slovenijo pa še vedno ni tako
gost, kot je nad drugimi državami. Letališče
v Cerkljah ob Krki ima trenutno obratoval-
no dovoljenje za uporabo v vizualnih raz-
merah, bistven korak pri delovanju letališča
pa bo predstavljala uvedba instrumentalne-
ga pristajalnega sistema (ILS) v operativno
uporabo. To bo omogočilo instrumentalno
pristajanje in uporabo letališča tudi v raz-
merah zmanjšane vidljivosti. Ob tem bi po-
udaril, da vsi instrumentalni sistemi na le-
tališču trenutno delujejo v fazi testiranja, saj
Javna agencija za civilno letalstvo še ni odo-
brila instrumentalnega postopka prihoda na
letališče in odhoda z njega. Tudi osvetlitveni
sistem se še nadgrajuje. Šele ko bodo nave-
deni oprema in sistemi preverjeni in uvede-
ni v operativno uporabo v Slovenski vojski,
bo letališče lahko dobilo kategorijo CAT1.
To pomeni, da bo na letališču mogoče izva-
jati tudi instrumentalne pristanke podnevi
in ponoči. Z delovanjem letališča smo zara-
di pomanjkanja kadra trenutno omejeni na
12 ur sedem dni v tednu oziroma v vidnem
delu dne.

**Katero opremo bo treba zagotoviti,
da bo letališče v prihodnosti
lahko nemoteno delovalo?**
Trenutno dokončujemo nov objekt za gasil-
sko-reševalno službo, v katerem bodo na-
meščeni gasilci in reševalci. Poleg tega po-
tekajo sklepne priprave na javni razpis za
nakup letališke opreme za oskrbo letal ter
novih gasilskih vozil in opreme, kar naj
bi bilo kupljeno v naslednjih dveh letih. S
to opremo se bodo povečale zmogljivosti

letališča, predvsem glede gasilsko-reševalne
kategorije, saj bomo iz sedanje pete katego-
rije napredovali v šesto kategorijo. Ob doda-
tni kadrovski okrepitvi bi lahko napredovali
vse do devete kategorije, kar zahtevajo večja
transportna letala, kot so na primer C-17 ali
C-130J Super Hercules. Tudi zdaj je letališče
pripravljeno sprejeti vsa omenjena letala, saj
lahko v sodelovanju s civilnimi gasilskimi
strukturami na našem območju odgovorno-
sti dvignemo svojo kategorijo letališča, ven-
dar le za določeno in krajše obdobje. Pripra-
vljamo se tudi na prevzem novega skladišča
goriva z zmogljivostmi enega milijona litrov
letalskega goriva, tako da bo leto 2020 glede
nove opreme oziroma povečanja zmogljivo-
sti letališča zelo pomembno.

**15. polk slovi po intenzivnem in
raznovrstnem civilno-vojaškem
sodelovanju. Kako ocenjujete
to sodelovanje in kako ga
nameravate še okrepiti?**
V 15. polku vojaškega letalstva dobro so-
delujemo z občinami Brežice, Krško, Ko-
stanjevica na Krki in Sevnica. Naše sodelo-
vanje je ustaljeno in poteka na letni ravni.
Kadar koli v občinah potrebujejo sodelova-
nje naše enote, se na njihove prošnje hitro
odzovemo. Tudi vrata naše vojašnice so na
stežaj odprta za lokalne prebivalce. Zaradi
veliko drugih nalog jih prosimo, da vse obi-
ske in sodelovanje čim prej najavijo. Tudi na

*Moja glavna usmeritev je varno in
profesionalno izvajanje vseh nalog v zraku ter
na zemlji. V enoti je prav tako treba zadržati
strokovni kader in specialistično znanje ter
ga v prihodnosti samo še izpopolnjevati.*

ravni države nismo nikomur nikdar odre-
kli pomoči, zato dobro sodelujemo s Planin-
sko zvezo Slovenije, Gasilsko zvezo Sloveni-
je in drugimi organizacijami po Sloveniji.
Še posebej nas veselijo obiski po osnovnih
in srednjih šolah, s katerimi mladim pred-
stavljamo svojo opremo, zlasti helikopterje,
ki pristanejo v bližini šol. V Vojašnici Jer-
neja Molana zagotavljamo tudi površine, ki
jih šole lahko uporabljajo za različne špor-
tne aktivnosti. Sedanje dobro sodelovanje z
lokalnim okoljem želimo ohraniti in v pri-
hodnje še izboljšati.

**Kakšna je vizija razvoja vojaškega
letalstva in katere bodo vaše
najpomembnejše usmeritve
pri vodenju letalske enote?**
Moja glavna usmeritev je varno in profesio-
nalno izvajanje vseh nalog v zraku ter na ze-
mlji. V enoti je prav tako treba zadržati stro-
kovni kader in specialistično znanje ter ga v
prihodnosti samo še izpopolnjevati. V priho-
dnosti nas čaka tudi več pomembnih projek-
tov, kot je nadgradnja letal in helikopterjev
SV. Prav tako bomo morali v operativno upo-
rabo uvesti nove sisteme, ki jih potrebujemo
zaradi zagotovitve povezljivosti z zavezniki.
Pri tem bi izpostavil še izpopolnitev zmogljivi-
vosti 16. centra za nadzor in kontrolo zrač-
nega prostora ter uvajanje tehničnih sredstev,
ki jih bo dobila 107. letalska baza, v operativ-
no uporabo. ■

ZASEDANJE
SEVERNOATLANTSKEGA
SVETA NA RAVNI PREDSEDNIKOV
DRŽAV IN VLAD

Vrh Nata potrdil enotnost in zavezanost skupnim ciljem

V Londonu je 3. in 4. decembra potekalo dvodnevno zasedanje voditeljev članic zveze Nato. Vrhunsko zasedanje Nata je bilo tudi sklepno dejanje zaznamovanja letošnje 70. obletnice ustanovitve Severnoatlantskega zavezništva. Srečanja voditeljev 29 držav članic zveze Nato se je udeležil predsednik Vlade RS Marjan Šarec z delegacijo, v kateri je bil tudi obrambni minister Karl Erjavec. Voditelje Nata je ob 70. jubileju zavezništva na sprejemu v Buckinghamski palači gostila britanska kraljica Elizabeta II.

Besedilo: www.gov.si in Marko Pišlar
Foto: www.gov.si/STA in www.nato.int

V LONDONU O ZDAJŠNJIH IN PRIHODNJIH IZZIVIH NATA

Na vrhunskem srečanju v Londonu so voditelji največ pozornosti namenili razpravi o spremenjenih strateških okoliščinah ter zdajšnjih in prihodnjih izzivih Nata. Poudarili so trdnost čezatlantskih odnosov in načelo pravične delitve bremen, kot to predvideva zaveza iz Walesa. Razpravljali so tudi o trenutnih politično-varnostnih razmerah v evroatlantskem prostoru, vključno o boju proti terorizmu in spremembah svetovnega ravnotežja moči.

VARNA IN STABILNA SOSESKA JE POMEMBNA ZA VARNO TER STABILNO ZAVEZNIŠTVO

Predsednik Vlade RS Marjan Šarec je v svojem nagovoru najprej spomnil, da nas morata prav obletnici, kot sta 70 let zavezništva in 30. obletnica padca berlinskega zidu, spomniti na pomen svobode in demokracije ter na močno povezanost s skupnimi vrednotami, enotno-

stjo in solidarnostjo. Prav zaradi teh razlogov je po njegovih besedah Slovenija pred 15 leti postala polnopravna članica zavezništva. Premier Šarec je poudaril, da bomo uspešni le s skupnim spoprijemanjem z izzivi, sposobnost prilagajanja pa mora ostati ena izmed prednosti Nata. »Potreben je strateški razmislek za krepitev Natove politične razsežnosti, ki lahko prispeva k naši enotnosti,« je povedal predsednik Vlade RS in dodal, da imamo v razpravah včasih različna stališča, vendar nas premagovanje delitev krepí. Glede delitve bremena je premier Šarec izpostavil, da se Slovenija zaveda, da pomeni kolektivna varnost solidarnost, zato naša država prevzema svoj del bremena. »Slovenski prispevek v Natove mednarodne operacije in misije je dobro prepoznan znotraj zavezništva in v državah, v katerih potekajo operacije in misije. Slovenija se zaveda danih zavez, predvsem pa odgovornosti za svojo varnost. Zato smo v zadnjih letih ustavili in obrnili negativen trend zmanjševanja izdatkov za varnost ter so se ti v nominalnem obsegu znatno povečali. Poskrbeli bomo, da se bo

dosežen pozitiven zagon nadaljeval tudi v prihodnosti,« je poudaril slovenski premier. Ob tem je dodal, da se naša prizadevanja kažejo tudi s prispevki k operacijam in misijam, pri čemer je Slovenija s svojim nadpovprečnim deležem prepoznana kot zanesljiv ter odgovoren partner. V svojem govoru je spomnil zlasti na dolgoletno prisotnost pripadnikov Slovenske vojske na Zahodnem Balkanu, kjer s svojim delovanjem prispevajo k ohranjanju regionalne stabilnosti in varnosti v naši neposredni sosesčini. Pripadniki Slovenske vojske delujejo tudi na drugih Natovih misijah, in sicer v okviru Okrepljene prednje prisotnosti (eFP) v Latviji ter v mednarodnih operacijah in na misijah od Bližnjega vzhoda in Afrike do Afganistana. V nadaljevanju je izpostavil pomembno Natovo vlogo pri širših prizadevanjih mednarodne skupnosti za boj proti terorizmu in dodal: »Varna in stabilna soseska je

TAKO KOT SVET SE SPREMINJA TUDI NATO

Generalni sekretar zavezništva Jens Stoltenberg je v sklepni izjavi po koncu zasedanja poudaril, da so voditelji Nata kljub nekaterim razhajanjem potrdili enotnost zavezništva. Voditelji so jasno podčrtali pomen 5. člena Washingtonske pogodbe, da je napad na eno članico napad na vse. Generalni sekretar Nata je posebej izpostavil izboljšanje pripravljenosti Natovih sil v okviru Natove pobude o pripravljenosti. Zaveznice so zagotovile 30 bataljonov, 30 letalskih eskadrilij in 30 bojnih ladij, ki bodo zavezništvu na razpolago v tridesetih dneh. Stoltenberg je povedal, da so na zasedanju opredelili veselje kot peto operativno domeno Nata. Voditelji držav zavezništva na vrhu so v Londonu potrdili zavezanost skupnemu boju proti terorizmu, zlasti boju proti Islamski državi v okviru misij za urjenje varnostnih sil v Iraku in Afganistanu. Posebej so

UDELEŽENCI
VRHUNSKEGA
ZASEDANJA V
LONDONU

pomembna za varno in stabilno zavezništvo.« Pri teh prizadevanjih Slovenija aktivno prispeva tudi s pomočjo Iraku pri razvoju lastnih obrambnih zmogljivosti. Pomen Natove prisotnosti na Zahodnem Balkanu je po njegovih besedah bistveno vplival na razvoj tega območja in privedel do številnih zgodb o uspehu, ne nazadnje Severne Make-donije, katere članstvo v Natu pričakujemo v kratkem.

V POLITIČNI IZJAVI POUДАРILI POMEN SOLIDARNOSTI IN ENOTNOSTI ZAVEZNIŠTVA

Voditelji so na koncu vrhunškega srečanja sprejeli politično izjavo z devetimi točkami. V njej so poleg jasne potrditve zaveze 5. členu Washingtonske pogodbe opozorili na močno čezatlantsko vez, pomen solidarnosti in enotnosti zavezništva, ki temelji na njegovi odvrtačalni ter obrambni moči in skupnih vrednotah. Prav tako so poudarili skupno stališče glede delitve bremen, razvoja lastnih nacionalnih in skupnih zmogljivosti, prilagajanja zavezništva spremenjenemu strateškemu okolju ter glede pomena novih tehnologij. V sklepni izjavi je poudarjena močna zavezanost Nata in vseh zaveznic k uresničevanju Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja in h krepitvi Natove vloge na področju človekove varnosti.

se zavzeli za zaščito telekomunikacijske infrastrukture, tudi sistema 5G. Prav tako so izpostavili pomen pravične delitve bremen in pozdravili napredek na področju povečevanja obrambnih izdatkov. Tako so se strinjali, da bodo še naprej sledili ciljem. V povezavi z obrambnimi izdatki je generalni sekretar Nata posebej poudaril, da se sredstva za obrambo povečujejo že peto leto zapored ter da so evropske zaveznice in Kanada v tem obdobju ta sredstva povečale za 130 milijard dolarjev, do leta 2024 pa jih bodo do 400 milijard dolarjev. Stoltenberg je izpostavil, da so se voditelji zavezništva strinjali, da je treba na tem področju narediti še več. Prav tako so se zavzeli za krepitev zavarovanja energetske infrastrukture ter boja proti kibernetским napadom in hibridnim grožnjam. Generalni sekretar Nata je še poudaril, da so govorili tudi o nadaljnji odvrtačalni držbi zavezništva ob hkratnem nadaljevanju strateškega dialoga z Rusijo. Prvič so spregovorili tudi o Kitajski v luči izzivov in priložnosti, zlasti na vojaškem področju. Stoltenberg je pojasnil, da se tako kot svet spreminja tudi Nato. Zahvalil se je Veliki Britaniji za gostoljubje pri organizaciji jubilejnega srečanja voditeljev Nata, s katerim so zaznamovali dosežke preteklih sedmih desetletij, ter dodal, da so izoblikovali tudi usmeritve za prihodnje obdobje. Voditelji držav zavezništva se bodo znova sešli na prihodnjem vrhunskem zasedanju, ki bo leta 2021. ■

VODITELJE DRŽAV
NATA JE SPREJELA
TUDI BRITANSKA
KRALJICA.

V Zadru odprli center za letalsko usposabljanje za podporo specialnim silam

V vojašnici podpolkovnika Mirka Vukušića v Zemuniku pri Zadru so v sredo, 11. decembra, odprli Večnacionalni center za letalsko usposabljanje za podporo specialnim silam, za katerega Hrvaška želi, da bi nekoč postal Natov center odličnosti. Nove grožnje zahtevajo nove odzive. Prav zato zavezništvo podpira vzpostavitev takih in podobnih centrov, v katerih se bodo vojaki držav članic Nata usposabljali za opravljanje različnih nalog. Slavnostnega odprtja centra na vojaškem delu letališča v Zadru se je v družbi ministrskih kolegov iz Bolgarije, Hrvaške, Madžarske in visokih vojaških predstavnikov zavezniških vojsk in Nata udeležil tudi slovenski obrambni minister Karl Erjavec.

Besedilo: Borut Podgoršek
Foto: Hrvatski vojnik

CENTER BO PODPIRAL VZPOSTAVITEV NACIONALNIH ZMOGLJIVOSTI HELIKOPTERSKIH ENOT SPECIALNIH SIL

Ustanovitev centra za usposabljanje v Zadru je rezultat sodelovanja Bolgarije, Hrvaške, Madžarske in Slovenije, ki imajo okviru Natovega procesa obrambnega planiranja identične cilje zmogljivosti na področju razvoja zračnih zmogljivosti v podporo delovanju specialnih sil (Special Operation Air Task Units – SOATU). Zavezniče so se zato odločile za skupni pristop pri uresničevanju teh ciljev zmogljivosti. SOATU predstavlja visoko usposobljeno večnamensko zmogljivost, ki je primerna za delovanje tako v širšem spektru nalog zavezništva kot tudi v nacionalnem okviru. Večnacionalni center bo omogočal načrtovanje in izvajanje usposabljanja posadk helikopterjev, ki bodo podpirale delovanje specialnih sil. Ustanovljen je bil na podlagi Memoranduma o razumevanju o sodelovanju v Večnacionalnem letalskem programu za specialno delovanje (Multinati-

onal Special Aviation Programme – MSAP), ki so ga obrambni ministri podpisali oktobra 2018. Njegov namen je zagotoviti skupne zmogljivosti za usposabljanje na stroškovno učinkovit način, s čimer se bo povečala tudi interoperabilnost tako med podpisnicami memorandumov kot tudi v zavezništvu in odnosih s partnerji. Center za usposabljanje v Zadru bo tako podpiral vzpostavitev nacionalnih zmogljivosti helikopterskih enot specialnih sil sodelujočih držav, kar je eden izmed zahtevnejših ciljev zmogljivosti zavezništva. Prednost lokacije Zemunik pri Zadru je, da sta podnebje in teren večino dni v letu ugodna za letenje. Značilnost specialnih sil je namreč zahteva po izvajanju operacij v vseh okoliščinah in vremenskih razmerah. Podnebje na Velebitu izpolnjuje zahteve za letenje v gorah, morje in otoki pa so primerni za izvajanje operacij na morju. Dodatna prednost lokacije centra je, da je oddaljena samo 30 minut letenja od večine streljšč hrvaške vojske. Usposabljanje v večnacionalnem centru

ODPRTJA SE JE V DRUŽBI MINISTRSKIH KOLEGOV IZ HRVAŠKE, BOLGARIJE IN MADŽARSKE UDELEŽIL TUDI SLOVENSKI OBRAMBNI MINISTER ERJAVEC.

PRIKAZNA VAJA HRVAŠKEGA VOJAŠKEGA LETALSTVA IN SPECIALNIH ENOT

bo tako obsegalo teoretični in praktični del. Začetna usposabljanja bodo namenjena inštruktorjem, ki bodo svoje veščine in znanje prenesli pripadnikom enot, ki morajo doseči zahtevane stopnje usposobljenosti. Že letos jeseni so začeli izvajati program teoretičnega usposabljanja inštruktorjev, letalska usposabljanja pa naj bi se začela leta 2021. Usposabljanja v Večnacionalnem centru za letalsko usposabljanje za podporo specialnim silam v Zadru bodo odprta tudi za vse druge članice Nata in partnerske države.

OKTOBRA SLOVENIJA V ZADAR NAPOTILA PRIPADNIKA SLOVENSKE VOJSKE

Za predsednika izvršnega odbora večnacionalnega letalskega programa za specialno delovanje (MSAP) je bil imenovan polkovnik Dean Kranjčec, vodja oddelka za načrtovanje obrambnih zmogljivosti na Ministrstvu za obrambo Republike Hrvaške, podpolkovnik Tomislav Pušnik iz letalske šole hrvaškega letalskega centra za usposabljanje pa je bil izvoljen za direktorja. Mesto namestnika direktorja MSAP je pripadlo Madžarski, dva položaja sta zasedla bolgarski in slovenski častnik, preostalih pet položajev pa pokrivajo pripadniki hrvaške vojske. 15. oktobra je Slovenija v Zadar napotila podpolkovnika Tomaža Oblaka, in sicer na mesto višjega častnika za načrtovanje letalskega usposabljanja. Poleg stalnega polnjenja enega mesta v strukturi MSAP s častnikom iz Slovenske vojske je načrtovana še napotitev dveh inštruktorjev na dve usposabljanji leta 2020 in dveh novih članov posadke na usposabljanje v drugi polovici leta 2020. Za izpolnitev cilja zmogljivosti SOATU mora Republika Slovenija do konca leta 2025 zagotoviti helikoptersko enoto za omogočanje premičnosti in manevrske sposobnosti 16 pripadnikov specialnih sil v polni bojni opremljeni ali 2000 kilogramov tovora v enem naletu, kar ustreza zmogljivosti dveh srednjih transportnih helikopterjev Cougar. Republika Slovenija bo zagotavljala sorazmerno sofinanciranje operativnih stroškov delovanja centra, ki naj bi znašali okoli 5000 evrov na leto. Sodelovanje Republike Slovenije v centru za usposabljanje v Zadru se dopolnjuje s sodelovanjem pri oblikovanju Regionalnega komponentnega poveljstva za specialno delovanje (Regional Special Operations Component Command – R-SOCC) skupaj z Avstrijo, Hrvaško, Madžarsko in Slovaško. Pomemben sestavni del R-SOCC predstavlja prav vzpostavitev helikopterskih enot specialnih sil, katerih najpomembnejši podporni element je prav center za usposabljanje v Zadru. Pristop k skupni vzpostavitvi zmogljivosti SOATU je za Slovenijo koristen predvsem z vidika zahtevnosti zmogljivostnega cilja, interoperabilnosti, dostopa do ekspertize Natovega poveljstva za specialne operacije in gospodarnejšega načrtovanja finančnih virov za njegovo uvedbo. Ta zmogljivost se tesno povezuje tudi z nalogo Slovenske vojske za evakuacijo državljanov Republike Slovenije iz tujine kot tudi z vsemi drugimi nalogami letalskih enot Slovenske vojske.

OB ODPRTJU CENTRA DINAMIČNA PREDSTAVITEV HRVAŠKEGA VOJAŠKEGA LETALSTVA IN SPECIALNIH ENOT

Odprtja Večnacionalnega centra za letalsko usposabljanje za podporo specialnim silam v Zemuniku so se udeležili predstavniki vseh štirih sodelujočih držav, in sicer hrvaški minister za obrambo Damir Krstičević, minister za obrambo Republike Bolgarije Krasimir Karakachanov, madžarski obrambni minister Tibor Benko in obrambni minister Republike Slovenije Karl Erjavec. Prav tako pa tudi visoka predstavnika Nata, in sicer pomočnik generalnega sekretarja zavezništva Camille Grand in poveljnik Natovega poveljstva za specialne operacije general Eric P. Wendt. Minister za obrambo Karl Erjavec je ob odprtju centra v Zadru povedal, da Slovenija s pristopom k centru za usposabljanje v Zadru prispeva k utrjevanju regionalnega varnostnega sodelovanja in interoperabilnosti. Dodal je, da imajo vse države podobne

POVELJNIK NATOVEGA POVELJSTVA ZA SPECIALNE OPERACIJE ERIC P. WENDT IN POVELJNIK SPECIALNIH SIL HRVAŠKE VOJSKE BRIGADNI GENERAL PERICA TURALIJA

zmogljivosti, zato je dobro, da se skupaj usposabljam in preverimo, kako lahko usklajeno delujemo. »Pomembno je znižati stroške usposabljanja in ne nazadnje, da se ljudje, ki na teh sistemih delujejo, medsebojno spoznajo,« je povedal Erjavec in izrazil prepričanje, da bo center koristen za našo vojsko. Z njegovo vzpostavitvijo bo urjenje za helikopterske posadke za podporo specialnim silam dostopnejše tudi v tem delu Evrope. V okviru odprtja centra so pripadniki hrvaškega vojaškega letalstva in specialnih enot prikazali helikopterski desant z dvema helikopterjema Mi-171Sh in vpad specialnih enot v objekt, ki so ga zajeli teroristi, ter ustavitev sovražnega vozila s helikopterjem. Prikazani vaji bosta tudi del praktičnega urjenja helikopterskih posadk. ■

Premier Šarec v BiH in na Kosovu

Predsednik vlade Marjan Šarec je bil 9. in 10. decembra z delegacijo, v kateri sta bili tudi državna sekretarka na MO mag. Nataša Dolenc in načelnica GŠSV generalmajorka Alenka Ermenc, na dvodnevnem obisku pri pripadnikih SV na misiji v Bosni in Hercegovini ter na Kosovu.

Besedilo: www.gov.si
Foto: www.gov.si/STA

Prvi dan se je srečal s pripadniki slovenskega kontingenta v BiH, ki delujejo v okviru operacije Eufor Althea. Sogovorniki so izmenjali stališča o varnostnih in splošnih razmerah na operativnem območju ter v širši regiji, o stanju v operacijah in nadaljnjem sodelovanju Republike Slovenije v njej. Premier Šarec se je srečal tudi s poveljnikom Euforja in poveljnico Natovega poveljstva v Sarajevu, ki sta pohvalila prispevek slovenskih sil. Sodelovanje slovenskih vojakov na obeh misijah je zelo dobro ter pomembno prispeva k ohranjanju miru in stabilnosti v regiji. Eufor in Nato s svojo prisotnostjo omogočata, da se vojska BiH krepí, da se ohranja stabilnost v državi ter preprečuje stopnjevanje nepredvidenih situacij v regiji. Sogovorniki so se strinjali, da morata EU in Nato tudi v prihodnosti ostati zavezana podpori BiH ter celotnemu Zahodnemu Balkanu, skladno s tem pa Republika Slovenija zagovarja ohranitev prisotnosti vojaških sil, saj imajo te še vedno najpomembnejšo varnostno in stabilizacijsko vlogo v državah.

Drugi dan se je premier Šarec na Kosovu srečal s pripadniki 40. slovenskega kontingenta v Kforju v Peči. Po sprejemu z vojaškimi častniki se je najprej sestel s poveljnikom Večnacionalne bojne skupine Zahod. Premier je v pozdravnem nagovoru pripadnicam in pripadnikom

slovenskega kontingenta najprej povedal, da prejema pohvale o delu pripadnikov Slovenske vojske, njihovi srčnosti, pripadnosti in zavezaniosti misiji. Ob tem je poudaril, da so misije pomembne za ohranjanje stabilnosti in miru ter da se Slovenska vojska kaže kot spoštovanja vredna vojska. Ob koncu je pripadnicam in pripadnikom slovenskega kontingenta zaželel, da bi praznične dni preživeli mirno in z zavedanjem, da je njihovo delo pomembno. Premier Šarec je v nadaljevanju obiskal pripadnike Slovenske vojske, ki varujejo samostan Dečani. Tu se je seznanil z nalogami varovanja in načinom delovanja pripadnikov Slovenske vojske. Predsednik slovenske vlade se je med obiskom še poklonil v spomin umrli slovenski vojakinji na Kosovu. ■

Poveljniki kontingentov poročali

V sredo, 17. decembra, je na Ministrstvu za obrambo potekala tradicionalna audio-videokonferenca, na kateri je predsednik RS in vrhovni poveljnik obrambnih sil Borut Pahor nagovoril pripadnike SV, ki so na dolžnostih v mednarodnih operacijah in na misijah v tujini.

Besedilo: Petra Miklaužič
Foto: Bruno Toič

Minister za obrambo RS Karl Erjavec je v uvodu v pričakovanju božično-novoletnih praznikov ter dne enotnosti in samostojnosti vsem pripadnikom SV najprej čestital za predano in profesionalno delo, ki ga

opravljajo v mednarodnih operacijah in na misijah vse od Zahodnega Balkana, Afrike do Bližnjega vzhoda. Po njegovem pričanju so vsi, ki delujejo v operacijah v podporo miru in stabilnosti, za zgled Slovenski vojski. So najbolj usposobljeni in dobro opremljeni pripadniki SV. Erjavec je poudaril, da si bo kot obrambni minister tudi v prihodnosti prizadeval, da bo njihova oprema omogočala varno delovanje. Sledilo je poročanje poveljnikov kontingentov iz Makedonije, Afganistana, s Kosova, iz Bosne in Hercegovine, Libanona, Latvije, Malija in Iraka. Med poročanji o delovanju slovenskih kontinentov in nalogah so poveljniki izpostavili, da na misijah pridobivajo bogate izkušnje, ki prispevajo k boljši pripravljenosti. Predsednik RS in vrhovni poveljnik obrambnih sil je ob tem izrazil hvaležnost za profesionalno ter predano delo v podporo zagotavljanja svetovnega miru. V nadaljevanju je predsednik RS s poveljniki kontinentov spregovoril o njihovi pripravljenosti, opremi in varnosti. Svojo pripravljenost so ocenili kot vrhunsko, oprema, ki jo imajo, je ponekod ustrezna, drugod malo manj, kar zahteva višje stroške vzdrževanja. Stopnja ogroženosti je pri večini kontingentov ocenjena kot nizka, ponekod se žal dvigne. Pripadniki SV so na nalogah v tujini prepoznavni kot zelo profesionalni. Vsem je ob koncu zaželel lepe praznike in srečno vrnitev v domovino po koncu operacije.

Načelnica Generalštaba SV generalmajorka Alenka Ermenc je ob koncu poročanja povedala, da barve Slovenije v dvanajstih državah po svetu zastopa približno 350 pripadnic in pripadnikov SV, kar predstavlja za vojaške organizacije, ki so velikosti Slovenske vojske, izjemen prispevek. Generalka je zadovoljna z izpolnjevanjem zavez naše države v mednarodnih operacijah in na misijah ter s prispevkom pripadnikov SV pri zagotavljanju mednarodnega miru, varnosti in stabilnosti v svetu v pričakovanju, da bodo naslednje leto še uspešnejši. ■

Kadrovske dejavnosti v pravo smer

Na MO so letos pripravili ali sprejeli ukrepe za izboljšanje kadrovske popolnitve in celovitega urejanja statusa pripadnikov SV. Tako je Vlada RS na seji 5. decembra izdala Uredbo o posebnih denarnih nagradah ob sklenitvi in podaljšanju pogodbe o zaposlitvi v Slovenski vojski, s katero se povečujeta tako skupna višina nagrad kot tudi obseg tistih, ki jih bodo prejeli. Kot je pojasnil svetovalec ministra za obrambo RS in vodja posebne delovne skupine MO za področje kadra Boštjan Šefić, je to samo eden izmed ukrepov, ki jih je pripravila delovna skupina ob podpori organizacijskih enot in organov v sestavi MO. Šefić je dodal, da so del ukrepov že uresničili ali pa se ti dokončujejo, nekatere pa je še treba izpolniti.

Besedilo: Marko Pišlar

Uredba o denarnih nagradah v Slovenski vojski določa, da se vojakom ob sklenitvi prve pogodbe o zaposlitvi za najmanj pet let ali ob podaljšanju pogodbe o zaposlitvi za določen čas izplača posebna denarna nagrada. Z uredbo se spremenita skupna višina prejete nagrade in obseg upravičencev, hkrati tudi dinamika izplačevanja. Prva nagrada se bo izplačala ob končanem temeljnem vojaškem usposabljanju, nato pa vsako leto ob koncu posameznega leta. Ob izteku desetletne pogodbe bo posameznik prejel še dodatno nagrado. Poleg omenjene uredbe o nagrajevanju so na MO in GŠSV veliko truda vložili v analizo ustreznosti vrednotenja formacijskih dolžnosti v Slovenski vojski, ki jo je zahtevala Vlada RS in bo podlaga za pripravo predlogov za spremembo Uredbe o uvrstitvi formacijskih dolžnosti in nazivov SV v plačne razrede, ki mora odpraviti nekatere anomalije ter pomanjkljivosti iz zadnjih let. Pri odhodih kadra iz Slovenske vojske se v sodelovanju z Ministrstvom za finance usklajujejo predlogi sprememb v smeri ugodnejšega izplačila odpravnin, hkrati pa so bile odpravljene pomanjkljivosti pri uveljavljanju posameznih pravic. Z drugimi ministrstvi so bili sklenjeni dogovori tudi glede možnosti prehoda iz Slovenske vojske v druge državne

organe po dopolnjenem 45. letu starosti, pri čemer morajo v zakonodaji urediti možnost za prehod v drug državni organ brez razpisa ter prenos napredovanj. S tem se vlada strinja, zato je predloge podprla. V tem kontekstu potekajo dogovori z Gospodarsko zbornico Slovenije, saj so prepričani, da je v vojski pridobljeno specialistično znanje uporabno tudi v gospodarstvu. Izkazan interes je velik in že v začetku januarja 2020 bodo izvedene prve aktivnosti na tem področju. Specialistom iz Slovenske vojske s posebnim znanjem pa bo ob izkazanih potrebah, obojestranskem interesu ter izpolnjevanju vseh pogojev dana tudi možnost, da ostanejo v sistemu po dopolnjenem 45. letu starosti. Določen, sicer manjši, prispevek pri zadrževanju kadra v Slovenski vojski pa prinašajo načrtovane spremembe na področju stanovanjske politike, ki dajejo večjo prednost zlasti vojakom in mlajšim častnikom, ter pripravljene spremembe pravilnika o vojaškem izobraževanju in usposabljanju.

Na področju vstopa kadra v Slovensko vojsko razmišljajo, da bi omogočili vstop vsem polnoletnim, tudi tistim brez četrte ali pete stopnje izobrazbe. Najprej bi jih usposobili za vojaški poklic, pozneje pa bi jim omogočili, da z dokončanim šolanjem pridobijo ustrezno stopnjo izobrazbe. Na področju promocije se prav tako kažejo spremembe, saj za naslednje leto načrtujejo izvedbo večje oglaševalske kampanje, katere namen je predstaviti pozitivne vidike zaposlitve v Slovenski vojski, zlasti mladim, njihovim staršem, svojcem in učiteljem, ter vojaški poklic še bolj približati javnosti. Da bi mlade čim bolj navdušili za delo v vojski, na MO pripravljajo predloge določenih sprememb tudi na področju štipendiranja. Šefić je ocenil, da se vse dejavnosti na področju kadra premikajo v pravo smer, čeprav jih bodo morali še okrepiti. Ob tem je poudaril, da so vsi ti ukrepi združljivi in se medsebojno dopolnjujejo. Za nekatere zahtevnejše, ki so bili omenjeni, pa tudi druge je nujna sprememba obeh krovnih zakonov. Zato bo oblikovana delovna skupina, ki jo bo vodila državna sekretarka na MO. Pomembno je, da celotno ministrstvo deluje enotno in pozitivno ter v smeri doseganja ciljev. S takšnim pristopom bodo zastavljeni cilji in s tem nujni rezultati zanesljivo doseženi. ■

ZSČ praznuje 25 let

Ob 25-letnici delovanja Zveze slovenskih častnikov (ZSČ) v samostojni Sloveniji je v soboto, 23. novembra, na državni praznik dan Rudolfa Maistra, v Kadetnici Maribor potekala slovesna prireditev, na kateri je bil slavnostni govornik minister za obrambo Karl Erjavec.

Besedilo: mag. Jerica Pavšič

Minister za obrambo Karl Erjavec je v svojem govoru poudaril, da je Zveza slovenskih častnikov za Ministrstvo za obrambo in Slovensko vojsko strateška partnerska organizacija, ter izpostavil podporo zveze načrtom v dobro obrambnega sistema ter Slovenske vojske. Dodal je, da gre za organizacijo vojaško izobraženih in usposobljenih ljudi z bogatimi izkušnjami, ki jim je mar za našo državo ter njeno prihodnost. Še posebej je izpostavil dejavnost zveze na izobraževalnem in strokovnem področju. V nadaljevanju je minister članicam in članom Zveze slovenskih častnikov predstavil dejavnosti Ministrstva za obrambo v zvezi z odzivanjem na spremembe varnostnega okolja naše države. Pri tem je izpostavil novo Resolucijo o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije, ki predstavlja tudi podlago za nadaljnje dokumente, kot so predlogi Resolucije o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske, Obrambne strategije Republike Slovenije in Srednjeročnega obrambnega programa.

»Pomembno je, da imamo Slovensko vojsko, ki bo odgovorila na vse varnostne izzive, glavna in najpomembnejša naloga Slovenske vojske pa je seveda obramba domovine,« je pojasnil minister Erjavec, ki se je članicam in članom zveze zahvalil za promocijo Slovenske vojske na državni ter lokalni ravni in tudi za seznanjanje mladih o poklicih na obrambnem področju. »Vem, da boste kot domoljubi storili vse, da se domoljubje ohrani,« je poudaril minister. Članicam in članom Zveze slovenskih častnikov je minister čestital ob 25-letnici ter ob državnem prazniku dnevu Rudolfa Maistra. »Bodimo ponosni na generala Rudolfa Maistra. Nosimo ga v srcu, potem bomo vedeli, kam je treba iti,« je minister za obrambo Karl Erjavec sklenil svoj govor.

Predsednik Zveze slovenskih častnikov generalmajor v pokoju dr. Alojz Šteiner je v svojem govoru poudaril, da je osrednji cilj slovesne prireditve ob 25-letnici delovanja Zveze slovenskih častnikov v samostojni Sloveniji spoštljiv spomin na ljudi in razvoj ter poslanstvo zveze. Dodal je, da se je poslanstvo zveze v preteklih 25 letih zelo spremenilo, tako kot naši družba, obrambni sistem in vojska. »Če hočemo biti zazrti v prihodnost, se lahko iz izkušenj v preteklosti veliko naučimo,« je povedal Šteiner. V imenu prejemnikov priznanj se je zahvalil generalmajor v pokoju Ladislav Lipič. V kulturnem programu slovesne prireditve pa sta nastopila pevski zbor Združenja vojaških gornikov Slovenije Gorščaki in zasedba Orkestra Slovenske vojske. Ob pomembnem jubileju je predsedstvo Zveze slovenskih častnikov pripravilo tudi zbornik *25 let na braniku domovine*. ■

SLOVENSKA VOJSKA BOGATEJŠA ZA 15 NOVIH ČASTNIKOV

Slovenska vojska je 13. decembra dobila eno častnico in štirinajst novih častnikov, ki so prestali zahtevno selekcijo ter so pripravljeni, da bodo častno predstavljali in branili domovino. Slovesna podelitev činov slušateljem 31. generacije Sole za častnike je tokrat prvič potekala v predsedniški palači, kjer je novo poročnico in poročnike sprejel predsednik RS in vrhovni poveljnik obrambnih sil Borut Pahor. Podelil je tudi plakete najboljšim trem v generaciji.

Besedilo: Petra Miklaužič
Foto: Bruno Toič

PREDSEDNIK PAHOR JE POUДАРIL, DA SO NAJVEČJA MOČ PRAV NAŠI PRIPADNIKI. ČIN POROČNIKA JE DOBILA TUDI NOVA ČASTNICA SV.

USPOSABLJANJA SO ZAHTEVNA

Šola za častnike je v svojih 25 letih obstoja in delovanja omogočila slovenskim častnikom kakovostno izobrazbo, njeni programi izobraževanja in usposabljanja pa so primerljivi s programi zaveznških vojsk. V okviru šole je bilo do zdaj usposobljenih več kot 1900 častnic in častnikov stalne sestave, ki so med šolanjem usvojili pomembno znanje in oblikovali vojaške vrednote. Kandidati 31. generacije so po zahtevni začetni selekciji začeli intenzivno trimesečno vojaško usposabljanje in urjenje v Veščinskem centru v Vipavi, pri čemer so spoznali in ponotranjili temeljne vrednote, ki oblikujejo slovenskega vojaka. Nato pa so na Šoli za častnike v Mariboru nadaljevali dvanajst-mesečni program vojaškega splošnega izobraževanja in usposabljanja, ki bodočim častnikom zagotavlja pridobitev vojaškega znanja ter navad za opravljanje častniških dolžnosti ne glede na rod, službo ali funkcionalno področje dela znotraj Slovenske vojske.

31. GENERACIJA ZAZNAMOVANA Z MOČNIM TOVARIŠTVOM

V uvodu je zbrane pozdravila poveljnica Šole za častnike polkovnica Alenka Petek, ki je častnici in častnikom čestitala za opravljeno težko

preizkušnjo. Povedala je: »Vojaških vrednot ni mogoče zahtevati in poučevati, temveč se oblikujejo s pridobljenimi izkušnjami, z zgledom in medsebojnimi odnosi.« Izpostavila je, da je to generacijo zaznamovalo močno tovarištvo, kar je priznanje vsem, ki so jih spremljali in podpirali na njihovi poti. Medsebojno zaupanje je po njenih besedah pomembno za uspešno vodenje enote. Častnica in častniki 31. generacije so v preteklem šolskem letu pridobili disciplino in kolektivni duh, razvili so veščine voditeljstva ter pridobili znanje in kompetence za uspešno nadaljevanje svoje vojaške kariere.

NAJVEČJA MOČ SO NAŠI PRIPADNIKI

Predsednik RS in vrhovni poveljnik obrambnih sil Borut Pahor je v imenu vseh državljan in državljanov čestital novim častnikom ter se jim zahvalil, ker so pripravljeni prevzeti veliko odgovornost. »Odgovornost je, da vodite tiste, ki so vam bili zaupani,« je s spoštovanjem povedal predsednik RS. V svojem nagovoru je še poudaril, da Slovenska vojska ni brez izzivov prihodnosti. Spoprijema se s pomanjkanjem kadra, prav tako se prepočasno posodablja. Ustaviti je treba trend odhoda in primerno urediti status vojaškega poklica. Predsednik Pahor

pričakuje, da bo Bela knjiga o obrambi Republike Slovenije ustrezno obravnavala omenjene izzive in dala podlago za reforme v obrambnem sistemu ter Slovenski vojski. »Ko se boste pripravljali za prevzem svojih prvih poročniških dolžnosti, ne pozabite, da so naša največja moč prav naši pripadniki,« je nagovoril nove častnike ob koncu svojega govora.

RAZGLASILI TRI NAJBOLJŠE SLUŠATELJE

Med šolanjem kandidate preverjajo in ocenjujejo na različnih področjih. Tako v vsaki generaciji izberejo najboljše tri, ki so na slavnostni podelitvi činov prejeli plakete. Pri določanju najboljših v generaciji se povprečni oceni v enakem sorazmerju doda še ocena med kandidati, ocena inštruktorjev, rezultati streljanj in rezultati preverjanja sposobnosti. Bronasto plaketo je prejel poročnik Nejc Antovec, srebrno poročnik Rok Resman, zlato plaketo pa poročnik Danijel Janžekovič. Ob prejemu plakete se je poročnik Janžekovič v imenu vseh kandidatov zahvalil Centru vojaških šol in Šoli za častnike za vso podporo. »Čeprav priprave na povišanje v častniški naziv niso bile preproste, je kandidatom uspelo okrepiti medsebojne odnose,« je poudaril najboljši v generaciji. ■

VOJSKA POMAGA POLICIJI PRI VAROVANJU DRŽAVNE MEJE

Slovenska vojska že od oktobra 2015 neprekinjeno podpira Policijo pri reševanju migrantske krize, od februarja 2016 pa tudi pri varovanju državne meje. Pripadniki Slovenske vojske v sodelovanju s civilnimi policisti na območju posameznih policijskih uprav v mešanih patruljah opazujejo, spremljajo, poročajo in varujejo policiste med izvajanjem postopkov, prav tako delujejo samostojno na opazovalnih točkah, s čimer podpirajo preprečevanje nezakonitih migracij. V naloge opazovanja obmejnega območja iz zraka pa Slovenska vojska vključuje tudi vojaški helikopter in brezpilotne letalne sisteme. Z našo ekipo smo se odpravili na območje Policijske uprave Novo mesto, kjer deluje vsak dan 49 pripadnikov SV. Na Gorjanih smo lahko spremljali delo mešane policijsko-vojaške patrulje, nato pa smo se v okolici Vinice v Beli krajini seznanili z aktivnostmi slovenskih vojakov pri delu na samostojnih opazovalnih točkah na obmejnem pasu vzdolž reke Kolpe.

Besedilo: Marko Pišlar
Foto: Bruno Toič

ZA NADZOR DRŽAVNE MEJE PRISTOJNA POLICIJA

Za nadzor državne meje je skladno s 4. členom Zakona o nadzoru državne meje pristojna Policija. Slovenska vojska lahko sodeluje s Policijo pri širšem varovanju državne meje v notranjosti državnega ozemlja skladno z načrti in po predhodni odločitvi vlade. Pripadniki Slovenske vojske pri opravljanju teh

nalog nimajo policijskih pooblastil in skladno z zakonom ter ustreznimi načrti lahko sodelujejo pri varovanju državne meje, določenih objektov ali območij ter pri izvajanju drugih nalog v podporo državnim organom v okviru svojih pristojnosti. Slovenskim policistom poleg pripadnikov Slovenske vojske pri nadzoru državne meje pomagajo tudi pripadniki pomožne policije, ki prednostno

opravljajo naloge varovanja državne meje in imajo vsa policijska pooblastila.

SLOVENSKA VOJSKA DO NOVEMBRA SVOJE PRIPADNIKE NAPOTILA 164.000-KRAT

Slovenska vojska na podlagi sklepa Vlade RS od 19. oktobra 2015 neprekinjeno podpira Policijo pri reševanju situacije, povezane z nezakonitimi migracijami. Od 18. februarja 2016 sodeluje tudi pri varovanju državne meje. Slovenska vojska nameni vsak dan za izvajanje nalog v podporo Policiji glede preprečevanja nezakonitih migracij zmogljivosti v velikosti dveh pehotnih čet, s čimer se odziva na povečane zahteve Policije. V podporo Policiji pri varovanju meje deluje od 19. avgusta tudi z vojaškim helikopterjem Bell-206 in od 8. oktobra z brezpilotnimi letalnimi sistemi, ki so vključeni v naloge opazovanja obmejnega območja iz zraka. Napoteni pripadniki Slovenske vojske uporabljajo pri svojem delu večino sredstev in opreme, ki jih uporablja Slovenska vojska, od oborožitve in opreme za opazovanje do oklepnih vozil. Slovenska vojska je od oktobra 2015

NADZOR DRŽAVNE MEJE POTEKA NEPREKINJENO

V Policiji se zavedajo, da je varovanje meje s Hrvaško oziroma schengenske meje velika odgovornost in zahtevna naloga, saj z uspešnim obvladovanjem nezakonitih prehodov čez državno mejo zagotavljajo varnost ne le državljanom Slovenije, temveč vsem prebivalcem držav Evropske unije. Pri varovanju državne meje ne gre samo za preprečevanje nezakonitih prehodov, temveč tudi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje drugih oblik kriminalitete. Nadzor državne meje poteka neprekinjeno 24 ur na dan, patrulje pa po terenu razporejajo skladno z analizo tveganja in operativnimi potrebami. Razporeditev patrulj krajevno in časovno prilagajajo gostoti nezakonitih čezmejnih prehodov. Na območju Policijske uprave Novo mesto je bilo poleti letos z nezakonitimi prehodi najbolj obremenjeno območje Bele krajine, kjer so potekali prehodi čez reko Kolpo, v zadnjem času pa opažajo največ nezakonitih prehodov na območju Gorjancev. Skupne patrulje in ekipe Slovenske vojske, ki delujejo na samostojnih opazovalnih točkah, večinoma zapolnjujejo kadrovski primanjkljaj Policije, da je varovanje državne meje zunaj mejnih prehodov

MEŠANA
PATRULJA
PRI DELU NA
OBMOČJU
GORJANCEV

do konca novembra napotila svoje pripadnike v podporo Policiji 163.844-krat oziroma je prevozila 5.979.582 kilometrov. V naloge varovanja državne meje in patroljiranja je bilo od februarja 2016 do konca novembra vključenih 93.781 pripadnikov Slovenske vojske, ki so sodelovali v 58.010 patruljah ali na samostojnih opazovalnih točkah. Novembra je bilo v podporo Policiji pri nadzoru državne meje napotenih 4113 pripadnikov Slovenske vojske, ki so sodelovali v 1629 patruljah. Slovenska vojska pa je od avgusta do sredine decembra za potrebe varovanja in nadzora državne meje s helikopterjem izvedla 46 letalskih operacij, pri tem pa so posadke naletale 111 ur. Od oktobra 2018 do konca novembra je opravila tudi 314 poletov z brezpilotnimi letalnimi sistemi.

DELO V MEŠANIH PATRULJAH S POLICIJO ALI NA SAMOSTOJNIH OPAZOVALNIH TOČKAH

Pripadniki Slovenske vojske izvajajo naloge v skupnih mešanih patruljah, v katerih sodelujeta po en policist in vojak. Kot je pojasnil član mešane patrulje štabni vodnik Marko Jus iz 20. pehotnega polka, ki je s policistko patroljiral na območju Gorjancev, je naloga pripadnika Slovenske vojske,

da poleg opazovanja in nadzora varuje policista pri izvajanju postopkov pri varovanju državne meje. Pripadniki Slovenske vojske po navodilih Policije opazujejo na samostojnih opazovalnih točkah določeno območje ob državni meji in o vseh opaženih ugotovitvah redno obveščajo policiste. Pripadnik Slovenske vojske poddesetnik Tine Vanovšek iz 20. pehotnega polka, ki smo ga zmotili med patroljiranjem ob reki Kolpi v bližini Vinice, je razložil, da delajo v 12-urnih patruljah po štirje pripadniki Slovenske vojske. Naloge večinoma izvajajo peš ali z vozili glede na terenske in vremenske razmere v pasu dolžine treh kilometrov ob reki Kolpi. Mešane patrulje in pripadniki Slovenske vojske na samostojnih opazovalnih točkah uporabljajo pri svojem delu ustrezno osebno in zaščitno opremo, oboroženi so s kratko- in dolgocevnim orožjem, za učinkovito izvajanje nalog pa uporabljajo tudi daljnogled, naprave za nočno opazovanje in nadzorne kamere. Območje pregledujejo s policijskim in vojaškim helikopterjem, v zadnjem času pa v nadzor iz zraka vključujejo tudi brezpilotne letalnike. Tako je omogočen boljši pregled širšega območja in je več možnosti za preprečevanje nezakonitih migracij.

PRIPADNIKI
SLOVENSKE VOJSKE
DELUJEJO NA
SAMOSTOJNIH
OPAZOVALNIH
TOČKAH OB REKI
KOLPI.

najučinkovitejše. Pripadniki Slovenske vojske tako s svojim delom dopolnjujejo delo policistov pri varovanju državne meje zunaj mejnih prehodov, prav tako pa prispevajo k boljšemu sistematičnemu nadziranju celotne dolžine mejne črte, kar v kombinaciji z uporabo drugih tehničnih pripomočkov, ki so Policiji na voljo, lahko povzroči še učinkovitejše delo.

SKUPNA USPOSABLJANJA POLICIJE IN SLOVENSKE VOJSKE

Policisti in vojaki, ki sodelujejo pri varovanju državne meje, se že drugo leto zapored skupno usposablajo za izvajanje nalog, povezanih z varovanjem meje. Postopki policistov in vojakov se vsekakor razlikujejo, saj so različne tako naloge kot pristojnosti. Kljub temu pa se pripadniki Slovenske vojske usposablajo po določenih vsebinah, ki so podobne policijskim, predvsem kadar se pripravljajo na mednarodne operacije in misije. Policisti so seznanjeni s pristojnostmi, ki jih imajo pripadniki Slovenske vojske, in posebnostmi njihovega dela, saj nimajo policijskih pooblastil in je izvajanje njihovih nalog zato omejeno zgolj na varovanje policista, ki izvaja pooblastila. Večina policistov, ki so vključeni v naloge varovanja

meje, je končala šestmesečno usposabljanje na Policijski akademiji in so postali policisti oziroma nadzorniki državne meje. Pred napotitvijo na delo se tako policisti kot vojaki seznajajo s trenutno situacijo glede nezakonitih migracij in morebitnih tveganj, ki jih lahko pričakujejo med delom. Na Policijski upravi Novo mesto so pripadnike Slovenske vojske ob začetku vsake rotacije, ki predvideva petdnevno delovanje na terenu, seznanili z območjem, na katerem bodo izvajali naloge, s posebnostmi in vsemi podatki, ki jih bodo potrebovali za uspešno ter učinkovito operativno delo na terenu. Za delo pripadnikov Slovenske vojske na samostojnih opazovalnih točkah so pripravili opomnike za delo, v katerih so zbrane vse nujne informacije za neposredno delo na točki. Vodstva policijskih enot in policisti na terenu pa pripadnike Slovenske vojske vsak dan seznanjajo s posebnostmi operativnega dela, pri čemer napotitev na delo praviloma izvede operativni vodja na policijski postaji. Že drugo leto zapored so izvedli tudi usposabljanje v obliki skupne vaje policistov in vojakov. Na njej so sodelovali predvsem inštruktorji iz Policije in Slovenske vojske. Cilj skupnih vaj je predvsem preveriti in utrditi znanje na področju skupnega ukrepanja,

tako pri podpori Slovenske vojske Policiji na podlagi 37. člena kot tudi člena 37. a, ki predvideva izjemna pooblastila vojske.

V ČRNOMLJU POSTAVILI BIVALNE ZABOJNIKE ZA DO 30 PRIPADNIKOV SV

Izvajanje nalog v podporo Policiji pri varovanju državne meje predstavlja za Slovensko vojsko veliko obremenitev zaradi pomanjkanja kadra, številnih operativnih nalog doma in v tujini, vojaških usposabljanj in sodelovanja na mednarodnih vojaških vajah. Zato v Slovenski vojski pospešeno iščejo rešitve za optimizacijo delovanja svojih pripadnikov v podporo Policiji pri varovanju meje. V začetku decembra so v Črnomlju začeli uporabljati nove bivalne zabojnike za pripadnike Slovenske vojske, ki podpirajo delovanje Policije pri varovanju meje na območju Policijske uprave Novo mesto v Beli krajini. Na dvorišču gasilskega doma so že pred časom postavili 14 bivalnih zabojnikov, v katerih lahko biva do 30 pripadnikov Slovenske vojske. Tako so skrajšali čas za vožnjo od oddaljenih vojaških objektov do kraja izvajanja nalog, podaljšali pa so prisotnost pripadnikov Slovenske vojske na obmejnem območju in hkrati zmanjšali njihovo obremenjenost. ■

»SREČNO, PRVA!«

Dan Rudolfa Maistra je državni praznik, ki ga od leta 2005 praznujemo 23. novembra kot spomin na dan, ko je general Maister leta 1918 s svojo vojsko razorožil nemško varnostno stražo ter priključil večji del štajerskega in koroškega ozemlja slovenski oziroma jugoslovanski upravi. Prav na ta dan ima svoj praznik tudi 72. brigada SV, ki je letos zaznamovala že 27-letnico delovanja.

Besedilo: Jerneja Grmadnik
Foto: Bruno Toič

Prva brigada Slovenske vojske je ponosna nosilka tradicije prvega postroja slovenskih obrambnih sil v Kočevski Reki, ki je bil izveden 17. decembra 1990. Enota, ki je nastala 22. junija 1998 z združitvijo 1. specialne brigade MORiS in 10. bataljona za mednarodno sodelovanje, je svojo bojno zastavo dobila 17. decembra istega leta in ta dan izbrala za svoj praznik. Na letošnji slovesnosti v Vojašnici Edvarda Peperka sta ob 21-letnici enote zbrane nagovorila poveljujoči 1. brigadi polkovnik Anže Rode in poveljnik sil SV brigadir Milan Žurman. Oba sta izpostavila uspehe iztekajočega se leta in napovedala nove izzive. Izrazila sta hvaležnost in ponos nad pripadnicami in pripadniki, ki delujejo z vasilom Mi smo prvi in jih odlikujejo predanost, domoljubnost, odločnost ter pogum. Slovesnosti so se udeležili še predsednik države in vrhovni poveljnik obrambnih sil Borut Pahor, visoki predstavniki MO in SV ter člani veteranskih in domoljubnih organizacij. Polkovnik Anže Rode, poveljujoči 1. brigadi Slovenske vojske, je v svojem nagovoru spomnil na prelomne zgodovinske dogodke, ki so bili povod za nastanek 1. specialne brigade MORiS, in na njeno poznejšo združitve z 10. bataljonom za mednarodno sodelovanje leta 1998. Iz teh struktur se je pozneje oblikovala 1. brigada. Polkovnik je ob tem poudaril, da njeni pripadniki ponosno ohranjajo tradicijo in se spominjajo dejanj, ki so bila temeljna za delovanje prve enote, ki je sicer namenjena izvajanju najzahtevnejših nalog.

Med pomembnimi dosežki tega leta je omenil uspešno izvedbo mednarodnih vojaških vaj Zvezda Triglava in Zvezdni vitez ter sodelovanje na vojaških vajah doma in v tujini. Leto je bilo uspešno tudi na področju usposabljanj, ki so jih končali s taktičnimi vajami z bojnim streljanjem na ravni oddelkov, vodov in čete. Končne operativne zmožnosti je dosegel tudi oddelk brezpilotnih letal, 1. brigada pa je bila vključena v zagotavljanje Natovih hitrih odzivnih sil in pripadnikov za misijo Okrepljena prednja prisotnost v Latviji. Pripadniki enote so vse leto sodelovali tudi s policisti pri nadzoru državne meje in izvajali vpoklice ter usposabljanja za pripadnike pogodbene rezerve. Pripadniki 1. brigade so dosegli izjemne dosežke na športnem področju in vojaških tekmovanjih ter organizirali različna prvenstva Slovenske vojske in taborne za mlade. Polkovnik Rode je proti koncu svojega govora izpostavil pomen skupnega delovanja in pripadnikom čestital za dosežke ter jim zaželel vse dobro v prazničnih dneh. Poveljnik sil Slovenske vojske brigadir Milan Žurman je v svojem nagovoru spomnil, da je bilo leto 2019 za 1. brigado in v splošnem za vso Slovensko vojsko zelo intenzivno. 1. brigada in druge enote so sodelovale na regijskih vajah, ki so sicer najboljše vaje v zgodovini Slovenske vojske. Ob tem je še omenil dvanajst mednarodnih operacij in misij ter pomembno delo na državni meji v podporo Policiji. Zahvalil se jim je za dobro opravljene naloge in v prihodnjem letu napovedal

nove izzive, saj 1. brigada SV prevzema vodilno mesto v slovenskih kontingentih za Kfor 41 in Kfor 42, konec leta 2020 pa tudi operacijo v Maliju. Prav tako se začnajo priprave na predsedovanje Slovenije Svetu Evropske unije v drugi polovici leta 2021. Za vse naloge so po njegovih besedah najpomembnejši usposobljeni in motivirani posamezniki. Poudaril je naloge vseh poveljnikov in podčastniške podporne linije, da z zgledom in komunikacijo skrbijo za prijetne odnose, organizacijsko vzdušje in dobro počutje podrejenih. »Bodite ponosni nase in predani Slovenski vojski, brigadi in domovini,« je sklenil svoj govor in čestital od dnevu enote ter zaželel vesele praznike in srečno novo leto.

Ob dnevu 1. brigade so podelili priznanja tistim, ki so še posebej izstopali. Zlato medaljo Rodovskega bataljona 1. brigade je prejel podpolkovnik Uroš Trinko, srebrno medaljo 1. brigade višji štabni vodnik Jakob Lukič, bronaste medalje 1. brigade pa major Matjaž Žbogar, višja vojaška uslužbenka XII. razreda Tjaša Birsar, štabni vodnik Simon Kožuh, štabni vodnik Uroš Štefe, višji vodnik Boštjan Bohinc, poddesetnik Božidar Ružič ter vojaka Matic Jeglič in Uroš Simončič. Pripadnice in pripadniki 1. brigade so se letos odlično odrezali tudi na športnem področju, saj je bil 10. polk najboljši v športnih dosežkih Slovenske vojske. Najboljša športnica SV je postala Mojca Flerin Drevnšek iz 132. gorskega polka, naddesetnik Aleš Žontar iz Rodovskega bataljona pa je prejemnik posebnega priznanja Olimpijskega komiteja Slovenije za ferplej. Posebno darilo polkovnika Uroša Paternusa so dobili najboljši vojak Slovenske vojske desetnik Blaž Režek iz 10. polka in najboljši podčastnik 1. brigade štabni vodnik Žiga Virant, pripadnik Rodovskega bataljona, ter oddelki 132. gorskega polka, 10. pehotnega polka in Rodovskega bataljona, ki so zasedli prva tri mesta na tradicionalnem tekmovanju oddelkov Slovenske vojske. ■

OB MAISTROVEM DNEVU SLOVESNO V 72. BRIGADI

Dan Rudolfa Maistra je državni praznik, ki ga od leta 2005 praznujemo 23. novembra kot spomin na dan, ko je general Maister leta 1918 s svojo vojsko razorožil nemško varnostno stražo ter priključil večji del štajerskega in koroškega ozemlja slovenski oziroma jugoslovanski upravi. Prav na ta dan ima svoj praznik tudi 72. brigada SV, ki je letos zaznamovala že 27-letnico delovanja.

Besedilo: Petra Miklaužič
Foto: Luka Mitrovič

Praznično dogajanje v Mariboru se je začelo v četrtek, 21. novembra, s poganjem venca k spomeniku Rudolfa Maistra, nato pa sta poveljnik 72. brigade polkovnik Peter Zakrajšek in župan Mestne občine Maribor Aleksander Saša Arsenovič na večerni slovesnosti ob dnevu brigade in spominskem dnevu mestne občine v Narodnem domu pozdravila zbrane goste iz vrst Slovenske vojske, domoljubnih društev in lokalne skupnosti. Slavnostna govornica na prireditvi predsednica Zveze društev general Maister mag. Lučka Lazarev Šerbec je poudarila zgodovinski pomen vloge generala Maistra za Maribor in Slovenijo. Kulturni program so obogatili dijaki Prve gimnazije Maribor in Orkester Slovenske vojske. V okviru dogodka

je bila postavljena na ogled razstava slik z likovne delavnice generala Maistra 2019. Petkov jutranji postroj pripadnikov 72. brigade v Vojašnici generala Maistra je bil uvod v vojaško praznovanje, ki je potekalo 22. novembra. Poveljnik 72. brigade polkovnik Peter Zakrajšek je postrojenim pripadnikom brigade čestital in se jim zahvalil za njihovo prizadevnost. Slavnostni govornik na prireditvi poveljnik sil SV brigadir Milan Žurman pa je povedal, da je 72. brigada Slovenske vojske enota z najdaljšo tradicijo. Tudi on je čestital njenim pripadnikom in se jim zahvalil za trud ter odlično opravljene naloge, saj je za njimi intenzivno leto. Ob tem je povedal, da je dobro usposobljen, motiviran in pripaden posameznik srce vsake organizacije, kar velja tudi za

NAJBOLJŠI VOJAK 72. BRIGADE ZA LETO 2019 DESETNIK DAVID VOGRIN, 20. PEHOTNI POLK

TRADICIONALNI MAISTROV TEK PO ULICAH MARIBORA

vojsko. Usposobljen pripadnik je tudi temelj za oblikovanje skupin in enot. »Za uspešno delovanje pa smo odgovorni mi, poveljniki, ki z voditeljstvom, sodobnimi pristopi, komunikacijo in skrbjo do svojih podrejenih ustvarjamo močne enote,« je pojasnil brigadir Žurman. Kot poveljnik sil SV se bo zavzemal, da bodo večšine voditeljstva na vseh ravneh v naslednjem letu še utrdili.

Nato je sledila razglasitev najboljšega častnika, podčastnika in vojaka 72. brigade za leto 2019. Najboljši častnik leta 2019 je postal stotnik Damijan Kogej iz Rodovskega bataljona 72. brigade. Kot poveljnik Baterije za ognjeno podporo Rodovskega bataljona 72. brigade vse obveznosti opravlja samostojno, strokovno in kakovostno. V svoji enoti je prepoznan kot zanesljiv in časten pripadnik, ki sodelavcem pomaga v težkih trenutkih ter pri sprejemanju odgovornih odločitev. Naziv najboljšega podčastnika 72. brigade so podelili štabnemu vodniku Sandiju Draškoviču, prav tako iz Rodovskega bataljona. Draškovič je leta 2019 veljal za najbolj vsestransko operativnega pripadnika brigade, saj je dosleden, vodljiv in predan svojemu poklicu, odlikujejo ga pa tudi dobra fizična pripravljenost, požrtvovalnost in nesebičnost pri delu v kolektivu. Naziv najboljšega vojaka 72. brigade za leto 2019 si je prislužil desetnik David Vogrin iz 20. pehotnega polka za vestno, zanesljivo in strokovno opravljeno delo. Desetnik Vogrin je kot zavzet in načelen pripadnik Slovenske vojske v vodu ter oddelku prilagodljiv in zanesljiv, s svojo motivacijo in znanjem pa pozitivno vpliva na kolektiv ter rad pomaga in deli svoje znanje s podrejenimi. Ob koncu so priznanja prejeli tudi drugi pripadniki 72. brigade, ki so se v preteklem letu posebej izkazali s svojim delom. Po koncu slovesnosti so se pripadniki brigade odpravili na tradicionalni Maistrov tek po ulicah Maribora, ki je tudi v civilno okolje ponesel zanos pripadnikov 72. brigade ob praznovanju dne njihove enote. ■

NA MISIJI V LATVIJI SO IZKORISTILI DOBRE RAZMERE ZA IZVEDBO USPOSABLJANJA ZA VED OSTROSTRELEC.

IZVIDNIKI VSE LETO VZDRŽEVALI DOSEŽENE ZMOGLJIVOSTI

Izvidniški vod 10. pehotnega polka 1. brigade Slovenske vojske se je pred letom dni vrnil z Natove misije Okrepljena prednja prisotnost v Latviji in vse leto ohranjal dosežene zmogljivosti na različnih vajah ter usposabljanjih. Svojo visoko stopnjo usposobljenosti je oktobra letos potrdil tudi na taktični vaji z bojnim streljanjem v nočnih pogojih na Baču. Poveljnik izvidniškega voda 10. pehotnega polka nadporočnik Blaž Planinc je podrobneje predstavil usposabljanja izvidnikov, izkušnje z latvijske misije in dejavnosti za pridobivanje ter ohranjanje specialističnega znanja in vzdrževanje visoke stopnje pripravljenosti.

Besedilo: Jerneja Grmadnik
Foto: Izvidniški vod/10. PEHP

Izvidniški vod 10. pehotnega polka, sestavljen iz dveh izvidniških in enega ostrostrelskega oddelka, je bil del jedra tretjega kontingenta Slovenske vojske na misiji Okrepljena prednja prisotnost v Latviji. Svoje naloge je opravljal od junija do decembra 2018 v okviru večnacionalne bataljonske bojne skupine pod poveljstvom Kanadčanov. Po vrnitvi z misije pa je leta 2019 sodeloval na različnih vojaških vajah ter svoje zmogljivosti vzdrževal z rednimi urjenji in usposabljanji.

NA MISIJI IZVEDLI TUDI SPECIALISTIČNO USPOSABLJANJE

»Izvidniški vod je bil v Latvijo napoten kot izvidniški element. Misija je potekala v treh delih. V prvem smo morali opraviti individualna in interna usposabljanja za vključevanje v bataljonsko bojno skupino. Ta faza se je končala z obširno vojaško vajo Namejs 2018 konec avgusta, na kateri je sodelovalo več kot 10.000 pripadnikov zavezniških držav. Po uspešno opravljeni certifikaciji večnacionalne

bataljonske bojne skupine so potekali skupne vaje in usposabljanja. Ob tem smo izvedli še specialistično usposabljanje za pripadnike, ki še niso pridobili vojaške evidenčne dolžnosti (VED) ostrostrelec. Zadnji del misije pa je bil namenjen pripravi na odhod in primopredaji,« je obdobje v Latviji strnil nadporočnik Blaž Planinc. Povedal je, da se jim je na ostrostrelskem tečaju pridružil latvijski vojak, kar je slovenskim pripadnikom omogočilo še tesnejše sodelovanje z latvijskimi oboroženimi silami, še zlasti z njihovo obveščevalno izvidniško četo. Latvijci so po slovenskem programu usposabljanja ostrostrelcev prenovili tudi svoj specialistični tečaj. Pripadniki izvidniškega voda so na misiji dobili veliko izkušenj v mednarodnem okolju, nadrejeni pa so jih pohvalili zaradi odlično opravljenih nalog. »Jedro kontingenta so sestavljali izkušeni pripadniki, ki so že bili na mednarodnih misijah, za nekatere pa je bila to nova izkušnja. Poveljstvo bataljonske bojne skupine je bilo odlično in tudi vključevanje vseh enot je bilo izjemno

učinkovito. Štab poveljstva je deloval zelo utečeno in upoštevali so naša mnenja, saj so dali veliko poudarka delovanju izvidniških enot,« je razložil nadporočnik Blaž Planinc.

USPOSABLJANJA KRONALI S TAKTIČNO VAJO Z BOJNIM STRELJANJEM

Po prihodu z misije je bil načrt usposabljanja za leto 2019 namenjen vzdrževanju zmogljivosti, dosežene pred odhodom v Latvijo. Prilagajali so ga časovnim in kadrovskim izzivom. Pripadniki izvidniškega voda so namreč opravljali redne operativne naloge, poleg tega pa so bili večino leta vključeni tudi v patroljiranje na meji v podporo slovenski policiji. »Večji sestavni deli usposabljanj so obsegali delo z orožjem in taktične postopke ter saniteto in različna specialistična delovanja. Na začetku leta smo poskušali izvesti vse, kar je nujno za ocenjevanje pripravljenosti, predvsem glede oborožitve in raznovrstnih osebnih strelskih testov, da smo pridobili manevrski prostor za

druga usposabljanja,« je smernice letnega načrta predstavil poveljnik izvidniškega voda. Na intenzivnih usposabljanjih ter urjenjih iz osnovnih strelskih in bojnih postopkov izvidniškega ter ostrostrelskega oddelka so veliko pozornost po njegovih besedah namenili tudi usposabljanjem odziva na stik: »Naša temeljna naloga ni enaka delovanju čete, saj so čete bojne in iščejo stik, gredo v napad, izvajajo obrambo. Naše temeljno delovanje je pridobivanje informacij za polk, da napoti čete na sovražnikove položaje. Izogibamo se torej stiku z nasprotnikom, če pa se zgodi, moramo obvladati postopke odziva na stik.«

Prvi petdnevni teren je potekal na območju Svetlega Potoka v pomladanskem času in je bil namenjen izvidovanju ter taktičnim postopkom na pogozdenem terenu, pripravi opazovalnic, nadzoru nad območjem in pošiljanju povratnih informacij o delovanju nasprotnika. »Taktična situacija je neprekinjeno potekala 72 ur,« je povedal nadporočnik Blaž Planinc. Na majski mednarodni vojaški vaji Takojšen odgovor 2019 je izvidniška skupina sodelovala s pripadniki ameriških oboroženih sil. Kot oddelek so bili dodani ameriškim četam, njihova temeljna naloga pa je bila izvidovanje položajev za napad čete. Septembrsko večdnevno usposabljanje na Počku je bilo namenjeno izvajanju nalog patroljiranja območja in taktičnim situacijam. Ob tem so izvidniški oddelki vsak dan premagali več deset kilometrov. Nadporočnik Blaž Planinc je pojasnil, da so bila vsa usposabljanja usmerjena h končnemu cilju, in sicer taktični vaji z bojnim streljanjem na ravni oddelka na Baču, ki je potekala med 14. in 18. oktobrom. Dodal je, da je bil poudarek v delovanju v nočnih pogojih, saj so že pred misijo v Latviji dobili novejšo opremo za nočno delovanje, kot so termovizije in laserske namerilne naprave. Z izvedeno

taktično vajo so še potrdili odlično strelsko usposobljenost izvidniških oddelkov.

USPOSABLJANJE IZ SPECIALISTIČNIH VEŠČIN

Poleg vseh večjih sklopov vaj so imeli izvidniki 10. pehotnega polka še interna usposabljanja. Eno izmed teh je potekalo na Krki. Urili so se v premagovanju vodnih ovir, vadili postopke ob padcih v vodo s čolna in preobračanju čolna ter reševanje iz vode. Redno so izvajali usposabljanja v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje Republike Slovenije na Igu, namenjena predvsem urjenju različnih specialnih tehnik uporabe vrvi in različnih tehnik v vodi, kot so plavanje z bojno opremo, reševanje iz vode, padec v vodo in podobno. »To so veščine, ki jih je treba redno vzdrževati. Enkrat na mesec ali na dva meseca je treba tudi obnoviti postopke spuščanja ob vrvi in druge vrvrne tehnike. To počnemo na stolpu na Igu ali Škrilju. V načrtu je tudi urjenje s helikopterjem, ko bo ta na voljo,« je razložil nadporočnik Blaž Planinc in dodal, da so veliko usposabljanj namenili tudi nujnim ukrepom sanitetne oskrbe. »Pri vseh usposabljanjih smo usmerjeni v obvladovanje realne situacije, če nam okoliščine in varnost to dopuščajo. Taktično situacijo poskušamo narediti čim bolj nepredvidljivo, saj je odlika vsakega dobrega izvidnika, da je tudi prilagodljiv,« je izpostavil poveljnik izvidniškega voda. Po njegovih besedah mora biti izvidnik odlično fizično pripravljen, znati se mora prilagoditi različnim situacijam in biti iznajdljiv, hkrati pa potrebuje veliko znanja in veščin z različnih področij. »Tudi obe specialistični usposabljanji, tako za VED izvidnika kot VED ostrostrelca, sta zastavljeni tako, da dajeta vojaku širino delovanja,« je pojasnil nadporočnik Blaž Planinc in dodal, da čeprav izvidniki delujejo samostojno, se trudijo sodelovati z drugimi enotami, saj se zavedajo pomena sobojevanja rodov.

NA STOLPU NA IGU MED DRUGIM TRENIRAJO SPUŠČANJE OB VRVI.

Za konec je nadporočnik Blaž Planinc poudaril, da bo izvidniški vod 10. pehotnega polka, ki ga odlikujeta izjemna povezanost in ekipni duh, tudi v prihodnjem letu usmerjen k ohranjanju zmogljivosti za delovanje z raznovrstnimi usposabljanji in urjenji. ■

IZVRSTNO PRIPRAVLJENOST SO POTRDLI Z USPEŠNO IZVEDENO TAKTIČNO VAJO Z BOJNIM STRELJANJEM NA BAČU.

VOJAŠKI POTAPLJAČI NA VAJI EGEJSKI TJULENJ 2019

Odred za specialno podvodno delovanje (OSPD) 430. mornariškega diviziona Slovenske vojske se je od 3. do 15. novembra v Grčiji udeležil mednarodne vaje Egejski tjulenj 2019 (Aegean Seal 2019) v organizaciji grških oboroženih sil. Namen vaje je bilo urjenje v protiminskem potapljanju v sovražnem ali nepermisivnem okolju med izvajanjem operacij odstranjevanja eksplozivnih sredstev oziroma improviziranih eksplozivnih naprav na območju pristanišča in v zelo plitvih vodah. Pripadniki so urili postopke iskanja, prepoznavanja, označevanja in odstranjevanja morskih min ter eksplozivnih sredstev, ki so lahko skriti na plaži ali v drugi pristaniški infrastrukturi. Na vaji so sodelovale ekipe vojaških protiminskih potapljačev iz Nemčije in Grčije ter nemška in belgijska ekipa z avtonomnim podvodnim plovilom Remus 100, ki se uporablja za iskanje podvodnih minskih kontaktov. Na vaji so bili tudi opazovalci iz ZDA, Kanade, Norveške, Bolgarije in Severne Makedonije.

Besedilo in foto: OSPD/430. MOD

PROTIMINSKO POTAPLJANJE TEŽIŠČE DELOVANJA POTAPLJAŠKE ENOTE SV

Potapljaška enota SV že slabih dvajset let najbolj poudarja protiminsko potapljanje. Oprema, sredstva in taktika pri potapljanju ter minskem delovanju se hitro razvijajo. Skladno s potrebami se Nato na tem področju

vse bolj usmerja v delovanje potapljaške skupine na območju zelo plitvih vod, pri čemer gre za naloge pristopa na obalno območje s protiminskim čiščenjem uporabljenega morskega koridorja in pripadajočega kopenskega dela. Južni del zaliva Evoikos v Grčiji je za urjenje koncepta delovanja Natovih potapljaških enot (EXTAC 879) več kot primeren, saj

omogoča postopen prehod na obalo in tako najboljše mogoče razmere za uskladitev med različnimi udeleženci.

NAJPREJ INTEGRACIJA IN URJENJE

Vaja je bila razdeljena v štiri dele. Udeleženci so se najprej seznanili z osnovnimi informacijami in okoliščinami ter demonstracijo medicinske evakuacije (MEDEVAC). Ta je zelo pomembna pri potapljanju, saj je ob nesreči najpomembnejša hitra zdravniška oskrba s transportom do hiperbarične komore. Sledila sta integracija in urjenje, pri čemer je pet zaporednih dni potekalo urjenje postopkov pri potapljanju in delu z neeksploziranimi ubojnimi sredstvi ter spoznavanje taktike drugih enot in prikazovanje delovanja opreme ter po možnosti preizkušanje še kakšne druge. Grke je izmed opreme SV najbolj zanimal vlečni sonar Marine Sonic HDS, s katerim je bil izveden pregled morskega dna. Pripadniki SV so grškim gostiteljem podrobno predstavili, kako z zbranimi podatki sonarja pripraviti poročilo. Drugi dan sta bili izvedeni kopensko uničevanje motorja vodene rakete Sea Sparrow in

podvodno uničevanje kontrolnega dela vodene rakete Penguin. S transportno vojaško ladjo so se udeleženci pripeljali na otok, ki ga grška mornarica uporablja kot poligon za uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev. Pri tem so uporabili eksploziv C-4 z električnim vžigom za kopensko uničevanje in izvedli pirotehnični vžig s počasi gorečim vžigalnikom na za to izdelanem splavu za podvodno uničevanje. Obe sredstvi, tako na kopnem kot pod vodo, sta bili uspešno uničeni. Po koncu vaje so udeleženci preostanke detonacij pospravili in odnesli na ladjo.

IZVAJALI POSTOPKE POD VODO IN NA KOPNEM

V fazi integracije in urjenja je bilo izvedeno veliko potopov, izmed teh trije na evalvacijsko mino MR-80. Udeleženci vaje so med preiskavo podvodnega dela pristaniške infrastrukture našli vseh sedem šolskih improviziranih eksplozivnih naprav. Dva pripadnika slovenskega odreda za specialno podvodno delovanje sta skočila iz helikopterja in s simulacijskimi sredstvi, ki sta jih

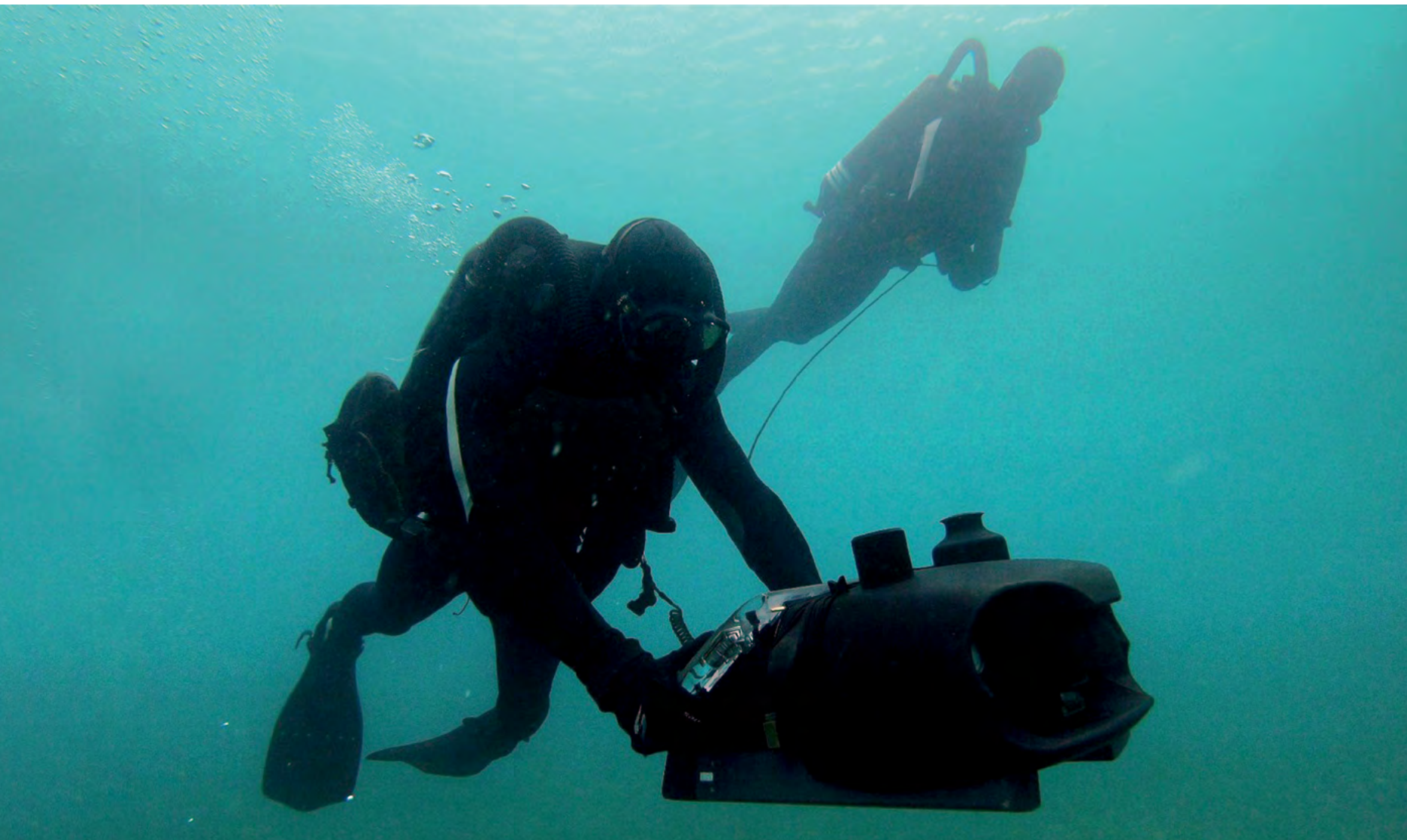
najprej pričvrstila na mino, prikazala vžig eksplozivne polnitve na plavajoči mini. Na kopnem so urili tudi vse postopke po scenariju najdbe avtomobila bombe in prihoda na obalo v okviru operacij na območju zelo plitvih voda. Izvedbo vseh aktivnosti so gostitelji iz Grčije dobro podprli. Zagotovljen je bil preiskovalni pes za iskanje eksploziva in robot za delo na daljavo z grškim operaterjem. Hkrati z urjenjem potapljaških enot je potekalo preiskovanje širšega morskega območja z belgijskim in nemškim avtonomnim podvodnim plovilom, ki sta med seboj sodelovali pri iskanju podvodnih kontaktov oziroma točk, kamor so se pozneje potopili potapljači. Namen teh potopov je bil ugotoviti, ali gre za šolsko mino ali za kakšen drug podvodni objekt, ki ni nevaren.

V naslednji tridnevni fazi taktične vaje, ki je sledila integraciji slovenskih, grških in nemških potapljačev ter grške specialne enote, so potekale nočne operacije po scenariju, ki je bil pripravljen za tridnevno simulacijo vojnega stanja. Prva naloga je bila prepoznati kontakte na koridorju pristopa do obalnega območja, katerih GPS-koordinate je posredovalo nemško avtonomno podvodno plovilo. Pri tem sta bila uporabljena tako sodobni ročni sonar kot tudi klasična metoda s podvodno krožno preiskavo. Za tem so udeleženci vaje pregledali del obale in nato pomagali pri evakuaciji pomembne osebe, ki jo je zajela grška specialna enota. Po končani taktični vaji so vsi udeleženci vaje grškim gostiteljem pomagali pospraviti iz globine vsa

POSTAVITEV EKSPLOZIVA NA RAKETNI MOTOR

ISKANJE PODVODNIH KONTAKTOV S SODOBNIM ROČNIM SONARJEM

POGLED NA EKRAN SONARJA MED PREISKAVO

šolska sredstva, ki so bila za vajo namensko potopljena.

PROTIMINSKI POTAPLJAČI SV PRIDOBILI NOVE INFORMACIJE IN SPOZNALI DELO TER OPREMO DRUGIH POTAPLJAŠKIH ENOT

Mednarodne vaje so priložnost za vpogled v delovanje in opremljenost preostalih članic Nata, ki imajo na področju protiminskega potapljanja več sredstev za nakup sodobne potapljaške opreme, avtonomnih podvodnih plovil in drugega. Tako so Nemci prikazali, da za namen izvidovanja izkoriščajo brezpilotne letalnike, za nevtralizacijo min prilepki pa uporabljajo v ta namen izdelane sisteme podvodnih razbijačev (Vulcan Counter Limpet Mine System), ki mino učinkovito onesposobijo že na trupu ladje, ne da bi jo privezali za čoln in poskušali odstraniti z izvlekom. Prav tako so se slovenski potapljači seznanili z delovanjem avtonomnih podvodnih plovil, s katerimi je med iskanjem kontaktov poskusno potekalo tudi iskanje v globinah, manjših od treh metrov. Belgijsko podvodno plovilo Remus je bilo prvič do zdaj odvrženo v vodo iz helikopterja z višine petih metrov. Vaja je bila za pripadnike Odreda za specialno podvodno delovanje koristna za pridobivanje novih informacij ter spoznavanje dela in opreme drugih enot. Prav tako so pridobili nove izkušnje, na primer, kako ravnati med delovanjem v izrazito slabih vremenskih razmerah. Okrepili so tudi vezi v mednarodni vojaški potapljaški skupnosti in izboljšali kohezivnost kolektiva. Ta se je do zdaj na vajah vedno izkazal kot zelo dober. ■

NA TAKTIČNI VAJI SODELOVALI KLEŠČMANI IN GAMSI

Na osrednjem vadišču Slovenske vojske Poček je med 25. in 29. novembrom potekala taktična vaja z bojnim streljanjem na ravni voda z uporabo artilerijske podpore, na kateri so sodelovale enote 1. in 72. brigade Slovenske vojske. Vaja je bila organizirana z namenom vzdrževanja usposobljenosti pripadnikov voda 74. pehotnega polka iz sestave bataljonske bojne skupine v sodelovanju z vodom 132. gorskega polka. Na vaji so pripadniki obeh brigad sodelovali prvič in z usklajenim delovanjem skupaj uspešno opravili preverjanje končnih operativnih zmogljivosti.

Besedilo: Jerneja Grmadnik
Foto: Bruno Toič

Kleščmani, pripadniki 74. pehotnega polka, in Gamsi, pripadniki 132. gorskega polka, so konec novembra izvedli taktično vajo z bojnim streljanjem na ravni voda. V scenariju je bilo po besedah vodja vaje majorja Gorazda Sagadina, namestnika poveljnika 74. pehotnega polka, predvideno sodelovanje vodov obeh polkov ob podpori minometov 60 milimetrov, oklepnih vozil Svarun in Valuk ter puškomitraljezov MAG. Dodatno ognjeno podporo so dajali tudi pripadniki Baterije za ognjeno podporo 72. brigade z minometi 120 milimetrov. Glavna naloga pripadnikov voda 74. pehotnega polka je bila napad na objekt. Pred tem pa so morali prečkati minsko-žične ovire ter odbiti protinapad, pri čemer jim je pomagal vod 132. gorskega polka in končal vajo z zavarovanjem objekta. Glavne izzive vaje, pri kateri je sodelovalo več enot, je pojasnil major Gorazd Sagadin: »V svojem polku ima poveljnik vse pod nadzorom. Pri tej vaji je bilo treba upoštevati dejstvo, da so na njej sodelovali polka različnih brigad in še Baterija za ognjeno podporo, torej tri popolnoma različne enote. Za varno

prilagobo skupne taktične vaje je bilo potrebne več koordinacije. Sodelovanje med enotami je vedno koristno, sicer pa so postopki poenoteni in zato pripadniki delujejo usklajeno.«

VOD SKOK VZDRŽUJE DOSEŽENE ZMOGLJIVOSTI

Poveljnik 1. pehotne čete 74. pehotnega polka stotnik Robertino Škarabot, ki je sicer namestnik vodja streljanj oziroma vodja vaje, je pojasnil, da na vaji sodelujeta vod takojšnjih odzivnih sil (TOS) SKOK 74. pehotnega polka in minometni oddelek: »Ta vod je eden izmed vodov, ki so del bataljonske bojne skupine, in v okviru različnih usposabljanj vzdržuje pridobljene zmogljivosti. Pri tem sodeluje z različnimi enotami, na tokratni taktični vaji z bojnim streljanjem prvič tudi z gorskim vodom. Vod se že vse leto usposablja in izvaja streljanja ter taktične vaje na nižji ravni, in sicer od posameznika, skupine ter oddelka do ravni voda. Ta vaja je vrhunec celoletnih aktivnosti. Drugo leto naj bi potrdili usposobljenost na ravni čete, vse v okviru vzdrževanja zmogljivosti bataljonske bojne skupine.«

Nadporočnik Nenad Ljubanić, namestnik poveljnika 1. čete 132. gorskega polka, je povedal, da je bila naloga v njihovi enoti vzpostavitev gorskega voda in da je bila novembrska vaja preizkus doseganja končne operativne zmogljivosti, zato so pripravam namenili vse leto. Vod je sodeloval tudi na mednarodni vojaški vaji Zvezda Triglava, ki je potekala septembra. Ob tem je še dodal, da je sodelovanje med različnimi enotami brigad vedno dobrodošlo: »Razlikuje se predvsem način delovanja poveljnika voda. Tokrat smo vod vključili v četo in tako je treba pri manevru premišljevali o različnih elementih podpore. Poveljnica voda mora torej upoštevati ostrostrrelno skupino, artilerijsko podporo in oklepnike. Ker smo gorska enota in aktivnosti izvajamo predvsem s helikopterji ali kvečjemu tovornjaki, prav z oklepniki nimamo veliko izkušenj, zato je to za nas nekaj novega.« Poudaril je, da je vod odlično pripravljen, pripadniki 132. gorskega polka pa so svojo kakovost potrdili tudi na nedavnem tekmovanju oddelkov, na katerem so slavili že drugo leto zapored.

OGNJENO PODPORO PEHOTI DAJALI MINOMETNIKI BATOP

Pri izvedbi taktične vaje z bojnim streljanjem voda TOS SKOK in gorskega voda so ognjeno podporo dajali tudi pripadniki Baterije za ognjeno podporo 72. brigade z minometi 120 milimetrov. Poročnica Sanja Peklar, poveljnica minometnega voda, je povedala, da izvajajo bojno artilerijsko streljanje s štirih ognjenih položajev. Poleg ognjenih oddelkov je na terenu še oddelek, ki izračune strelske elemente, prejete iz opazovalnice. Najprej je treba izvesti korekture. To je faza streljanja, v kateri strelci odpravijo napake začetnih elementov in zagotovijo natančnejšo smer za skupinsko streljanje, nato sledi glavna artilerijskega ognja. Pred bojnim streljanjem je po besedah poročnice treba upoštevati še dodatne varnostne ukrepe na območju

ZADNJE PRIPRAVE PRED ZAČETKOM TAKTIČNE VAJE Z MANEVRSKIM STRELIVOM NA TRETJI DAN PREVERJANJA STRELSKE USPOSABLJENOSTI VODOV

TAKTIČNI MANEVR SO PODPIRALI IZKUŠENI ARTILERIJCI IZ BATERIJE ZA OGNJENO PODPORO 72. BRIGADE Z MINOMETI 120 MM.

streljanja, pripadniki pa imajo pred tem tako imenovane suhe treninge brez uporabe bojnih min. »Posadke na minometih 120 milimetrov so sestavljene iz petih oseb: poveljnika oddelka, namerilca, ki upravlja namerilno napravo, pomočnika namerilca ter prinašalcev ena in dva, ki sta zadolžena za prinašanje min,« je opisal delo z minometi 120 milimetrov poveljnik oddelka višji vodnik Jernej Hanc ter dodal, da pripadnike Baterije za ognjeno podporo 72. brigade odlikujeta

srčnost in lojalnost, saj jih je veliko v enoti že več kot 15 let. V vlogi prinašalca min je na vaji sodeloval tudi vojak Jasmin Paučinac, ki je v Slovenski vojski zaposlen od leta 2007. »Za opravljanje tega dela je zahtevana vojaška evidenčna dolžnost (VED) minometnika. Pristop pri bojnem streljanju je nekoliko drugačen, saj je treba pregledati polnitve, preveriti tesnilne obrobe in upoštevati druge varnostne postopke. Sicer smo artilerijci uigrana in izkušena ekipa, bojno streljanje

DESETNIK BLAŽ LOGAR, 74. PEHOTNI POLK

Pripravljamo se na taktično vajo z bojnim streljanjem voda. Ob tem smo sodelovali z gorskim vodom in ocenjujem, da smo se uspešno prilagajali drug drugemu ter tudi dopolnjevali. Scenarij taktične vaje predvideva taktični premik, premagovanje žičnih in minskih ovir ter napad na območju ciljev. Smo odlično pripravljeni in za pristop k bojnemu streljanju smo opravili vse treninge in usposabljanja. Pred bojnim streljanjem je v enoti nekoliko več adrenalina.

VOJAK MATIC JEGLIČ, 132. GORSKI POLK

Na taktični vaji je naš vod dodan mariborski četi. Na bojno streljanje smo se pripravljali z različnimi usposabljanji, na pripravah smo izvedli tudi vajo Zvezda Triglava. Največji izziv sodelovanja vodov iz različnih brigad je predvsem ta, da ne poznamo pripadnikov tako dobro kot svoje kolege v vodu. Ker pa smo vsi del Slovenske vojske, se znamo povezati, imamo podobne načine dela in za to ni bilo ovir. Takšne taktične vaje z bojnim streljanjem so zaželene, saj tako dobimo veliko dragocenih izkušenj.

pa je vrhunec naših usposabljanj,« je sklenil vojak Paučinac. Končna preizkušnja obeh vodov je s taktično vajo z bojnim streljanjem ob podpori minometnega ognja minometov 60 milimetrov in 120 milimetrov potekala v četrtek, potem ko so dan prej opravili vajo z manevrskim strelivom. Oba voda sta uspešno izvedla manever in prikazala odlično sobojevanje ter združeno bojevanje rodov, kar je za vsako oboroženo silo najpomembnejše. ■

NA SREČANJU Z NEKDANJIMI SODELAVCI OBUDILI SPOMINE

Decembra poteka že tradicionalno srečanje upokojenk in upokojencev Ministrstva za obrambo, ki je vedno dobro obiskano. Letos je bila prireditev 13. decembra v športni dvorani Vojašnice Edvarda Peperka v Ljubljani. Prisotne sta nagovorila minister za obrambo Karl Erjavec in predsednik Društva upokojencev Ministrstva za obrambo Milan Obreza, srečanja pa so se udeležili tudi načelnika Generalštaba Slovenske vojske generalmajora Alenka Ermenc, vodstvo Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje ter visoki predstavniki Slovenske vojske in Ministrstva za obrambo. Upokojenci so srečanje izkoristili za prijetno druženje in obujanje spominov, v novem letu pa so si zaželeli zdravja ter miru.

Besedilo: Jerneja Grmadnik
Foto: Bruno Toič

Minister za obrambo Karl Erjavec je v svojem govoru povedal, da ga veseli, saj so upokojenke in upokojenci še vedno močno povezani, srečanja pa se vsako leto udeležijo v velikem številu. Nanje je ponosen, saj so mnogi službovali v najpomembnejših trenutkih, ko smo dobili svojo državo in šele vzpostavljali obrambni sistem. Predstavil jim je glavne naloge obrambnega ministrstva letošnjega leta, kot so povečevanje obrambnih izdatkov, ukrepi za izboljšanje položaja vojakov ter ukrepi na področju nacionalne varnosti in zaščite pred naravnimi nesrečami. Ob koncu jim je čestital za dan samostojnosti in enotnosti, jim voščil mirne božične praznike ter zaželel zdravo in zadovoljno novo leto. Spregovoril je tudi predsednik Društva upokojencev Ministrstva za obrambo Milan Obreza, ki se je zahvalil za sprejem in dobro sodelovanje med društvom, Ministrstvom za obrambo ter Slovensko vojsko.

ARIADNA ZALETEL

Upokojena sem leto dni, na Ministrstvu za obrambo sem delala vse od leta 1991. To leto si bom zapomnila po tem, da se mi je življenje zelo spremenilo, vendar sem zadovoljna in nimam težav z vključitvijo v tretje življenjsko obdobje. Na dogodku sem bila že lani, saj je bil le nekaj dni po moji upokojitvi. Lepo je, da se srečamo z bivšimi sodelavci in dobimo kakšno informacijo o tem, kaj se dogaja. Pomembno se mi zdi ohranjati stike. Zase si v novem letu želim predvsem zdravja, v splošnem pa, da bi bilo življenje prijetno in bi živeli v miru. Svojim sodelavcem želim zdravja in uspehov.

Upam tudi, da v Slovensko vojsko pridejo novi vojaki, saj jih še vedno primanjkuje.

MAG. VINKO MAJCEN

Upokojen sem štiri leta in vsako leto se z veseljem odzovem povabilu. Sem bom hodil, dokler bom lahko in mi bo zdravje dopuščalo. Srečanje je dobrodošlo, saj se tako vidimo z nekdanjimi sodelavci, s katerimi smo delali že od leta 1991. Lepo je, da se malo pogovorimo in poveselemo. Moja generacija in najtesnejši nekdanji sodelavci iz Sektorja za vojaške zadeve pa se redno srečujemo še posebej. V novem letu vsem želim zdravja, ljubezni in sreče.

BALKANSKE ZDRAVSTVENE NAMENSKE SILE

V zgodovini so ozemlja Zahodnega Balkana večkrat prizadele naravne in druge nesreče. Nazadnje smo bili priča potresu v Albaniji, ki je povzročil večjo materialno škodo in zahteval več življenj. Pred leti so te države doživele tudi katastrofalne poplave. Ker imajo vse države in tudi države Zahodnega Balkana na razpolago omejene nacionalne vojaške medicinske vire in sposobnosti, je za doseganje boljšega ukrepanja ob naravnih in drugih nesrečah v regiji oktobra 2010 na sestanku v Bruslju na pobudo ZDA potekala razprava, kako povečati raven sodelovanja na Balkanu na področju vojaške medicine. Po sestanku so ZDA, Norveška, Srbija in Severna Makedonija ustanovile delovno skupino, v okviru katere so razvili koncept Balkanskih zdravstvenih namenskih sil (Balkan Medical Task Force – BMTF).

Besedilo: major Borut Lončarič, namestnik poveljnika Zdravstvene enote Role 2LM MTF, in podpolkovnik Franjo Lipovec, poveljnik Vojaške zdravstvene enote
Foto: Bruno Toič

LETA 2015 PRISTOPILO K PODPISU SPORAZUMA O USTANOVITVI BALKANSKIH ZDRAVSTVENIH NAMENSKIH SIL

Republika Slovenija je leta 2015 pristopila k podpisu Sporazuma o ustanovitvi Balkanskih zdravstvenih namenskih sil ter ga v nadaljevanju leta 2016 potrdila. Sporazum je sklenjen med Svetom ministrov Republike Albanije, Svetom ministrov Bosne in Hercegovine, Vlado Republike Severne Makedonije, Vlado Črne gore, Vlado Republike Srbije in Vlado Republike Slovenije, kar predstavlja pravno podlago za njegova obstoj ter delovanje. Balkanske zdravstvene namenske sile predstavljajo regionalne večnacionalne zdravstvene zmogljivosti, sestavljene iz vojaških zdravstvenih modulov držav pogodbenic. Namen teh sil je zagotoviti zdravstveno oskrbo druge stopnje za hiter odziv na širok spekter pomoči ob nesrečah v regiji Zahodnega

Balkana in zunaj nje ter delovanje v operacijah kriznega odzivanja. Sodelujoče države naj bi zagotovile bistvene zmogljivosti za mednarodne operacije, s čimer bi krepile nacionalne zdravstvene zmogljivosti ter prispevale k razvoju večnacionalnih zdravstvenih zmogljivosti na območju Zahodnega Balkana ali tudi širše. Slovenska vojska trenutno sodeluje v Balkanskih zdravstvenih namenskih silah z 12 pripadniki iz Vojaške zdravstvene enote (VZE) in enim častnikom, ki opravlja naloge v mednarodnem poveljstvu v Skopju.

ORGANIZIRANOST BALKANSKIH ZDRAVSTVENIH NAMENSKIH SIL

Ob potrditvi sporazuma so se države pogodbenice strinjale, da bo država gostiteljica postala Republika Makedonija, saj je v Skopju stalni sedež Balkanskih zdravstvenih namenskih sil. Upravni odbor je najvišji organ odločanja, ki ga sestavljajo pooblašeni

politični in vojaški predstavniki držav pogodbenic. Odbor sprejema odločitve soglasno. V sestavo skupine, ki popolnjuje stalni sedež, so vključeni pripadniki vseh držav pogodbenic, skladno z dogovorom o popolnjevanju in enakomerni razdelitvi delovnih teles. Na stalnem sedežu je sedem pripadnikov, ki se načeloma menjajo vsaki dve leti z možnostjo podaljšanja. Poleg tega sta občasno prisotna še dva pripadnika, in sicer vodja zdravstvenega dela in glavna medicinska sestra, ki pa imata občasen mandat. Omenjeni pripadniki popolnjujejo mesta poveljnika, ki prihaja iz sestave nosilne države, ter častnikov na štabnih dolžnostih v sektorjih S-1, S-3, S-4 (zaseda jo prav tako pripadnik iz nosilne države), S-5, S-6 in S-7. Vlogo prve in trenutno vodilne države je sprejela Republika Srbija zaradi vzpostavitve zmogljivosti izjemoma za tri leta, saj se bodo menjave v nadaljevanju izvajale vsaki dve leti. Naslednja

za prevzem vloge vodilne države v letih 2020–2021 je Republika Makedonija, za njo, v letih 2022–2023, pa bo vodstvo prevzela Republika Slovenija, ki ima trenutno na stalnem sedežu častnika v sektorju S-1. Preostala področja so popolnena po nacionalni shemi.

NALOGE IN FINANCIRANJE BALKANSKIH ZDRAVSTVENIH NAMENSKIH SIL

Naloge delujočih v sestavi stalnega sedeža so zagotoviti podporo za pripravo in izvedbo usposabljanj ter vaj, spremljati sočasne dogodke in opravljati dnevne spremljajoče naloge za nemoteno delovanje zdravstvenih sil. Prav tako morajo zagotoviti potrebne informacije za vse pripadnike zdravstvenih sil, in sicer po nacionalnih predstavnikih. Poveljnik Balkanskih zdravstvenih namenskih sil je odgovoren upravnemu odboru, ki mu poroča o poteku aktivnosti. Upravni odbor je kot najvišji organ odgovoren za usmerjanje, vodenje in nadzor zdravstvenih sil. Nacionalni predstavnik v odboru ne more biti hkrati del stalnega sedeža zdravstvenih sil. Odbor mora pravočasno zagotoviti vse pogoje za potek nemotenega dela, tako v stalni sestavi kot v sestavi po aktiviranju za potrebe delovanja. V naloge, ki omogočajo neprekinjeno delovanje, spada tudi odločanje o vodilni državi v prihodnjih mandatih

in o popolnjevanju osebja iz strukture krizne sestave ob začetku delovanja Balkanskih zdravstvenih namenskih sil. Kadar ima katera izmed držav pogodbenic težave pri popolnjevanju dolžnosti, jih lahko prevzame druga država, ki razpolaga z omejenim kadrom. Pri tem je treba pravočasno obvestiti upravni odbor, da lahko ta o problematiki seznani preostale pogodbenice. Prav tako odbor na podlagi mogočih zmogljivosti odloči, kateri infrastrukturo in opremo bo zagotovila vodilna država. Delovanje stalnega sedeža se financira iz proračuna sedeža. Sredstva v ta proračun prispevajo države pogodbenice, odvisno od dodeljenih udeležencev in števila mest na sedežu zdravstvenih sil. Druge stroške za pripadnike po strukturi krizne sestave za vaje in usposabljanje zagotavljajo države pogodbenice. Visoka stopnja pripravljenosti Balkanskih zdravstvenih namenskih sil in stopnja usposobljenosti sta izziva, ki zahtevata individualno ter skupinsko usposabljanje pripadnikov v nacionalnem okolju. Usposabljanje, vključevanje, ocenjevanje in certificiranje na drugi ravni zagotavljanja zdravstvene oskrbe so odgovornost vodilne države in poveljnika Balkanskih zdravstvenih namenskih sil po merilih MEDEVAC in CREVAL. Pričakovanja so, da bodo države pogodbenice pripadnike usposabljele

in certificirale v svojih državah oziroma da se bodo udeleževali usposabljanj v okviru Balkanskih zdravstvenih namenskih sil na večnacionalnih tečajih Nata, EU, Združenih narodov ali Partnerstva za mir. Če zdravstvene sile ne bodo delovale, se bo izvedla vsaj ena vaja v njihovem okviru, skladno z dogovori in načrti.

NAČRT ZAČETKA DELOVANJA IN UPORABE BALKANSKIH ZDRAVSTVENIH NAMENSKIH SIL

Pogoj za začetek delovanja vključuje pripravljenost in soglasje upravnega odbora za aktiviranje, ki odobritev posreduje poveljniku Balkanskih zdravstvenih namenskih sil. Ta je odgovoren za izvedbo aktivnosti. Predlog za začetek delovanja lahko posreduje ena pogodbenica ali več pogodbenic, preostale mednarodne organizacije ali katera koli druga država. Po sprejetju naloge za aktiviranje zdravstvenih sil poveljnik s pripadniki stalnega sedeža predstavi začetne usmeritve nacionalnim elementom ter na podlagi vojaškega procesa odločanja pripravi možnosti ter koncept delovanja. Na tej podlagi se izda načrt delovanja, ki se pripravi na podlagi pridobljenih podatkov z območja ukrepanja ter hkratnega načrtovanja operativnega, logističnega in zdravstvenega koncepta. Zgodnja napotitev operativne zdravstvene

območju delovanja ter zagotoviti informacije in pogoje za prihod Balkanskih zdravstvenih namenskih sil. Operativna zdravstvena skupina za izvidovanje in povezavo izvede premik na območje delovanja, ne pozneje kot v dveh dneh. Osnovni moduli kirurgije in reanimacije naj bi na območje delovanja prispeili najpozneje v petih dneh, preostanek sil pa v desetih dneh od nesreče. Ob začetku delovanja Balkanskih zdravstvenih namenskih sil za krizne razmere se struktura poveljstva poveča na štirinajst pripadnikov, skupaj z zdravstvenim delom pa šteje 86 pripadnikov. Pripadniki iz sestave VZE trenutno sodelujejo v dogovorjenem obsegu s kirurškim timom, delovno skupino za intenzivno nego in evakuacijskim timom. Ob stalnem nacionalnem predstavniku na stalnem sedežu mora v poveljstvu delovati še občasni član, in sicer podčastnik. Skupno tako v sestavi sil deluje 13 pripadnikov SV. Balkanske zdravstvene namenske sile so dosegle končne operativne zmogljivosti junija 2019 in so pripravljene za delovanje. Najbližje aktiviranju zmogljivosti so bile novembra po potresu v Albaniji. Kljub pričakovanju in izvedeni pripravljenosti pripadnikov Slovenske vojske (kirurški in evakuacijski tim), ki so del sestave Balkanskih zdravstvenih namenskih sil, pa do aktiviranja enote ni prišlo.

PERSPEKTIVA ZDRAVSTVENE ENOTE ROLE 2LM V BALKANSKIH ZDRAVSTVENIH NAMENSKIH SILAH

Za pravočasno zagotovitev zdravstvene oskrbe pripadnikom SV in izpolnjevanja sprejetih strateških ciljev (SOPR 2018–2023) moramo najpozneje do konca leta 2021 zagotoviti dvanajstmesečno vzdržljivost zmogljivosti Zdravstvene enote Role 2LM MTF. Temu primerno bo treba zagotoviti zadostne vire in sredstva. Pri tem bodo najpomembnejši pridobivanje in usposabljanje medicinskega kadra (kirurgi in preostalo medicinsko osebje), ki ga v večini predstavljajo pripadniki pogodbene rezerve, ter zadostna finančna podpora. Pričakujemo, da bomo leta 2021 z

enoto Role 2LM dosegli končne operativne zmogljivosti, kar predstavlja ustrezno kadrovske in materialno pripravljenost zdravstvene enote za premik ter delovanje na različnih kriznih območjih. Z doseženimi končnimi operativnimi zmogljivostmi Zdravstvene enote Role 2LM MTF, ki so pogoj za delovanje Balkanskih zdravstvenih namenskih sil, bo Republika Slovenija oziroma Slovenska vojska leta 2022 prevzela vlogo nosilne države v silah. Slovenska vojska bo morala v letih 2022–2024 v Balkanskih zdravstvenih namenskih silah zagotavljati neprekinjeno delovanje svoje enote Role 2LM, ki bo dobila mednarodno sestavo. Izmed predvidenih 89 delovnih mest jih bo morala Slovenska vojska popolniti približno 40. Balkanske zdravstvene namenske sile vojaškemu medicinskemu kadru poleg izvedb skupnega mednarodnega usposabljanja omogočajo tudi vključevanje in oblikovanje skupnih mednarodnih vojaških zdravstvenih zmogljivosti, ki lahko delujejo v mednarodnih operacijah in na misijah OZN, EU in Partnerstva za mir s težiščem na Zahodnem Balkanu. Tako je državam pogodbenicam omogočeno sodelovanje z nacionalnimi vojaškimi zdravstvenimi zmogljivostmi v večjih vojaških zdravstvenih formacijah, ki jih same niso razvile. Vojaško medicinsko osebje lahko pridobiva mednarodne strokovne izkušnje, poenotijo se postopki izvedbe strokovnih nalog oziroma izvede se standardizacija in povečuje se povezljivost v regiji. Prevzem glavne države v Balkanskih zdravstvenih namenskih silah ni prestiž samo za Slovenijo, temveč tudi za Slovensko vojsko. Tako se bo Slovenija predstavila državam v regiji s svojo vojaško zdravstveno zmogljivostjo, ki bo delovala z mednarodno kadrovske zasedbo ter znatno pripomogla k povečanju stabilnosti in varnosti v regiji. V Slovenski vojski se zavedamo svoje odgovornosti. Priprčani smo, da zmoremo, znamo in hočemo aktivno sodelovati v projektu vzpostavitve Balkanskih zdravstvenih namenskih sil ter leta 2022 prevzeti vlogo vodilne države v regiji. ■

skupine za izvidovanje in povezavo je glavni dejavnik za uspešno izvedeno operacijo. Skupina je običajno iz sestave stalnega sedeža in mora vzpostaviti stik z državnimi organi na

DELO V EKSTREMNIH RAZMERAH

Zadnji delovni dan novembra smo se s posadko vojaškega helikopterja v samo 15 minutah s helikopterjem AS 532 AL Cougar povzpeli na meteorološko postajo na Kredarici, ki je prekrita z debelo snežno odejo. Meteorologa iz Slovenske vojske in Agencije RS za okolje sta bila pripravljena, da končata dežurstvo na visokogorski postaji in se po desetih dneh vrneta v dolino. Kako poteka delo v ekstremnih razmerah, nam je zaupal meteorološki opazovalec Slovenske vojske višji vodnik Marko Zorman iz 107. letalske baze 15. polka vojaškega letalstva.

Besedilo: Petra Miklaužič

Foto: Bruno Toič

Meteorološka postaja Kredarica je na 2514 metrih najvišje ležeča meteorološka postaja v Sloveniji. Deluje od leta 1954 in je pomembna za spremljanje podnebne spremenljivosti v visokogorju ter za pridobivanje podatkov o razmerah v višjih plasteh ozračja. Vsak dan sta na postaji dva dežurni meteorološka opazovalca, eden iz Agencije RS za okolje in meteorolog Slovenske vojske, ki je pripadnik 107. letalske baze. Delovni dan na visokogorski postaji se začne zgodaj zjutraj po sončnem času. Ob 4. uri je na vrsti prva meritev in do 21. ure, ko se delovnik konča, se zvrsti še veliko drugih. Osnovna meritev, ki jo je treba opraviti vsako uro, obsega ogled neba ter določitev strukture, količine in nivoja oblakov.

Vključuje pa tudi meritev temperature in vlage ozračja ter hitrost vetra. Trikrat na dan opazovalec preveri količino padavin in višino snežne odeje. Izredne meritve obsegajo vizualni pregled okolice, oceno nevarnosti snežnih plazov in prereze snežne odeje. Ponoči med 21. in 4. uro meteorologi meritev ne izvajajo, temveč avtomatska naprava samodejno vsako uro zaznava in pošilja podatke o temperaturi, vlagi ter hitrosti vetra.

MERITEV TRAJA DESET MINUT

Posamezna meritev traja deset minut. Prva meritev poteka še v temi. Takrat je pomembno, da meteorološki opazovalec najprej oči pripravi na temo, da lahko razloči pojave na nebu in

razbere zahtevane parametre. »Oči pripravimo tako, da jih pred meritvijo čim manj izpostavimo močni svetlobi,« je razložil višji vodnik Zorman. Pojasnil je, da to v praksi pomeni, da tik pred meritvijo počaka nekaj minut v predprostoru brez luči. Pomembna lastnost meteorologa je natančnost, zahtevane so tudi določene telesne sposobnosti. Slabovidnost bi lahko otežila prepoznavanje sprememb na nebu. Zelo pomembno je znati oceniti, ali se oblak manjša ali večja ter kako se giblje po zračnih plasteh. Če opazovalec ni natančen, podatki zamujajo in niso pravočasno posredovani naprej, kar ima negativne posledice v prognostiki. Poleg opravljanja meritev so meteorologi zadolženi tudi za osnovno vzdrževanje naprav. Kadar podatki na napravi niso več točni, o tem obvestijo pristojne in naslednja izmena s seboj prinese novo napravo. Za nujne primere je vedno na zalogi po ena naprava za različne namene. Ob večjih napakah se na visokogorsko postajo pripelje usposobljen vzdrževalec, sicer jih zamenjujejo meteorologi sami. Naprave niso zahtevne za vzdrževanje, le ko se temperatura zniža malo pod nič stopinj, jih je treba dosledno čistiti, drugače je meritev težko odčitati. Posebnih dodatnih izobraževanj za opravljanje dežurstev ne potrebujejo. Občasno organizirajo na Agenciji RS za okolje izpopolnjevanja in izobraževanja, ki se jih udeležijo tudi meteorologi Slovenske vojske.

REKORD DEŽURSTVA JE 23 DNI

Meritve je treba izvajati tudi v izrednih vremenskih razmerah in vedno to ni prijetno opravilo. Opazovalci si lahko pomagajo tako, da opravijo ogled neba kar skozi okno, vendar je za odčitavanje podatkov z meteoroloških naprav treba stopiti iz zavetja koče. V ekstremnih razmerah meritve opravijo z varovalno vrvjo, priporočljiva je tudi uporaba snežnih derez. Marko Zorman je na podlagi izkušenj razložil: »Do zdaj veter ni odpihnil še nikogar, je pa že kdaj koga prevrnilo in ga je vrv uspešno obvarovala.« Kadar veter piha s hitrostjo več kot 150 km/h, bi meritev lahko resno ogrozila meteorologovo varnost, kar je edini razlog, da meritve ne opravijo. Med vremenske pojave s posebnim pomenom spada tudi megla, ki lahko meteorologom podaljša dežurstvo na postaji. Na nadmorski višini Kredarice je megla nenaden pojav, ki zmanjša vidljivost. Takrat helikopter, ki je zadolžen za menjavo dežurnih meteoroloških posadk, ne more pristati. To je najpogostejši razlog, da se menjava ne zgodi in se izmena podaljša za dan ali več. Zormanov najdaljši interval je trajal 17 dni. Rekord dežurstva na meteorološki postaji Kredarica pa je 23 dni bivanja. Da bi meteorologom zmanjkalo zalog hrane, se še ni zgodilo. Kadar kdo ne porabi svoje hrane v celoti, jo prihrani za rezervo. Ob izrednih podaljšanih dežurstvih se porablja hrana iz rezerve, pozneje pa se ta znova obnovi. Še zlasti zaradi takih situacij je pomembno, da meteorologi med seboj dobro komunicirajo in se obveščajo o nepredvidenih dogodkih na postaji. Rutinsko opravljanje meritev včasih prekinajo izjemni dogodki. Ob nesrečah so meteorološki opazovalci pogosto prvi, ki poškodovancem pomagajo. Kadar se pohodniki izgubijo, jim pomagajo najti pravo pot ali jim celo gredo naproti. Poškodovanim omogočijo zavetje in z njimi počakajo do prihoda reševalcev. Tudi na mrtve so že naleteli, kar ni bila prijetna izkušnja.

ŽIVLJENJE NA POSTAJI SI KRAJŠAJO NA RAZLIČNE NAČINE

Življenje na postaji si meteorologi krajšajo na različne načine. V poletnem času je obiskovalcev več in pohodniki občasno prinesejo

časopise. Mir in tišina, še zlasti v zimskem času, spodbujata branje knjig ter sprehode v naravi, na voljo sta tudi splet in televizija. Meteorološka opazovalca se pri delu med seboj izmenjujeta na 24 ur in v intervalu, ko eden

opravlja meritve, je drugi prost. Med delovnikom morata skrbeti tudi za pripravo obrokov in opravljanje drugih gospodinjskih opravil. Nesoglasij med meteorologoma ni, saj sta nujna vzajemno spoštovanje in disciplina pri

zadolžitvah. »Kdaj se zgodi, da imaš slab dan in ti družba ne ustreza, takrat se umakneš, da se po nepotrebem ne zgodi prepir,« je o skupnem bivanju povedal višji vodnik Zorman in razložil, da se vsi med seboj dobro razumejo.

POMANJKLJIVA OSKRBA Z VODO

Delovno mesto v visokogorju ima določene prednosti in slabosti. Negativna stran so omejene količine vode za osebno higieno in preskrbo gospodinjstva. V poletnem času vodo pridobivajo iz triglavskega ledenika, od oktobra do junija pa je količina vode znatno okrnjena, saj je zaradi zmrzali treba izprazniti zbiralnik vode. Nujna je varčnost. Zaloge vode si sami zagotavljajo z manjšim zbiralnikom, ki je nameščen v kopalnici. Vanj strešajo led, ki se čez peč za ogrevanje spreminja v toplo vodo. Meteorologi so se navadili, da v tem času vodo porabljajo sistematično najprej za pomivanje posode in nato še za splakovanje stranišča. Po opravljenem dežurstvu ima meteorolog Slovenske vojske nekaj prostih dni. Kot podčastnik mora višji vodnik Marko Zorman izpolnjevati tudi druge obveznosti. Sem spadajo strelska in druga vojaška usposabljanja v Natovem centru odličnosti za gorsko bojevanje v Poljčah. Zorman je poudaril, da mu tak ritem dela ustreza in da se mu kljub izzivom na postaji zdi ta služba zanimiva, zato mu ni težko opravljati naporne dela. Želi si le, da bi se razmere za bivanje na postaji na Kredarici izboljšale, saj je precej opreme že dotrajane. ■

SREBRNI JUBILEJ ŠPORTNE ENOTE SV

Prvega decembra je dan enote in 25-letnico svojega delovanja praznovala Športna enota SV. Njena naloga je že od začetka zaposlovanje slovenskih vrhunskih športnikov in trenerjev ter njihovo vključevanje v dejavnosti Slovenske vojske, predvsem na področju promocije vojaškega poklica in nastopanja na mednarodnih vojaških tekmovanjih v okviru Mednarodnega sveta za vojaški šport (Conseil International du Sport Militaire – CISM). Pripadniki Športne enote SV so bili v 25 letih nosilci olimpijskih kolajn, osvojili so številne naslove svetovnih in evropskih prvakov ter odličja na svetovnih vojaških igrah in svetovnih vojaških prvenstvih. V Športni enoti SV je danes zaposlenih 64 vrhunskih športnic in športnikov ter šest trenerjev.

Besedilo: Športna enota SV
Foto: Bruno Toič

ZAČETKI ZAPOSLOVANJA VRHUNSKIH ŠPORTNIKOV LETA 1991

Začetki zaposlovanja športnikov v Slovenski vojski oziroma v takratni Teritorialni obrambi segajo že v leto 1991, ko so se v takratni 107. četi vojaške policije zaposlili nekateri slovenski vrhunski športniki. Vključeni so bili v športni vod, iz katerega je pozneje nastala Športna enota SV. Leta 1992 so se vrhunski športniki SV prvič udeležili svetovnega vojaškega prvenstva CISM v biatlonu na Finskem. Slovenska vojska je pomen športa tako prepoznala že v času svojega oblikovanja in po vzoru

številnih drugih oboroženih sil že leta 1994 ustanovila svojo športno enoto, katere formacija je bila potrjena 1. decembra 1994 z izdano odredbo takratnega ministra za obrambo Republike Slovenije. Od leta 1994 je bilo v Športni enoti kot prištabni enoti Generalštaba Slovenske vojske v povprečju zaposlenih od deset do dvajset vrhunskih športnic in športnikov, po podpisu prvega sporazuma o zaposlovanju vrhunskih športnikov ter trenerjev med Ministrstvom za obrambo in Olimpijskim komitejem Slovenije leta 1995 pa je število zaposlenih športnikov postopno naraščalo.

OD ŠPORTNE ŠOLE DO ŠPORTNE ENOTE SV

V začetku leta 2001 se je Športna enota SV preoblikovala v Športno šolo in prešla pod vodstvo Centra vojaških šol. Istega leta je šola poleg drugih nalog začela izvajati služenje vojaškega roka za vrhunske športnike. Tako jim je omogočala usklajevanje vojaškega usposabljanja z rednimi treningi. Prvi del usposabljanja je potekal v pehotnih bataljonih SV, drugi in tretji pa v Športni šoli, kjer so opravili vojaško specialistično ter športno usposabljanje. Športna šola se je 1. julija 2004 ponovno preimenovala v Športno enoto. Njene naloge so bile večinoma promocijske, in sicer nastopi na vojaških športnih tekmovanjih doma in v tujini v okviru CISM ter sodelovanje pri organizaciji in izvedbi izobraževanj ter usposabljanj pripadnikov SV na področju športa. Do leta 2009 se je število zaposlenih vrhunskih športnikov na Ministrstvu za obrambo povečalo do sto, kar je bilo največ v vsej zgodovini zaposlovanja športnikov in trenerjev v Slovenski vojski. Leta 2015 je Športna enota s prenovo normativnih aktov v Slovenski vojski pridobila status in pristojnosti enote ravnateljstva, kar

MED DOBITNIKI OLIMPIJSKIH KOLAJN SO BILI TUDI NEKATERI PRIPADNIKI ŠPORTNE ENOTE SV. NA FOTOGRAFIJI SO DOBITNIKI OLIMPIJSKIH MEDALJ IZ PEKINGA RAJMOND DEBEVEC, PRIMOŽ KOZMUS IN LUCIJA POLAVDER.

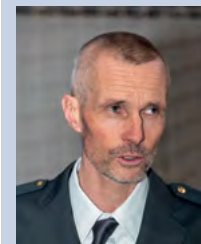

PRIPADNIKI ŠPORTNE ENOTE SE VSAKO LETO UDELEŽUJEJO TRIDNEVNIH VOJAŠKOSTROKOVNIH USPOSABLJANJ. APRILA SO SPOZNAVALI DELO IN TEHNIKO 45. CENTRA GOSENIČNIH BOJNIH VOZIL IZ PIVKE.

je bilo dodatno priznanje pomena ter vloge te enote v Slovenski vojski. Od leta 2017 je Športna enota SV neposredno podrejena Poveljstvu sil Slovenske vojske.

V ŠPORTNI ENOTI V ČETRT STOLETJA VEČ KOT 220 VRHUNSKIH ŠPORTNIKOV

V letih od 1994 do 2019 je bilo v Športni enoti SV zaposlenih 224 vrhunskih športnic in športnikov, ki so v tem času osvojili 199 kolajn, od tega 66 odličij na svetovnih vojaških igrah in 133 na svetovnih vojaških prvenstvih. Osem pripadnikov Športne enote SV je bilo med nosilci kolajn z letnih in zimskih olimpijskih iger. V 25 letih delovanja je Športna enota SV poveljevala kar osem poveljnikov. Prvi poveljnik je bil poročnik Janez Vodičar, za njim pa so enoti poveljevali podpolkovnik Janko Požeznik, poročnik Miran Stanovnik, ki je vodenje enote prevzel še enkrat, stotnik Bojan Zgonc, stotnik Igor Strgar, praporščak Iztok Arbajter in podpolkovnik Jure Velep, ki Športni enoti SV poveljuje od leta 2015. Danes Športna enota zaposluje 64 vrhunskih športnikov in šest trenerjev ter je tako največji podpornik športa med državnimi organi v Republiki Sloveniji, ki se zaposlujejo vrhunske športnike in trenerje. Njeni pripadniki tekmujejo v različnih športnih disciplinah, in sicer v atletiki, gimnastiki, jadrnanju, judu, kajaku in kanuju, kolesarstvu, lokostrelstvu, motokrosu, namiznem tenisu, padalstvu, plavanju, športnem in alpskem plezanju, alpskem in nordijskem smučanju, spidveju, strelstvu, tekvondoju, triatlonu ter veslanju. ■

PODPOLKOVNIK JURE VELEPEC, POVELJNIK ŠPORTNE ENOTE SLOVENSKE VOJSKE

Že od začetka je bila naloga Športne enote Slovenske vojske zaposlovanje vrhunskih športnikov in trenerjev ter njihovo vključevanje v dejavnosti Slovenske vojske, predvsem za potrebe nastopanja na mednarodnih vojaških tekmovanjih v okviru Mednarodnega sveta za vojaški šport – CISM. Po osamosvojitvi je bil prav CISM ena izmed prvih oblik mednarodnega sodelovanja Slovenske vojske na vojaškem področju v tujini. S poznejšim preходом na poklicno vojsko pa je vse večji poudarek zaposlovanja vrhunskih športnikov v Slovenski vojski pri promociji vojaškega poklica in pridobivanju kadra za zaposlitev. Športna enota Slovenske vojske ni tipična vojaška enota, si pa prizadevamo, da bi njeni pripadniki pridobili vojaško znanje in veščine. Zato vsako leto organiziramo v več razpoložljivih terminih tridnevna vojaška strokovna usposabljanja, med katerimi športnike naučimo nekaterih temeljnih vojaških veščin in na katerih lahko spoznajo delo posameznih enot Slovenske vojske. Prav tako morajo pet dni na leto sodelovati na različnih vojaških promocijskih aktivnostih, v okviru katerih predstavljajo Slovensko vojsko in vojaške poklice. Njihova obveznost je tudi udeležba na mednarodnih vojaških tekmovanjih, na katerih zastopajo barve Slovenske vojske. Naša želja za prihodnost je razširitev poslanstva in nalog enote ter kadrovska okrepitev z novimi pripadniki. V prihodnosti naj bi Športna enota Slovenske vojske postala nosilec stroke za športne dejavnosti za celotno Slovensko vojsko. Druge vojske imajo v podporo razvoju gibalnih sposobnosti svojih pripadnikov oblikovane posebne centre. Prepričan sem, da bi lahko tako bolje prispevali k dvigu usposobljenosti pripadnikov Slovenske vojske. Zato smo se kadrovske okrepili z dvema novima sodelavcema, kar pomeni, da v poveljstvu Športne enote Slovenske vojske trenutno dela osem pripadnikov, ki pokrivamo različna področja dela. Število zaposlenih vrhunskih športnikov v Slovenski vojski se je postopno povečevalo do leta 2009 na približno 100, kar je bilo največ v zgodovini zaposlovanja vrhunskih športnikov v Slovenski vojski. V Športni enoti Slovenske vojske danes zaposluje do 70 vrhunskih športnikov in trenerjev. Pogovarjamo se, da bi se v prihodnosti enoti priključilo še več mladih perspektivnih športnikov, ki bi jim po koncu srednje šole omogočili najprej športno kariero in jim pozneje dali možnost za zaposlitev v Slovenski vojski. Želimo, da bi ti športniki že med delom v Športni enoti Slovenske vojske opravili nekoliko več vojaških strokovnih usposabljanj, s čimer bi pridobili temeljne pogoje za poznejšo zaposlitev ali vključitev v pogodbeno rezervo Slovenske vojske.

RAZGLASILI NAJBOLJŠE NA ŠPORTNEM PODROČJU V SLOVENSKI VOJSKI

V Vojašnici Edvarda Peperka so 6. decembra podelili pokale najboljšim športnicam in športnikom ter najboljšim enotam Slovenske vojske na športnem področju leta 2019. Letos je prireditev potekala tudi v znamenju 25. obletnice Športne enote Slovenske vojske. Pokale najboljšim so podelili minister za obrambo Karl Erjavec, namestnik načelnice Generalštaba SV brigadir Robert Glavaš in poveljnik sil Slovenske vojske brigadir Milan Žurman.

Besedilo: Jerneja Grmadnik
Foto: Bruno Toič

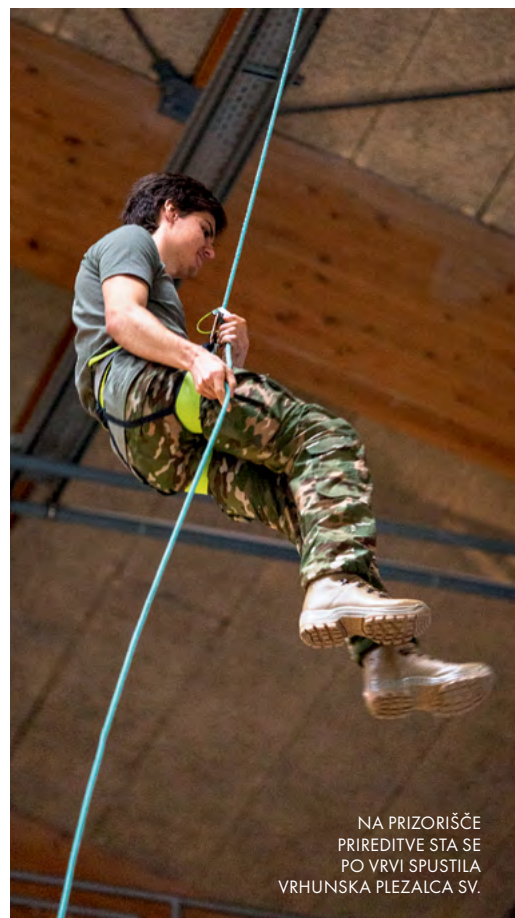

MINISTER ERJAVEC JE POUDARIL, DA SE BO TRUDIL IZBOLJŠATI RAZMERE ZA DELO PRIPADNIKOV ŠPORTNE ENOTE SV.

Pripadnice in pripadniki Športne enote Slovenske vojske so preživeli uspešno leto, saj so na evropskih in svetovnih prvenstvih ter na svetovnih vojaških igrah osvojili skupno 27 medalj. Poveljnik Športne enote podpolkovnik Jure Velepec je v svojem nagovoru povedal, da Športna enota, ki letos praznuje 25 let, nadaljuje izpolnjevanje svojih glavnih nalog, kot so promocija športa v Slovenski vojski, nastopanje na mednarodnih vojaških tekmovanjih in skrb za vrhunske športnike. Širitev poslanstva v prejšnjih letih in kadrovska okrepitev preteklo leto sta jim omogočila razširitev nalog in večji prispevek k delu Slovenske vojske z vključevanjem v usposabljanja in strokovnim delom na športnem področju. Ob tem po njegovih besedah ne bodo pozabili na temeljno poslanstvo, to sta podpora vrhunskim športnicam in športnikom

ter promocija Slovenske vojske in slovenskega športa. »Iščemo tudi možnosti, kako zaposliti še več mladih in perspektivnih športnikov,« je sklenil podpolkovnik Jure Velepec in se zahvalil vsem odgovornim v obrambnem sistemu za podporo. Tokrat so med vrhunskimi športnicami in športniki, zaposlenimi v Športni enoti Slovenske vojske, priznanja podelili dobitnikom medalj na 7. svetovnih vojaških igrah, ki so letos potekale v Wuhanu na Kitajskem. Srebrni medalji Športne enote sta prejeli atletinja Maruša Mišmaš Zrimšek in plavalci Tjaša Oder ter Špela Perše, pohvale poveljnika Športne enote pa jadralki Tina Mrak in Veronika Macarol, strelec Robert Markoja ter judoistka Anamari Klementina Velenšek. Zahvalo poveljnika Športne enote je ob

VRHUNSKI ŠPORTNICE IN ŠPORTNIKI S PRIZNANJI ŠPORTNE ENOTE SV SO SAŠO TALJAT, ROBERT MARKOJA, VERONIKA MACAROL, TINA MRAK, ŠPELA PERŠE IN MARUŠA MIŠMAŠ.

NA PRIZORIŠČE PRIREDITVE STA SE PO VRVI SPUSTILA VRHUNSKA PLEZALCA SV.

odhodu iz enote prejel kajakaš Sašo Taljat, srebrno plaketo Športne enote pa so podelili Gardni enoti SV.

SLOVENSKA VOJSKA PODPIRA ŠPORT IN ŠPORTNA TEKMOVANJA
Najboljšim je za uspehe, predanost in odlične

rezultate čestital tudi obrambni minister Karl Erjavec. Povedal je, da se bodo na ministrstvu še naprej trudili izboljšati razmere za delo pripadnikov Športne enote, ki je po njegovih besedah baza slovenskega športa. Z zaposlitvijo v enoti lahko športnice in športniki dosegajo vrhunske rezultate in se posvečajo svojemu paradnemu športu. Ob tem je povedal, da razmišljajo o izpopolnitvi dejavnosti športa v Slovenski vojski, da bi se lahko mladi in talentirani bolj brezskrbno odločali za športno kariero, ki lahko ima tudi določena tveganja. Dodal je še, da je Slovenska vojska nepogrešljiva pri organizaciji in izvedbi številnih športnih tekmovanj. Podpisane so že pogodbe o sodelovanju v Planici prihodnje leto, na svetovnih prvenstvih v biatlonu leta 2021 in nordijskih disciplinah leta 2023. Minister za obrambo se zaveda tudi pomena ustrezne športne infrastrukture in si zelo prizadeva, da bi dobili sodobni plezalni športni center v Kranju, v okviru katerega bi lahko nadaljevali plezalno tradicijo. Na obnovitvena dela pa čakajo tudi nekateri objekti na Pokljuki. Ob koncu nagovora je Karl Erjavec čestital Športni enoti ob obletnici, športnikom pa zaželel obilo uspehov tudi v prihodnjem letu.

MED NAJBOLJŠIMI ŠPORTNICAMI IN ŠPORTNIKI V SV BREZ SPREMEMB
V sklepnem delu prireditve so podelili pokale še najboljšim športnicam, športnikom in enotam v Slovenski vojski za leto 2019. Pripadnice

in pripadniki vsako leto tekmujejo na 17 prvenstvih Slovenske vojske, pri čemer rezultat z desetih izbranih tekmovanj šteje za končno uvrstitev. Tekmujejo v orientaciji, streljanju, vojaškem peteroboju, teku na smučeh, veleslalomu, lokostrelstvu, gorskem kolesarjenju, triatlonu ter teku na 10 in 21 kilometrov. V kategoriji najboljših enot štejejo rezultati patrolnih tekov, košarke, nogometa in odbojke. Med športnicami so bile med najboljšimi na tretjem mestu desetica Katja Kobentar iz Enote Vojašnice Petra Petriča, na drugem nadesetnica Tamara Švajger iz Športne enote, slavila pa je že večkratna zmagovalka poročnica Mojca Flerin Drevenšek iz 132. gorskega polka. Tudi med moškimi ni bilo presečenj, saj je že peti naslov osvojil praporščak Iztok Arbajter iz Športne enote, za njim sta se uvrstila štabni vodnik David Rihtarič iz Rodovskega bataljona 72. brigade in nadporočnik

NAJBOLJŠI V SLOVENSKI VOJSKI SO TAMARA ŠVAJGER, MOJCA FLERIN DREVENŠEK, KATJA KOBENTAR, RAJKO KRAČUN IN IZTOK ARBAJTER. V IMENU DAVIDA RIHTARIČA JE POKAL PREVZEL POLKOVNIK PETER ZAKRAJŠEK.

NADPOROČNICA MOJCA FLERIN DREVENŠEK, 132. GORP

To je moj dvanajsti naziv najboljših športnic od petnajstih. Vmes sem bila na poročniškem dopustu in takrat so se mesta nekoliko premešala. Vesela sem, da mi dekleta dihaajo za ovratnik, jaz pa imam motivacijo, da še naprej pridno treniram. Moja paradna disciplina je orientacija, ukvarjam pa se še s tekom, kolesarjenjem, planinarjenjem, triatlonom, tekom na smučeh in drugimi zimski športi. Šport je zame ventil za sproščanje in način življenja. Sebi rada dokazujem, česa sem zmožna, dobri rezultati pa so iztočnica za doseganje še boljših. Leto 2019 si bom zapomnila tudi po udeležbi na vojaških svetovnih igrah, na katerih me je v močni konkurenci drobna napaka stala deseterico, tako da sem bila na koncu 18. Vesela in hvaležna sem, da mi Slovenska vojska zaupa in me je napotila na tako veliko tekmovanje, ki je bilo zelo dragocena izkušnja. Prihodnje leto me čakajo nova prvenstva v orientacijskem teku, tako na evropski kot svetovni ravni. Doma imam tri majhne

otroke, tako da je čas za trening vedno natančno odmerjen.

PRAPORŠČAK IZTOK ARBAJTER, ŠPORTNA ENOTA

To je moj peti naziv za najboljšega športnika in mi veliko pomeni. Skrivnost je v treningu in ljubezni do športa ter ohranjanju vzdržljivosti, ki sem jo pridobil z leti. Pri nabiranju točk je pomembna raznovrstnost športnih panog, hkrati pa je pomembno biti pri vrhu v posameznih disciplinah. Najboljši sem v smučarskem teku, kolesarjenju in vzdržljivostnih disciplinah. Tako pridobim prednost pred mladimi, ki se mi rezultatsko približujejo. Brez športa ne morem, to je del mene, je način sprostitve in življenjski stil. Če se včasih malo zasitim trenirati, kmalu uvidim, da je brez tega še slabše. Pogosto mi kar žene reče, naj grem na kolo, da bom boljše volje. Neuresničeni športni načrti so povezani predvsem z izzivi v zasebnem življenju, predvsem kakšne ekstremnejše preizkušnje, kot sta triatlon jeklenih ali smučarskotekaški maraton. Sicer pa bom še naprej enako zavze-to tekmoval tudi v okviru Slovenske vojske.

ALPINIST MORA DOBRO POZNATI SEBE IN SVOJE ZMOŽNOSTI

Alpinist Aleš Česen iz Kranja je letos postal pripadnik Športne enote Slovenske vojske kot šesti alpinist v njeni zgodovini. Je lastnik več prvenstvenih smeri v indijski Himalaji, najuspešnejši slovenski alpinist po izboru Planinske zveze Slovenije v letih 2017 in 2018 ter dvakratni dobitnik najprestižnejše mednarodne alpinistične nagrade zlati cepin. Nagrado je skupaj s soplezalcema Luko Stražarjem in Britancem Tomom Livingstonom prejel prav letos za premierni vzpon na 7145 metrov visok pakistanski očak Latok I po severnem ostenju, ki so ga poskušale sicer že štirideset let osvojiti številne alpinistične odprave. Slovensko-britanska naveza je bila šele druga, ki je stopila na njegov vrh. Zaposlitev v Slovenski vojski bo Česnu olajšala treninge in priprave na nove alpinistične podvige, saj se že prihodnje leto vrača v gorovje Karakorum, ki ga poleg domačih gora najbolj navdušuje.

Besedilo: Jerneja Grmadnik

zmotno mislijo, da sem veliko plezal s svojim očetom. Največ sem pravzaprav preplezal s svojim mlajšim bratom,« je pojasnil. Tudi brat je bil najprej na alpinistični poti, vendar se je po koncu študija preusmeril na druga področja. Študiral pa je, kot je pripomnil, za vsak slučaj tudi sam in končal študij fizike ter doktoriral na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo. Kmalu je spoznal, da ta poklic ni zanj, in se odločil za gore, kljub temu pa je študij končal. »Česar se lotim, želim končati,« je poudaril, vendar ne za vsako ceno, kar je v alpinizmu najpomembnejše. »Poznati je treba sebe in svoje zmožnosti ter na podlagi izkušenj pravilno oceniti, kdaj postane nekaj preveč tvegano,« je svojo filozofijo opisal Aleš Česen.

PO 40 LETIH OSVOJILI VRH, KI JE MNOGE PUSTIL PRAZNIH ROK

Lani je v alpinističnem svetu odmeval uspešen vzpon na vrh sedemtisočaka Latok I, na katerega že dolgo ni stopila človeška noga. Prvič ga je po južni strani osvojila japonska odprava leta 1979, nato pa je desetletja številnim alpinistom gora prekrizala načrte. Vse do lanskega 9. avgusta, ko so po 2400 metrov dolgi steni na severni strani nanj priplezali Aleš Česen, Luka Stražar in Tom Livingston. »Na vrhu kakšnega posebnega občutka zmagoslavja še ni bilo in predvsem ni smelo biti, saj nas je čakal še nevaren sestop. Pri vračanju je bil največji izziv nočno plezanje, saj se nismo smeli izgubiti, da ne bi prišli do preveč izpostavljenih delov. Bili smo tudi že utrujeni, zato smo morali biti toliko bolj osredotočeni na spust. Sprostili smo se šele pod steno na ledeniku, dokončno pa v baznem taboru,« je spomine na podvig povzel Aleš Česen. Uspeh so alpinisti pripisali kombinaciji kar nekaj dejavnikov: vrhunski pripravljenosti, izkušnjam, občutku za iskanje najboljše smeri, taktičnemu razmišljanju, kar je vključevalo plezanje ponoči in, ne nazadnje, sreči z razmerami in vremenom.

Aleš Česen je poudaril, da je v gorah pomembno osebnostno ujemanje s soplezalcem, saj pride na takšnih odpravah vedno do slabega počutja, utrujenosti in nevarnih situacij, zato ni časa za spore. Z Lukom Stražarjem, s katerim sta že večkrat plezala, sta Britanca Toma Livingstona pred odhodom v Pakistan preizkusila v domačih gorah in kmalu je bilo jasno, da se bodo dobro razumeli. »Da smo poskušali Latok I lani osvojiti v navezi treh, je imelo nekaj prednosti tudi pri delitvi teže opreme. Predvsem pa se pri večjem številu plezalcev nekoliko prerazporedi psihično breme, saj ima vsak kdaj slab

dan in takrat je pomembno, da ima okoli sebe prave ljudi,« je razmišljal Aleš Česen. V gorah so meje tako fizične kot psihološke narave. »Oboje je na preizkušnji. Vsekakor me pri alpinizmu zanimajo težki izzivi nekje visoko. To, da ne veš, ali boš zmozel, daje motivacijo. Psihološko trdnost pa prinesejo predvsem izkušnje. Najpomembnejše je, da dobro poznaš sebe v različnih razmerah. Tega nimam od nekdaj. Včasih se glede kakšnih ravnanj v preteklosti kar nekoliko zgrozim,« je iskreno povedal 37-letnik in dodal, da je izbor gora, ki bi jih nekdo rad preplezal, za alpinista osebna stvar. »Žame je

Foto: Tom Livingstone

Foto: Marko Prezelj

to kombinacija izziva in lepote oziroma privlačnost neke smeri, pomembno pa je tudi, da ni prenevarno. Zdi se mi pomembno, da je varnost čim bolj odvisna od mene. To seveda ne pomeni, da je varno, temveč da je predvsem od mene odvisno, ali bo varno ali ne, in ne zgolj od sreče.» Česen je plezal že marsikje po svetu in prvi zlati cepin osvojil leta 2015 za prvenstveno smer na Hagšu v Himalaji skupaj z alpinistoma Markom Prezljem in Lukom Lindičem. Poleg domačih gora mu je vseh predvsem gorovje Karakorum: »Zaradi izjemno strmih hribov pa tudi zaradi kulture, ki je sodobni turizem še ni spremenil. Ko te tam domačin povabi na čaj, je njegova gostoljubnost še iskrena.«

ALPINIST, KI SI KRUH SLUŽI Z GORSKIM VODNIŠTVOM

Aleš Česen se poklicno preživlja z gorskim in turnosmučarskim vodenjem. »Delati s

strankami ni vedno lahko, vendar imam večinoma dobre izkušnje. Najbrž ljudje, ki radi hodijo v hribe, razmišljajo podobno kot jaz,« je o svojem delu povedal alpinist in poudaril, da je za vsem tem veliko izkušenj, odgovornosti in odsotnosti. Obvestila, da bo postal pripadnik športne enote Slovenske vojske, je bil letos zelo vesel, saj mu bo to olajšalo priprave na nove alpinistične podvige. »Živeti od alpinizma je težko, odprave so drage. Nekaj stroškov pokrijejo naše zveze, nekaj sponzorji, veliko pa vložimo tudi sami. Delodajalci ne dopuščajo več dvomesečnih odsotnosti, kot so nekoč,« je o odpravah spregovoril Aleš Česen in opozoril, da je slovenski alpinizem danes po njegovem mnenju v krizi, saj ni veliko ambicioznih alpinistov. »Družba je taka, da zahteva instantne uspehe. Veliko alpinističnih odprav, sploh na najvišje vrhove, pa je zelo negotovih. To pomeni, da mora biti alpinist pripravljen po

mesecu ali dveh popolne predanosti domov priti praznih rok, saj višje, kot greš, bolj so razmere negotove. Zato ni veliko takšnih, ki bi bili za uspeh, ki ni stoodstotno verjeten, pripravljeni tvegati svoje čas, energijo in denar.« Česen je še poudaril, da je alpinizem širok pojem in da je težko reči, kaj ga pravzaprav opredeljuje, saj bo vsak na to odgovoril po svoje. »Zame je alpinizem nekaj tehnično težko izvedljivega, nekje visoko. Ali je osmica spredaj ali ne, ni tako pomembno, je pa seveda razlika, ali plezaš na 6000, 7000 ali 8000 metrih. Tam ne moreš plezati tako težkih smeri, kot bi jih niže, saj so razmere zaradi višine povsem drugačne,« je pojasnil Kranjčan, ki se prihodnje leto odpravlja na novo odpravo. Tokrat odhaja z alpinistom Lukom Lindičem, in to ponovno v Karakorum, kjer bo njun cilj preplezati najvišji sedemtisočak, 7952 metrov visok Gašerbrum III. »Do osem tisoč mu manjka le nekaj metrov, kar je odlično, saj je tudi dovoljenje za vrh pol cenejše,« je z nasmehom pojasnil Aleš Česen. »Z Lukom sva si zamislila neko prvenstveno smer, izvedba tega pa je odvisna od marsičesa. Na Karakorumu je vreme zelo nestabilno in nemogoče je napovedati uspeh takih načrtov.«

PRI AKLIMATIZACIJI NI BLIŽNJIC

Kako pa poteka povprečen dan vrhunskega alpinista? »Veliko smo v hribih, se pa tudi pri tem alpinisti razlikujemo. Jaz ne izvajam treningov na športni infrastrukturi, kar je težava v slabem vremenu, še vedno pa lahko takrat naredim kakšen lažji kondicijski treningi in grem teč, na primer. Pomembno je vzdrževati kondicijo in trenirati na zahtevnem terenu ter upoštevati, da je trening situacijski. Za kondicijo je pozimi dober tudi trening turne smuke,« je odgovoril Aleš Česen. Poudaril je še, da je za plezanje na višini nujna dobra fizična pripravljenost, pri aklimatizaciji pa, čeprav je bil že velikokrat visoko, ni bližnjic.

ČE NE PLEZA, SMUČA – TUDI S SINOVOMA

Alpinist je ocenil, da bi bilo fizično gledano mogoče izvesti okoli dve odpravi na leto, v resničnosti pa je tudi zaradi časa in financ mogoča le ena na leto ali največ dve. »Če imaš družino, moraš upoštevati tudi to, da te ni kakšen mesec ali več,« je poudaril in dodal, da sta razumevanje in podpora domačih zelo pomembna. Oče dveh fantkov, starih štiri in osem let, je priznal, da ni lahko in da so slaba stran alpinizma prav odsotnosti. Po drugi strani pa je sam zrasel v taki družini in zato nima slabih spominov: »Velikokrat se poskušam spomniti, kako sem doživljal zadnjo večjo odpravo očeta, ko sem bil približno istih let kot moj starejši sin. Ne spomnim se, da bi imel kakšne travme. Vedel sem, da je neke v hribih in da se čez nekaj časa vrne. To je bilo del družine.« Kaj pa počne alpinist, kadar ne pleza? »Smuča,« se je nasmehnil Aleš Česen in pripomnil, da ne pozna preživljanja časa pred televizorjem. »Veliko je tudi pisarniškega dela, ki ga ima najbrž vsak, ki je samozaposlen. Sicer pa poskušam čim več časa preživeti z otrokoma,« je sklenil pogovor alpinist, ki je nad smučanjem že navdušil svoja naslednika. ■

VOJAŠTVO V PREKMURJU

V Kadetnici Maribor je 26. novembra potekal znanstveni simpozij Vojaštvo v Prekmurju. Organiziral ga je Vojaški muzej Slovenske vojske ob 100. obletnici združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom. Znanstveni posvet se je posvečal predvsem vojaškim dogodkom 20. stoletja v Prekmurju. V prvem delu je bilo predstavljeno dogajanje v času prve svetovne vojne in v prvih dveh letih po njej. Drugi del je obravnaval vojaško dogajanje v Prekmurju med drugo svetovno vojno, tretji del pa dogodke iz vojne za Slovenijo leta 1991 na tem območju. Na simpoziju Vojaštvo v Prekmurju je bil predstavljen pregled vojaškega dogajanja v Prekmurju v 20. stoletju, ki je pomembno prispeval k izboljšanju poznavanja vojaške zgodovine tega območja.

Besedilo: VVU XIII. r. dr. Valerija Bernik

V uvodnem delu je udeležence simpozija pozdravil poveljnik Centra vojaških šol brigadir Milko Petek. Sledila je obravnav dogajanja med prvo svetovno vojno in po njej na območju Prekmurja. Prispevek *Prišlo je glas: Prekmurci v vojni 1914–1918* sta predstavili direktorica Pomurskega muzeja Murska Sobota Metka Fujs ter arhivska svetovalka iz Pokrajinskega arhiva Maribor Gordana Šovegeš Lipovšek. Avtorici sta prikazali problematiko prekmurskih vojakov v prvi svetovni vojni. Razkrili sta, da je bil odstotek padlih in pogrešanih na območju Prekmurja višji od tistega, ki je veljal za celotno območje dvojne monarhije Avstro-Ogrske.

Višji znanstveni sodelavec Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani dr. Attila Kovacs je predstavil prispevek *Za hrabrost – odlikovani prekmurski vojaki v prvi svetovni vojni*. Avtor je opisal kratko zgodovino avstrijskih oziroma avstro-ogrskih medalj in odlikovanj, ki so jih prekmurski vojaki priborili v vojni. Med vsemi medaljami so Prekmurci prejeli največ hrabrostnih medalj, in sicer 1107 bronastih, 480 malih in 149 velikih srebrnih medalj. V drugem vsebinskem sklopu prispevka so bila z nekaterimi osebnimi zgodbami predstavljena junaška dejanja prekmurskih vojakov v tako imenovani *veliki vojni*.

Vodja Skupine za vojaškogodovinske študije Vojaškega muzeja Slovenske vojske višja vojaška uslužbenka XIII. razreda dr. Valerija Bernik, ki je tudi vodila znanstveni simpozij, je predstavila temo *Murska republika 1919*. V prispevku je razkrila okoliščine, v katerih je Murska republika nastala, predvsem dogajanje v Madžarski republiki svetov (Madžarski sovjetski republiki). Prekmurci z novo sovjetsko madžarsko oblastjo niso bili najbolj zadovoljni, saj zemlje ni razdelila kmetom. Po drugi strani pa je čez prekmursko območje potekalo tihotapljenje hrane ter orožja za protirevolucionarne sile iz Kraljevine SHS in Nemške Avstrije. Vilmoš Tkalec je kot zagovornik protirevolucionarnih sil razglasil Mursko republiko, vendar pomoč iz Avstrije, na katero je računal, ni prišla. Madžarska Rdeča armada je pregnala Tkalca in njegove vojaške ter ponovno vzpostavila oblast do prihoda jugoslovanskih intervencionističnih sil v Prekmurje.

Vodja Skupine za muzeologijo Vojaškega muzeja Slovenske vojske major mag. Zvezdan Marković je predstavil temo *Vojaštvo v Prekmurju v*

letih 1918–1919. Opisal je vojaške enote, v katerih so služili prekmurski fantje med prvo svetovno vojno, ter razmere, ki so nastale po razpadu dvojne monarhije. Analiziral je tudi prihod enote kapetana Jurišiča v Prekmurje decembra 1918, v času, ko je hrvaška vojska zasedla Medžimurje.

Drugi del posveta je bil namenjen obravnavi druge svetovne vojne na območju Prekmurja. Sodelavka Inštituta za novejšo zgodovino Ljubljana dr. Dunja Dobaja je predstavila prispevek *Prekmurje v viharju druge svetovne vojne*. Prekmurje je bilo od leta 1941, ko so padle prve žrtve boja proti okupatorju, pa vse do leta 1944 skoraj povsem odrezano od preostale Slovenije. Osvobodilno gibanje v Prekmurju je bilo šibko in podvrženo stalnim izdajam. Jeseni 1944 je prišla v Prekmurje po ukazu Glavnega poveljstva Narodnoosvobodilne vojske prva partizanska bojna enota, ki je štela 36 mož, a je bila kmalu potisnjena onstran Mure. Ob prihodu Rdeče armade v Prekmurje je bila na tem območju le manjša skupina partizanov.

Znanstveni sodelavec in pedagog andragog Vojaškega muzeja Slovenske vojske doc. dr. Blaž Torkar je spregovoril o madžarski vojski in okupaciji Prekmurja. Obravnaval je stanje ter opremljenost madžarske kraljeve vojske pred drugo svetovno vojno, sporazum o večnem prijateljstvu med Kraljevino Madžarsko in Kraljevino Jugoslavijo (z dne 12. decembra 1940) ter madžarsko okupacijo Jugoslavije.

Sodelavca Pomurskega muzeja Murska Sobota Tadeja Andrejek in mag. Jurij Štesl sta predstavila delovanje oboroženih skupin narodnoosvobodilnega gibanja v Prekmurju med madžarsko okupacijo. Osredotočila sta se na težaven razvoj narodnoosvobodilnega gibanja v Prekmurju ter predstavila usode posameznikov, ki so znotraj tega delovali. Terenske značilnosti Prekmurja so med drugim onemogočale, da bi se na tem območju razvilo močnejše odporniško gibanje. Posebna epizoda v narodnoosvobodilnem gibanju v Prekmurju je pohod Džemsove čete po vzhodnem Prekmurju oktobra 1944. Ivan Majnik - Džems je bil obveščevalni častnik, ki ga je štab IV. operativne cone pooblastil, naj v severni Sloveniji raziše možnosti za mobilizacijo v partizansko vojsko. V okviru te naloge je s 23 borci Lackovega odreda izvedel tudi pohod po vzhodnem Prekmurju. Pedagog andragog v Vojaškem muzeju Slovenske vojske mag. Gregor Kastelic je opisal

prekmursko četo in njeno vlogo pri osvoboditvi Prekmurja. Četa je nastala šele januarja 1945. Že februarja se je del čete zapletel v spopad z Madžari, saj je bilo izdano njihovo nahajališče. Marca 1945 se je četa premaknila na Goričko, kjer je bila ponovno žrtev izdaje. Sledil je premik v Porabje, kjer so bili spet izdani. Ob prihodu sovjetske Rdeče armade v Prekmurje pa se je začelo osvobajanje tega območja, v katerem so sodelovali tudi prekmurski partizani.

V tretjem delu znanstvenega posveta so bili predstavljeni prispevki, ki so obravnavali vojno za Slovenijo leta 1991 na območju Prekmurja. Kustos Vojaškega muzeja Slovenske vojske mag. Mladen Horvat je najprej predstavil problematiko Prekmurja v vojni za Slovenijo leta 1991. Opisal je delovanje enot 75. območnega štaba Teritorialne obrambe Vzhodnoštajerske pokrajine s sedežem v Murski Soboti in njihov prispevek k vojaškemu zavarovanju procesa slovenskega osamosvajanja od jugoslovanske federacije. Omenil je tudi spopade na štirih mejnih prehodih (Hodoš, Kuzma, Gederovci in Dolga vas) ter poznejše zavzetje mejnih stražnic, kar je odločilno pripomoglo k uspešni obrambi nastajajoče države na tem delu njene ozemlja in ji omogočilo prevzem nadzora nad mejo, kar je eden temeljnih postulatov državnosti. Opisal je še preostale vojaške akcije in dogajanje v pokrajini, in sicer blokado vojašnice Jugoslovanske ljudske armade v Murski Soboti, uspešno zavarovanje mostov na reki Muri, ki je onemogočilo nasprotniku poslati okrepitev na mejo, in posebnosti delovanja zbirnega centra za Slovence, ki so prestopali iz Jugoslovanske ljudske armade v Teritorialno obrambo. Predsednik Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Lendava polkovnik v pokoju Ljubo Dražnik je govoril o zadržanju orožja maja 1990 v lendavski občini. Temeljni cilj njegove predstavitve je bila analiza zadržanja orožja Teritorialne obrambe Občine Lendava leta 1990 in kronološko-analitičen opis tega dogodka. Izpostavil je arhivske vire, ki pričajo o razmerah v Lendavi v kritičnih trenutkih leta 1990. Predavatelja iz Centra vojaških šol polkovnik Miran Fišer in major Anton Ribič sta opisala načrt Kamen na območju Prekmurja in nekatere možnosti bojnega delovanja sil Teritorialne obrambe. Izpostavila sta naloge 75. območnega štaba Teritorialne obrambe po načrtu Kamen ter udeleževanje sil v času pred vojno leta 1991 in med njo ter ocenila zmogljivosti prostora Prekmurja pri izvedbi načrta Kamen. Predsednik Zveze slovenskih častnikov generalmajor v pokoju dr. Alojz Šteiner je ob koncu primerjal strukturo ter obseg sil Teritorialne obrambe v Prekmurju med letoma 1990 in 1991. Dinamiko sprememb in njihove značilnosti je postavil v kontekst pripravljenosti za bojevanje in izvajanje vojaških ukrepov za zavarovanje osamosvajanja ter opredelil pomen za vojaško obrambo Republike Slovenije v osamosvojitveni vojni. Poudaril je, da so bile strukture Teritorialne obrambe v Prekmurju skupaj s silami milice v vojni leta 1991 izjemno učinkovite. ■

BITKA PRI SISKU

Na turški meji s Hrvaško je med letoma 1586 in 1590 prišlo do zatišja, vpadi na slovensko ozemlje so ponehali, s tem pa tudi nenehno vznemirjanje kranjske in štajerske vojske. Turška pozornost je bila preusmerjena na vojno med Turčijo in Perzijo, vojaškoobrambni sistem na Hrvaškem in v Slavonski krajini se je precej izboljšal. Toda že leta 1590 je sklenil sultan Murat III. s Perzijo premirje, zato se je turško zanimanje znova preusmerilo k Hrvaški. V notranjeavstrijskih deželah sta zato zavladala vznemirjenje in strah. Skrbela jih je predvsem možnost, da bi manjši spopadi prerasli v spopade večjih razsežnosti. Cesar Rudolf II. Habsburški je tako poslal v Carigrad odposlance, ki so 29. novembra 1590 podaljšali premirje za osem let. V tem času je umrl deželni knez nadvojvoda Karel II. Avstrijski. Ker vrhovne uprave na Hrvaškem in v Slavonski krajini zaradi mladoletnosti ni mogel prevzeti njegov sin Ferdinand, je regent postal Karlov nečak Ernest, ki je hkrati prevzel regentstvo tudi na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem.

Besedilo: Gregor Kastelic, Vojaški muzej SV

Turški pritisk se je še povečal, ko je v začetku leta 1591 sultan Murat III., na katerega je vplivala vojaška dvorna struja v vzponu, za bosanskega beglerbega predlagal sposobnega Hasana pašo Predojevića. Ta ne samo sposoben in ambiciozni, temveč tudi krvoločni in bojaželni moč je takoj začel krepiti bosanske oborožene sile. Zgraditi je dal most iz čolnov na Savi pri Gradiški. To je jasno pokazalo, da bodo njegov cilj trdnjave, ki so zapirale prehod proti Kranjski in Štajerski, Bihač pa tudi Sisak. Ta utrdba je pripadala zagrebškemu kapitulju, poveljevali so ji kanoniki in je imela izreden strateški pomen. Poleg tega je ravnica, na kateri je stala, omogočala lahek dostop do Kranjske skozi Metliko in Brežice. Prvič so Turki napadli Sisak že avgusta 1591, vendar jim napad ni uspel, zato se je Hasan paša novembra obrnil proti Bihaču. Tamkajšnji poveljnik stotnik Krištof Obračan je prosil vrhovnega poveljnika Hrvaške krajine Andreja Turjaškega za pomoč. Na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem so zbrali močno krščansko vojsko, ki bi jim prišla pomagat. Toda Hasan paša je zaradi hude zime odnehal in se vrnil v Banjaluko. Pozimi 1591/1592 so zagrebški kanoniki utrjevali trdnjavo Sisak in gradili zid ter okope. Turki pa so že spomladi 1592 začeli graditi trdnjavo Petrinja na mestu, kjer se reka Petrinja izliva v Kolpo. Zgradili so jo na hitro, v slabem mesecu dni. Kmalu je bilo jasno, da nova trdnjava pomeni trdno oporišče za napad na Sisak. Medtem je padla trdnjava Bihač, ki ji je poveljeval Ivan Josip pl. Lamberg. Njeni posadki je ni uspelo ubraniti, Jurij pl. Kisel jim je odšel pomagat s 150 vojaki, vendar ni prišel pravočasno. Padec Bihača je močno odmeval v krščanskem svetu. Hasan paša pa ni želel izgubiti veliko časa in se je hitro odpravil proti Petrinji. Pri Brestu je ban Tomaž Erdödy zbral večjo vojsko, sestavljalo jo je približno 3000 mož. Turki pod Hasanom pašo so mu šli naproti iz smeri Petrinje z vojsko, ki jo je sestavljalo 7000 vajakov. Kristjani so bili 19. julija 1592 premagani, Turki pa so trdnjavo Brest požgali in se odpravili proti Sisku. Tam so 24. julija ponovno napadli trdnjavo. Napadli so

le z artilerijo. Z obleganjem so vztrajali štiri dni, vendar so spoznali, da bodo potrebne večje, predvsem pa daljše priprave. Priprave Turkov na napad so potekale tudi pozimi med letoma 1592 in 1593, poleg tega pa je Hasan paša čez mejo pošiljal manjše čete. Te so imele nalogo, da slabijo obmejne posadke in ovirajo ter onemogočajo vojaške priprave na vpad na turško ozemlje. Aprila 1593 je Hasan paša prišel v Petrinjo in ukazal svojim, naj popravijo most čez Kolpo, kar je pomenilo, da bo napadel trdnjavo Sisak. Kristjani so v odgovor začeli zbirati vojsko. Na Kranjskem, Štajerskem in Goriškem je bil razglašen poziv, naj se deželne vojske zberejo in pomaknejo na Kranjsko. V zbiranje vojske se je aktivno vključil tudi nadvojvoda Ernest, ki je v Zagreb poslal Ruprechta von Eggenberga. Na razpolago mu je dal tudi 500 konjenikov pod vodstvom Melchiorja von Röderna. Konec maja se je začelo zares, saj so opazili, kako Turki po Savi vozijo topove proti Sisku. Hasan paša se je 10. junija pomikal proti Sisku z vsemi razpoložljivimi enotami, ki so bile dobro opremljene in oborožene. Moč turške vojske so različni viri ocenjevali različno, od 10.000 do 50.000 mož. Ustreznejše številke naj bi bile od 15.000 do 20.000 mož, vsekakor pa velja, da je bilo razmerje 3 : 1 v korist Turkov. V oborožitvi ni manjkalo artilerije, od manjših topov do kacijanerice oziroma velikega topa, zaplenjenega Ivanu Kacijanarju leta 1537 v bitki pri Osijeku. Kristjani naj bi po različnih virih zbrali od slabih 4000 do 5000 vajakov, ki jim je poveljevalo več poveljnikov:

- Andrej Turjaški, polkovnik na hrvaški in primorski meji, je poveljeval 300 konjenikom iz Karlovca, ki so nosili prsne oklepe in tigrovo kožo;
- Ruprecht von Eggenberg iz Ernovža je poveljeval enoti, ki je štela 300 mož nemške pehote;
- hrvaški ban Tomaž Erdödy je poveljeval 1240 konjenikom in pešcem;
- Adam Raubar, gospodar gradov Kravjek in Krumperk in kranjski deželni konjeniški stotnik, je poveljeval 200 kranjskim arkebuzirjem;

- Krištof Obračan, koroški deželni konjeniški stotnik iz Starega gradu, je pripeljal 100 koroških konjenikov;
- Melchior von Rödern, baron v Friedlandu in Seidenbergu ter polkovnik, je prišel z več kot 500 šlezijskimi strelci na konjih;
- Štefan Grasswein, podpolkovnik na slavonski meji, je poveljeval 400 konjenikom in pešcem;
- uskoški kapetan Peter Erdödy je vodil 500 uskokov in huzarjev;
- Štefan Tahy, baron iz Štatenberga, je pripeljal 80 huzarjev;
- Martin Pečnik, kapetan iz Altenhofa, je poveljeval enoti 100 mož;
- glavarja Jurij in Žiga Paradeiser iz Novega gradu sta bila poveljnika enoti, ki jo je sestavljalo 160 karlovških, koroških in kranjskih mušketirjev;
- Ferdinand Weidner je pripeljal 100 nemških najemnikov.

Hasan paša je začel oblegati Sisak z utrjevanjem položajev na desnem bregu Kolpe 15. junija 1593. Večina krščanske vojske se je 19. junija, ko utrdba ni mogla več zdržati pritiskov osmanske vojske, pomaknila proti Sisku. Hasan paša se je zato z večino svoje vojske prestavil na levi breg Kolpe. Vojsko je razporedil tako, da so bili na levi strani pešci strelci, v sredini konjeniki pod

BITKA PRI SISKU
(1593), HRANI
NARODNI MUZEJ
SLOVENIJE.

poveljstvom Memi bega, na desni strani pa konjeniki pod poveljstvom Hasana paše. Kristjani so se na poti proti Sisku razporedili v bojni red, pešci sulicarji so oblikovali manjše in večje bataljone pravokotne oblike, okoli njih so bili strelci, na krilih pa konjeniki. Vzpostavljena sta bila dva bojna reda, v prvem so bile enote Andreja Turjaškega, hrvaške enote, lahki konjeniki in pešci, v drugem bojnem redu pa Rödernovi in Montecuccolijevi konjeniki ter Raitenauovi pešci. Poleg obeh skupin je bila še ena, ki je Turkom zapirala pot čez most nad Kolpo. Na dan svetega Ahaca, 22. junija, se je okoli poldneva začela odločilna bitka. Po začetnem neuspešnem napadu sil Tomaža Erdödyja, ki so jih Turki potisnili nazaj, je napadel Andrej Turjaški. V tem spopadu se je izkazal tudi Adam Raubar, ki je prisilil Turke k umiku. Turjaški je nanje poslal še enote Štefana Ursinija Blagaja in Jakoba Pranka, da bi preprečile turški umik čez most nad Kolpo. Pomagali so jim še Rödernovi konjeniki in posadka iz trdnjave, ki je začela streljati s topovi. Ker je bil most osvojen, Turkom ni preostalo drugega, kot da so poskušali preplavati reko. Večina jih je pri tem utonila, med drugim tudi njihov poveljnik Hasan paša Predojević. Ocenjujejo, da je na bojišču padlo ali utonilo okoli 8000 Turkov. Preostali so se razbežali

po pokrajini in za seboj pustili veliko bojne- ga plena, predvsem orožja in hrane, ki so si ga pripravili za obleganje. Tako so zaplenili 39 topov, izmed teh devet velikih, okoli 30 ladij, deset bojnih zastav, šotor in plašč Hasana paše, veliko oklepov, sabelj, bodal in drugih dragocenosti. Plašč Hasana paše je dal ljubljanski škof Tomaž Hren predelati v mašni plašč. Pozneje so ga povečali z blagom obeh dalmatik in ga za maševanje uporabljali kar do leta 1909. Leta 1931 so ga prepeljali v Narodni muzej v Ljubljani. Vzroke za poraz turške vojske pri Sisku so ocenjevali sami turški viri, ki so Hasanu paši pripisali taktične napake. Ta ni upošteval poročil o velikosti nasprotnikove vojske, ni poslušal nasveta Memi bega, naj ne gre na levi breg Kolpe in naj boj sprejme na desnem bregu. Prav tako je na desni strani pustil kliške in krajiške vojake in ni zavaroval mostu, da bi si tako zagotovil umik ter možnost ponovnega organiziranja napada. Bitki pri Sisku je dajal zelo velik pomen in se je nanjo kljub vsemu izvrstno pripravil. Zmaga bi mu omogočila nadaljnje prodiranje proti zahodu, zato obrambna taktika zanj ni prišla v poštev. Turki do te bitke skoraj niso sprejeli boja na odprtem polju. Njihova moč je bila v obleganju mest s topovi, drugega strelnega

orožja pa so imeli malo. Z njim je bila pretežno oborožena pehota, ki so jo sestavljali janičarji. Predvsem so bile to puške z netilnim mehanizmom na zažig. Večino vojske so sestavljali konjenica, spahije in njihovi najemniki. Oboroženi so bili v glavnem s hladnim orožjem, loki, sabljami, bodali, sulicami in podobnim orožjem. Taka oborožitev jim je omogočala predvsem zavzemanje manjših utrdb s šibko posadko. Če bi jim spodletelo, bi lahko poskusili ponovno. Kristjani so bili oboroženi bolje, konjeniki so bili oboroženi z arkebuzami in dvema do šestimi pištolami, pešci pa z mušketa-mi. Netilni mehanizem pušk je bil na kolesce in ne več na zažigalo. Kar zadeva hladno orožje, so imeli kristjani meče, bodala, bojne biče, helebarde in sulice. Omenimo še, da je turška bojna moč začela slabeti prav zato, ker so premalo pozornosti namenjali razvoju ognjenega orožja. Ta slabost se je pokazala ravno pri tej bitki, saj so h krščanski zmagi pripomogle enote karlovških in kranjskih arkebuzirjev, ki jim je poveljeval Andrej Turjaški. Pomembno vlogo pri tem sta imela tudi Štefan Ursini Blagaj in Adam Raubar. Na koncu lahko še omenimo, da je k zmagi pomembno pripomoglo tudi to, da so tokrat proti skupnemu sovražniku prvič sodelovale vse slovenske dežele. ■

Ljubezen do konj že od otroštva

Desetnik Jože Turk je vojak specialist manipulant z letalskimi gorivi in mazivom ter vodja prve skupine v oddelku za goriva in maziva v 107. letalski bazi 15. polka vojaškega letalstva. Z družino živi v vasi Dolenje Gradišče pri Šentjerneju in poleg raznovrstnega delovnika v prostem času najde voljo ter čas še za udeleževanje v svojem lokalnem okolju. Njegova strast je konjeništvu, ima dve kobili in zanj je konj žival, ki mu polepša dan. Rad ima izzive in tako v službi kot v zasebnem življenju ne pozna dolgčasa.

Besedilo: Petra Miklaužič

Foto: Bruno Toič

OD ČEVJARJA DO PRIPADNIKA SV

Jože Turk izhaja iz velike družine iz vasi Polhovica, kjer je odrasčal s starši in štirimi brati. Šolal se je kot usnjarski delavec za poklic čevljarja in kmalu začel služiti svoj kruh. Leta 1991 se je zaposlil v Revozu, novomeški tovarni avtomobilov. Po dveh letih dela se je prostovoljno javil za služenje vojaškega roka. Postal je del šeste generacije pripadnikov na služenju vojaškega roka v Cerkljah ob Krki leta 1993 v prvi fazi, nato pa je nadaljeval v Novem mestu in na koncu služenja prejel naziv najboljši vojak v četi. Turk je po koncu služenja v iskanju novih priložnosti opravil poklicno prekvalifikacijo in dopolnil znanje za prometnega tehnika ter začel delati kot upravljavec gradbene mehanizacije v težkih gradnjah. V tem času je bil zaposlen v različnih gradbenih podjetjih, s katerimi je sodeloval pri visokih in nizkih gradnjah. Določeno obdobje je opravljal delo voznika avtodvigala, nato ga je pot zanesla v Cestno podjetje Novo mesto, pri katerem se je zaposlil v sektorju za vzdrževanje. Vztrajal je, vendar razmere niso bile idealne. Zato je Turku nekega dne direktor, ki je poznal možnosti zaposlovanja v Slovenski vojski, prijazno predlagal, da tam poišče novo zaposlitev. »Zmeraj, ko sem zašel v kakšno navidezno slepo ulico, sem razmišljal tako: kjer se bodo ena vrata zaprla, se bodo odprla tri nova. Tako gledam na te stvari. To je moje vodilo.« Napisal je prošnjo, opravil razgovor in se 1. februarja 2000 zaposlil v Slovenski vojski kot voznik vozila taktičnega lansirnega mostu Kraz. Pozneje je zamenjal veliko različnih služb znotraj vojske, med drugim je opravljal delo v gradbenem oddelku in tedanjem 14. inženirskem bataljonu SV. Delo v vojski je desetnika Turka kot zaposlenega voznika

kombiniranega gradbenega stroja vodilo po vsej Sloveniji. Veseli ga, da mu je opravljanje delovnih nalog na takratnem delovnem mestu v vojski omogočilo boljše spoznavanje krajev po Sloveniji. Zaradi znanja in izkušenj iz gradbeništva je pri postavljanju montažnih mostov za civilne potrebe svoje delo dobro opravljal. »V preteklosti sem zamenjal različne delodajalce in delovna mesta, ki so mi omogočili, da sem zbral bogate delovne izkušnje. Z vsemi delodajalci se še danes dobro razumem, z vsemi smo se razšli razumevajoče. Ponosen sem, da smo nekoč sodelovali in se še vedno dobro razumemo,« je pojasnil.

VESELI GA DELO VOJAKA SPECIALISTA

Med delom v 14. inženirskem bataljonu pri postavljanju ograje in gradnji ceste okoli vojašnice v Cerkljah ob Krki je Turka pritegnilo delo vojaka specialista, ki zagotavlja letalska goriva. Lotil se je izziva in se odločil, da napiše prošnjo za novo delovno mesto. Ugodili so njegovi prošnji in tako je avgusta leta 2005 postal pripadnik 107. letalske baze. Ob njegovem prihodu v cerkljansko vojašnico so tam ustanovljali vojni park, vendar še ni bil organiziran kot enota, ki bi skrbela za službena vozila. Takratni poveljnik major Cveto Daničič je presodil, da bi Turk lahko s svojo izobrazbo prispeval k dejavnostim voznega parka. Takoj so mu dodelili delovno mesto za oskrbo z letalskimi gorivi in tudi pozneje po reorganizaciji leta 2012 je ostal v oddelku za oskrbo z letalskimi gorivi in mazivi ter transport. Desetnik Turk je vodja prve skupine. Njegove delovne obveznosti obsegajo vzorčenje letalskega goriva in oddajo poročil o količini ter kakovosti goriva. Opravlja tudi vzdrževanje vozil, kar obsega veliko operacij na leto, in še druge naloge. Zaposleni na oddelku zaradi delovnih nalog vsak dan potujejo po Sloveniji. Skrbijo za zagotavljanje goriva, ki ga prevaja z Brnika in ga nato distribuirajo po vojaškem letališču. Občasno so napoteni tudi na naloge varovanja državne meje in varovanja vojašnice. Turk pravi, da je njegovo delo raznovrstno in obremenjujoče, vendar ostaja motiviran. »Zase lahko rečem, da imam izzive rad. Kadar se dogaja kaj novega, me to veseli, monotonost pa me ubija. Delo, ki ga opravljam, je razgibano, popolnoma vsak dan je drugačen,« je z zadovoljstvom pripovedoval. Zahteve njegovega delovnega mesta predpisujejo, da mora na letalski medicini opraviti zdravniški pregled vsaki dve leti, prav tako mora obnoviti licenco za manipulant in voznika nevarnih snovi na letališču v Portorožu. Povedal je, da je pri njegovem delu pogosto tanka meja med srečo in nesrečo, zato opravljanje tega dela zahteva veliko spretnosti in odgovornosti. Eden največjih motivov, da vztraja, je tudi to, da se v oddelku kot kolektiv med seboj dobro razumejo. »Pred zaposlitvijo v vojski sem imel

najdaljši staž pri delodajalcu tri leta. Zdaj sem v vojski zaposlen 20 let in lahko rečem, da sem našel delo, ki me zanima, in se ustalil,« je razložil desetnik Turk, ki bo februarja 2020 dopolnil 45 let in se veseli, da bo lahko kot vojaški uslužbenec v Slovenski vojski še naprej opravljal delo na tem delovnem mestu. Desetnik Jože Turk je tudi ponosen lastnik nekaterih priznanj in nazivov. Prejel je nazive najboljši vojak v četi za delovanje letališča, najboljši vojak v 107. letalski bazi in najboljši vojak v takratni Brigadi zračne obrambe in vojaškega letalstva, na tečaju za desetnike v Vipavi pa je bil najboljši v svoji generaciji. Svoje vojaške izkušnje je zbiral tudi zunaj domače vojašnice. Med letoma 2015 in 2016 se je kot pripadnik 32. kontingenta SV udeležil misije na Kosovu, v okviru katere je delal kot voznik Skupine za povezavo in nadzor (Liasion and Monitoring Team – LMT). Za udeležbo na misiji se je odločil, saj je želel obogatiti svojo vojaško kariero, zaradi pridobivanja novih izkušenj in možnosti dodatnega zaslužka.

NAD KONJI SE NAVDUŠUJE VSA DRUŽINA

Jože Turk poleg opravljanja svojega zahtevnega poklica najde čas še za druge prostočasne dejavnosti in ne ve, kaj je dolgčas. O sebi je povedal: »Nisem zapečkar, ki bi doma čakal, kaj se bo zgodilo, temveč zmeraj iščem dodano vrednost pri tem, kar počnem.« Ob prihodu v Slovensko vojsko ga je pritegnilo zbirateljstvo. Zbirati je začel našitke enot, pozneje tudi kovance, položajne oznake, priznanja in drugo vojaško opremo. Včlanil se je v društvo Združenje zbirateljev vojaških insignij Slovenije. Posebno pozornost namenja konjeništvu oziroma svojima kobilama. Na vprašanje, kako najde energijo za ta zahtevni konjiček, je odgovoril, da energija daje energijo. Ljubezen do konjev ga spremlja že iz otroštva in konj je zanj žival, ki mu polepša dan. Šentjernejska dolina je znana po konjeništvu. Konji so poleg petelina, ki krasi grb in zastavo občine Šentjernej, njen zaščitni znak in tako jih je spoznal že kot otrok. V Šentjerneju vsako leto na štefanovo že več kot 200 let tradicionalno poteka blagoslov konj. Turk je še kot osnovnošolec prvič sam obiskal ta dogodek, ki ga ohranja v lepem spominu. Pozneje je moral konjeništvu za nekaj časa zaradi drugih obveznosti opustiti, pred tremi leti pa je lahko uresničil svoje sanje. Od takrat imajo doma kobili Bibi in Noro. V konjeništvu je vpeta vsa družina. Tako žena Mojca kot vse tri hčere imajo rade konje, najaktivnejši sta hčeri Michell in Nuša. Najmlajša Elisa se v konjeniško dejavnost še uvaja. Turk je zaradi službe pogosto odsoten tudi po več dni, takrat dekleta dobro poskrbijo za živali. Konje uporabljajo večinoma za ježo, hranijo jih s krmo in pašo, kobili pa se razveselita tudi kakšnega priboljška v obliki kocke sladkorja. V prihodnosti si želi-

jo, da bi katera izmed kobil povrgla žrebe. To bi jih posebej osrečilo in dodatno obogatilo. So člani Društva Šentjernejska konjenica, ki je letos praznovalo 20-letnico delovanja. Vsako leto avgusta, ko goduje sveti Jernej, praznujejo občinski praznik, ki je posebej zaznamovan s konji in konjskimi vpregami. Ob letošnjem prazniku so z društvom v Šentjerneju pripeljali rekordnih 100 kočij. Turk je dejaven tudi v turističnem društvu Zvon Gradišče pri Šentjerneju. Zamisel o ustanovitvi turističnega društva se je izoblikovala leta 2000, ko so se v Gradišču pri Lukovici odločili, da priredijo srečanje vseh vasi z imenom Gradišče. Naslednje leto je bilo srečanje prav v Gradišču pri Šentjerneju, kar je dodatno popestrilo dogajanje v kraju. Turk je veliko prispeval k razvoju lokalnega turističnega društva s svojimi predlogi in od leta 2008 do leta 2012, ko je bil predsednik društva, so v kraju vsako leto priredili kmečke igre. Srečanja, v okviru katerih so odprli tudi vaški vodnjak in učno pot po vasi, ki opisuje kraj, so nadaljevali vsa prihodnja leta. Turk obleče v prostem času poleg vojaške uniforme tudi gasilsko in se odzove na vsak klic na pomoč kot operativni gasilski častnik 1. stopnje v lokalnem Prostovoljnem gasilskem društvu Maharovec. ■

Foto: arhiv desernika Jožeta Turka

Sušilnica

Za ta letni čas je značilno, da smo ob aktivnostih v naravi večinoma vsaj malo mokri. Kadar je snega veliko, pa smo po navadi popolnoma premočeni. Če izpustimo podrobnosti, lahko v splošnem rečemo, da slovenski vojak še nikoli ni bil tako dobro opremljen, kot je danes. Materiali, iz katerih so izdelane njihove uniforme oziroma oblačila za vlažne terenske razmere, so vrhunski in zagotavljajo dobro zaščito pred zunanjimi vremenskimi vplivi. Pa kljub temu, če nismo mokri zaradi padavin, smo lahko tudi od znoja ali kondenza, kar lahko predstavlja na večdnevnem terenu dodatno težavo.

Besedilo in foto: Igor Fortuna

Tokrat bomo spregovorili o tem, kako posušiti oblačila v naravi. To je povsem preprosto, le malo znanja iz logike in fizike je treba uporabiti. Izdelave sušilnice se lotimo tako, da najprej postavimo večji trinožec, okoli katerega ovijemo ponjavo ali šotorsko krilo. Ena sama šotorka bo premalo, zato to delajmo vsaj v paru ali trije in posledično iz treh šotorskih kril. Sicer pa je najboljšje, da vedno nosimo s seboj ponjavo, veliko tri krat štiri metre, saj je vsestransko uporabna. Uporabimo lahko tudi kar koli drugega, na primer naravne materiale, vendar moramo biti pri tem zelo temeljiti. Najpomembnejše je, da čim bolj zatesnimo vrh trinožca. Če na vrhu pustimo luknjo, bo skozi njo uhajala toplota. Nato zakurimo ogenj in z dlanmi preverjamo, do kod seva toplota. Ta potuje na vse strani, največ pa je gre navzgor. Trinožec potem postavimo kakšen meter stran od ognja, po

potrebi pa ga lahko prestavimo bliže. Toplota mora namreč v notranjost trinožca priti s spodnje strani, saj vemo, da se topel zrak dviguje. Če smo dobro zatesnili špico, smo ustvarili nekakšen topel prostor. Prav to je naša terenska sušilnica.

V notranjost in čim bolj pod vrh, saj je tam najtopleje, obesimo mokra oblačila ali vlažne čevlje. Tudi mi se lahko zadržujemo v sušilnici, vendar bo na tleh hladno, v glavo pa nam bo vroče. Pri postavljanju trinožca moramo biti pozorni, da k ognju obrnemo bolj odprto stran in da veter piha v hrbet trinožca. V notranjost moramo spraviti samo topel zrak, ne pa tudi dima. Temperatura zraka v notranjosti takšne sušilnice lahko doseže tudi do 40 stopinj Celzija in ne niha zelo hitro. Ob takšni temperaturi se bodo oblačila hitro posušila. Obenem pa je to tudi najvarnejši način sušenja. Ljudje največkrat podcenjujejo moč ognja in tiščijo obute čevlje proti ognju, da bi jih posušili. Ko končno začutijo toploto v nogah, pa so podplati čevljev verjetno že stopljeni. Druga neumnost je, da obesijo rokavice na palico ob ogenj in gredo stran. Če mislite, da vam je hudo, ker imate mokre nogavice ali rokavice, pomislite, kako bi vam bilo še le, če bi vam te zgorele.

Isti trinožec lahko, če ga dobro zatesnimo do tal, uporabimo tudi kot prostor za osebno higieno, kar je v hladnem vremenu težavno opravilo. Izkoristek je še boljši, kadar trinožec postavimo na strmem terenu in malo nižje kurimo. Pomembno je, da ne gre dim vanj in da ne ustvarimo prekaževalnice. Ko v praksi izkusimo prednosti take terenske sušilnice, si lahko tudi v najhujšem mrazu v potoku operemo oblačila in jih uspešno posušimo. ■

PRAZNIČNA DOMAČNOST NA TUJEM

Bolj ali manj vsak zase in vsi skupaj vemo, kaj vse vključujejo praznični dnevi veselega decembra. Letos me je še posebej nagovorilo dvoje. Najprej pričaranje domačnosti v tujem okolju, nato pa tudi smisel priprave oziroma to, kaj pravzaprav ustvari praznično vzdušje. Željo po doživljanju prazničnih dni, podobno

kot doma, je mogoče med vojaki hitro prepoznati. Spontano se oblikuje skupina, ki nabira zelenje, veje in mah. Po omarah poiščejo jaslice, novoletne okraske, recepte za pripravo jedi. Skratka, vse potrebno je kmalu nared. Vojaki potem spretno izdelajo adventni venček, postavijo še jaslice in novoletno jelko, v

ozadju pa še državne simbole. Kar pa zares pričara tople, doživete in iskrene praznike, je priprava nanje. Na misli je pomembno prav obdobje priprave, saj je dostop do vseh dobrin otežen. Nujne je veliko iznajdljivosti, ki jo, hvala bogu, vojaki imajo. Prav teh priprav in iznajdljivosti pa nam manjka doma. Predpraznična poplava ponudb še pred decembrom privablja v svoje mreže. Nakupovalna mrzlica ubija duh pričakovanja. Vendar daljša in težja, kot je priprava, več kot je odrekanja, močnejše zagorita svetloba in toplota prazničnih čustev. Odrekanje in skrb za drugega sta kot svečke na adventnem venčku, ki v izgorevanju osvetljujejo in ogrevajo prostor. Prepričan sem, da nam bo vsem uspelo pričarati lepe praznične dni. Upam pa, da ta decembrska vznesenost ne bo samo trenutna. Za prazniki prihaja novo leto in skok v normalen življenjski tok. V tem duhu načrtujmo veselo razpoloženje, da ne bomo v hladnih in povprečnih dneh ostali brez zagona. Duh veselega decembra zato raztegnimo na celotno prihajajoče leto.

Vsem bralcem Revije SV voščim veselo pričakovanje in vse lepo ter sveto leta 2020.

Dejan Glavač, VVIK

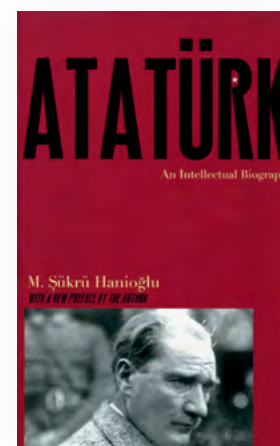
PREBRALI SMO

M. ŞÜKRÜ HANIOĞLU: ATATÜRK: AN INTELLECTUAL BIOGRAPHY

Atatürk je biografija o Mustafi Kemalu Atatürku, turškem generalu, politiku in državniku, ki se osredotoča na manj raziskana področja njegovega življenja, zlasti na njegove zamisli ter intelektualni razvoj. Pri tem ga poskuša tudi demitizirati in umestiti v resničen politično-zgodovinski kontekst. Ustanovitelj sodobne turške države in njen prvi predsednik je edini voditelj, ki mu je uspelo ohraniti izjemen, skoraj mitičen vpliv v državi tudi po končani prvi svetovni vojni ter vse do danes. Zaradi močnega kulta osebnosti je bila država preplavljena z njegovimi podobami, kipi, članki, monografijami, citati in zamislimi. Medtem ko je njegova priljubljenost v arabskih državah in tretjem svetu že bledela, so se v Turčiji na teh temeljih oblikovale nove državne ideologije, kot sta kemalizem in ataturkizem. Te sicer niso imele niti trdnega ideološkega okvira niti jasno izraženih principov, so pa uspešno kljubovale času in spremembam zaradi svoje pragmatične ter prilagodljive narave in so si jih lahko lastile vse politične stranke. Kemalizem je tudi po letu 1945 ostal uradna državna ideologija, za kemalistične pa so se razglašale tako napredne leve kot tudi konservativne desne stranke. Ideologija je zato postala spremenljiva, nejasna in

neopredeljiva. Avtor meni, da se je spreminila v logokratični diskurz, ki je izgubil svojo vsebino, zanjo pa najdemo sopomenke tudi v turškem razsvetljenstvu, antiimperialistični socialistični ideologiji in konservativnem nacionalizmu. V monografiji je avtor osebnost Mustafe Kemala, ki jo je ocenil kot realistično in prizemljeno, ločil od ideologije, jo demitiziral ter umestil v takratni družbenozgodovinski okvir. Pri tem je posebej izpostavil, da je odraščal v kozmopolitskem Solunu, se izobraževal v laičnih vojaških šolah ter služboval v turški vojski in diplomaciji. Že takrat se je pridružil mladoturškemu gibanju in Komiteju za enotnost in napredek, kar je izoblikovalo njegovo osebnost ter vplivalo na njegovo vizijo države. Vizija ali utopija države, kot jo imenuje avtor, se je oblikovala pod vplivom intelektualnih in političnih gibanj s konca 19. ter začetka 20. stoletja. Med temi naštevam nemški vulgarni materializem, Huxleyjev moralni darvinizem, elitizem Gustava Le Bona, nacionalizem, rasno antropologijo, avtoritarizem in nekatere razsvetljenške ideje. Utopiji so tlakovale pot tudi politične in družbene spremembe po prvi svetovni vojni, ki so pospešile propad Otomanskega cesarstva ter oslabile takratne strukture, ki so nasprotova-

le reformam in modernizaciji. Vzpon Mustafe Kemala je bil zato povezan s takratnimi političnimi okoliščinami, zatonom cesarstva, vojno za neodvisnost in oblikovanjem nacionalne države. Pri tem mu je uspelo intelektualno utopijo obrobne skupine politikov spremeniti v politični program, ki ga je kot državnik učinkovito uresničil.

Ana Brodnik,
Knjižnično-informacijski in založniški center

NAGRADNA KRIŽANKA

Avtor: Vladimir Milovanović, NAJETO PERO	BANKOVEC ZA STO TISOČENOT	PREBIVALCI TARENTA	BOSANSKI NOGOMET. DZEKO	OBŽALO- VANJE	IZVIR, POREKLO				BALONAR ŠORN				MESTO NA Z SLOVAŠKE	HILADETINA ŽOLCA
					LUTECIJ				NOČNA PTICA					
STEKLENA UTA, STE- KLENJAK									OP. PEVKA NETREBKO					
									ŠVEDSKO SMUČIŠČE					
POLJSKI VOJSKO- VODJA KOSCI- USZKO								KANTON NA J ŠVICE						
								KONEC TEDNA						
OČRT, OPIS					POLITIK KARDELJ								TONE PAVČEK	
					ČEBELJI PANJ								SLIKA POKRAJINE	
BARVA KOŽE				AVST. SMU- ČAR MAIER								TEKOČINA V OŽILJU		
				OBLASTA BAKTERIJA								VEDENJE, VEDNOST		
POGOST VEZNIK			ODTOČNI KANAL						ZMES V OZRAČJU					
			RADIOAKT. PLIN (Rn)						ZLIT. ŽELEZA INNIKLJA					
APARAT, AVTOMAT					VEČJI DEL CELOTE								ANGLEŠKA PISATELJ. BLYTON	CERKVENI OBRED
					ODVZEM KUŽ. SNOVI									
STARMOŽ, OCANEC				VREDNOST- NIPAPIR					NAJETJE					
				GRŠKA ČRKA					DANSKI OTOK					
DRŽAVA V OSREDNJI AFRIKI				ERBIJ			DALJNA PRETEK- LOST							
				RUDI ŠELIGO			TANTAL							
RUDNINA KALČIJEV GLINENEC								RENSKI GOLDINAR						
GL. MESTO KONGA								GRŠKA GORSKA NIMFA						

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev gesla iz prejšnje številke: **BOREC ZA SEVERNO MEJO.**

Nagrade prejmejo:

- **Darja Fabjan**, Budanje 3 č, 5271 Vipava,
- **Urban Koglar**, Kamniška cesta 50 a, 1217 Vodice,
- **Maj Krivec**, OŠ Oskaria Kovačiča Škofije (knjižnica), Spodnje Škofije 40 d, 6281 Škofije.

Nagrajencem čestitamo.

Pravilne rešitve tokratne križanke nam pošljite **do srede, 15. januarja 2020**, na naslov:

Uredništvo Revije SV, Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana, ali na elektronski naslov: urednistvo.sv@mors.si.

POIŠČI PET RAZLIK

REŠITEV IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

Dragi bralke in bralci!

*Vesele praznike
in srečno 2020*

*vam želi uredništvo
Revije SV.*